

НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАР
ULAANBAATAR CITY HEALTH DEPARTMENT

НИЙСЛЭЛИЙН ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2020

Нийслэлийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Эрүүл мэндийн газар

Шуудангийн хаяг: Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8-р хороо, Бээжингийн гудамж, НУВ Инновацын төв

Энэхүү эмхтгэлийн талаархи саналыг дараах хаягаар ирүүлнэ үү.

Утас: 77990101

Э-шуудан: Info@ubhealth.mn, nemg.statistic2020@gmail.com

Вебсайт: <http://www.emg.ub.gov.mn>

Эрхэлсэн: Б.Бямбадорж, НЗДХА - Эрүүл мэндийн газрын дарга

Хянасан: Л.Зэндмаа, Орлогч дарга

Н.Долгормаа,

Статистик, мэдээлэл цахим эрүүл мэндийн хэлтсийн дарга

Эмхэтгэсэн: Ш.Мөнхзул, СМЦЭМХ-ийн ахлах мэргэжилтэн

Г.Ган-Эрдэнэ, СМЦЭМХ-ийн мэргэжилтэн

Ө.Оюунзул, СМЦЭМХ-ийн мэргэжилтэн

Б.Энхжаргал, СМЦЭМХ-ийн мэргэжилтэн

Б.Отгонжаргал, СМЦЭМХ-ийн мэргэжилтэн

ГАРЧИГ

Товчилсон үгийн жагсаалт.....	5-6
Өмнөх үг	7-8
Хураангуй үзүүлэлт.....	9
Бүлэг I. ХҮН АМ	10-18
Монгол Улсын хүн ам (Улаанбаатар хотын хүн ам).....	10-11
Хүн ам зүйн үндсэн үзүүлэлт	11-15
Тогтвортой хөгжил	15-18
Бүлэг II. ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ	19-43
Жирэмсний хяналт ба төрөхийн өмнөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ.....	19-22
Төрөлт, төрөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	22-27
Төрсний дараах үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	27-29
Эхийн эндэгдэл.....	29-31
Жирэмслэлтээс сэргийлэх орчин үеийн арга, хэрэглээ.....	31-32
Үр хөндөлт.....	32-34
Хүүхдийн эрүүл мэнд.....	34-36
Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхэд, өсвөр насны хүүхдийн эндэгдэл	36-43
Бүлэг III. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ.....	44-63
Амбулаторийн тусламж, үйлчилгээ	45-50
Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээ	50-53
Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ шатлалаар.....	53-63
Бүлэг IV. НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЭЦ, ХҮНИЙ НӨӨЦ.....	64-
67	
Бүлэг V. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН.....	68-82
Амьсгалын замын халдвар	69-76
Гэдэсний халдвар	77-79
Бэлгийн замаар дамжих халдвар	80-82
Бүлэг VI. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИН.....	83-110
Хүн амын нийт өвчлөл.....	83-92
Хүүхэд өсвөр үеийнхний өвчлөл.....	93-95
Хорт хавдрын өвчлөл.....	96-101
Халдварт бус өвчний эрт илрүүлэг.....	102-105
Сэтгэцийн эрүүл мэнд.....	106-107
Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөл	107-110
Бүлэг VII. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ	111-119
Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан	111-113
Хорт хавдрын нас баралт	113-117
Осол гэмтлийн нас баралт.....	118-119
Бүлэг VIII. НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН	
ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ	120-127
Бүлэг IX. ДЭЛХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН НОМХОН ДАЛАЙН БАРУУН БҮСИЙН	
МЭДЭЭНИЙ САНД ОРДОГ ҮЗҮҮЛЭЛТ, УЛААНБААТАР ХОТ	

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

АХБ	Азийн хөгжлийн банк
БГД	Баянгол дүүрэг
БЗД	Баянзүрх дүүрэг
БЗДХ	Бэлгийн замаар дамжих халдвар
БНД	Багануур дүүрэг
БХД	Багахангай дүүрэг
ВХА	Вируст гепатит А
ВХВ	Вируст гепатит В
ВХС	Вируст гепатит С
ГССҮТ	Гэмтэл согог судлалын үндэсний төв
ДЭМБ	Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага
ДОХ	Дархлалын олдмол хомсдол
ДОТС	Шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээ
ЖСА	Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга
НБЕК	Нас баралтын ерөнхий коэффициент
НЭМ	Нийгмийн эрүүлмэнд
НЭМГ	Нийслэлийн эрүүл мэндийн газар
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл
НД	Налайх дүүрэг
НҮЭМ	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд
ОЭТС	Олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэ
ӨОУА	Өвчний Олон Улсын ангилал
СБД	Сүхбаатар дүүрэг
СХД	Сонгинохайрхан дүүрэг
ТЕК	Төрөлтийн ерөнхий коэффициент
ТНК	Төрөлтийн нийлбэр коэффициент
ТТК	Төрөлтийн тусгай коэффициент
УБ	Улаанбаатар
УНТЭ	Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг
УХТЭ	Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэг
УГТЭ	Улсын гуравдугаар төвэмнэлэг
ХУД	Хан-Уул дүүрэг
ХӨСҮТ	Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв
ХСҮТ	Хавдар судлалын үндэсний төв
ХДХВ	Хүний дархлал хомсдолын вирус
ХБНЭ	Хорих байгууллагын нэгдсэн эмнэлэг
ХХЭМБ	Хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага
ЧД	Чингэлтэй дүүрэг
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭХЭМҮТ	Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв
ЭМД	Эрүүл мэндийн даатгал

Өмнөтгөл

Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын статистик мэдээ тайланд тулгуурлан 2020 оны эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүдийг олон улсын аргачлалын дагуу тооцон дүн шинжилгээ хийж Та бүхэнд хүргүүлж байна. Нийслэл Улаанбаатар хотын хүн ам 1.499,1 мянгад хүрч өнгөрсөн оноос 33,0 мянган хүнээр буюу 2,3 хувиар нэмэгдэж, дундаж наслалт 72,0-д хүрлээ.

Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газраас оныг “Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх жил” болгон зарлаж, эхийн эндэгдэл 5.2-оор, нялхсын эндэгдэл 0.7-оор, тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1.2-оор тус тус буурч, сүүлийн жилүүдийн хамгийн бага үзүүлэлтэд хүрсэн байна.

Дэлхий нийтэд шинэ коронавирусын халдвар /КОВИД-19/ ын цар тахал тархаж, Монгол улсад халдвар зөөвөрлөгдөж улмаар дотоодод халдвар дэгдэж хүндхэн сорилтуудтай тулгарсантай холбоотойгоор хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, халдварт өвчний тандалт хариу арга хэмжээг өргөжүүлэх, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг зохицуулах, молекул биологийн лабораторийн оношилгооны чадавхийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр томоохон ажлуудыг хэрэгжүүлж эхэлсэн түүхэн он байлаа.

Коронавирусын халдвараас урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд Нийслэлийн Засаг даргын тамгын газар, Олон улсын шилжилт хөдөлгөөний байгууллагын хамтран ажиллах гэрээний дагуу 2020 оны 02 сарын 27-ны өдрөөс 2020 оны 06 сарын 05-ны өдөр хүртэл нийт 100 хоногийн хугацаанд Нийслэлийн авто тээврийн шалган нэвтрүүлэх товчоодоор нэвтэрч буй иргэдийн урсгал хөдөлгөөний байдалд олон улсын арга аргачлалаар Монгол улсад анх удаа тандалт судалгаа хийсэн бөгөөд 3,5 сая зорчигчийн хөдөлгөөнийг бүртгэн, мэдээллийн санг үүсгэх ажлыг хариуцан, амжилттай зохион байгуулж ажиллалаа.

Коронавирусын /КОВИД-19/ халдварыг дотооддоо алдсантай холбоотойгоор Нийслэлийн иргэдээс коронавирусын халдварыг илрүүлэх шинжилгээний сорьц авах 11 төвийг 2020 оны 11 сарын 14-ний өдрөөс 9 дүүрэгт ажиллуулж эхэлсэн бөгөөд цаг үеийн байдлаас хамаарч нэмэгдүүлэх, буулгах, шинээр зохион байгуулах зэрэг зохицуулалтыг шуурхай хэрэгжүүлж, 2020 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаар нийт 380672 хүн шинжилгээнд хамрагдсан байна.

Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлэх зорилтын хүрээнд 2020 онд СБНЭ, Амгалан амаржих газарт нярайн эмгэгийн тасаг, СБЭМТөв, БГЭМТөвд сэргээн засах эмчилгээний тасаг, СБНЭ, БЗНЭ, Налайх ЭМТөвд хавдрын хөнгөвчлөх эмчилгээний тасаг, СХЭМТөв, Амгалан амаржих газарт нян судлалын лабораторийг тус тус шинээр байгуулсан.

Энэхүү эмхэтгэл нь бодлого боловсруулагч, бүх түвшний эрүүл мэндийн байгууллагын удирдах ажилтан болон эмч, мэргэжилтэн, бусад мэдээлэл хэрэглэгчдэд нотолгоонд тулгуурласан оновчтой шийдвэр гаргахад дэмжлэг үзүүлнэ гэдэгт найдаж байна.

НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗРЫН

ДАРГА

Б.БЯМБАДОРЖ

ХУРААНГУЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ / DATA SUMMARY

Үзүүлэлт	Монгол Улс	Улаанбаатар хот
<i>Хүн ам</i>		
<i>Нийт</i>	3 357 542	1 499 140*
<i>Үүнээс: эрэгтэйчүүдийн эзлэх хувь</i>	49.1	48.3
<i>эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь</i>	50.9	51.7
<i>ТЕК</i>	23.4	26.3
<i>ТТК</i>	89.7	101.5
<i>НБЕК</i>	5.1	5.1
<i>Цэвэр өсөлт</i>	18.2	21.2
<i>Дундаж наслалт</i>	70.71	72.09
<i>Эх хүүхдийн эрүүл мэнд</i>		
<i>Төрсөн эх</i>	75694	39378
<i>Амьд төрсөн хүүхэд</i>	76261	39779
<i>Эхийн эндэгдэл 100000 амьд төрөлтөд</i>	30.2	27.7
<i>Нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин</i>	11.5	11.8
<i>Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин</i>	14.0	13.4
<i>Амьгүй төрөлтийн түвшин</i>	5.4	5.5
<i>Жирэмсний эрт хяналтын хувь</i>	89.9	89.3
<i>Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээ</i>		
<i>Дундаж ор хоног</i>	6.8	6.3
<i>Орны эргэлт</i>	31.6	34.1
<i>Орны фонд ашиглалтын хувь</i>	65.0	86.8
<i>Хүний нөөц</i>		
<i>10000 хүн ам ногдох их эмч</i>	38.5	52.4
<i>10000 хүн амд ногдох сувилагч</i>	40.7	47.4
<i>10000 хүн ам ногдох эмнэлгийн мэргэжилтэн</i>	175.2	213.6
<i>Эмч/сувилагчийн харьцаа</i>	1:1.1	1:0.9
<i>Нэг эмчид ногдох хүний тоо</i>	259	191.0
<i>Эрүүл мэндийн байгууллага</i>		
<i>Нийт ЭМБ</i>	4575	3017
<i>Үүнээс: Өрхийн эрүүл мэндийн төв</i>	209	130
<i>Тосгоны эрүүл мэндийн төв</i>	6	5
<i>ХХЭМБ</i>	3836	2811

* Суурин хүн амын тоо

БҮЛЭГ I. ХҮН АМ

1.1. ХҮН АМ

Монгол улсын хүн амын тоо 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар 3 сая 357.5 мянга болж, өмнөх оноос 60.6 мянган хүнээр буюу 1.8 хувиар өслөө. Нийт хүн амын 69.0 хувь нь хот суурин газар, 31.0 хувь нь хөдөө амьдарч байна.

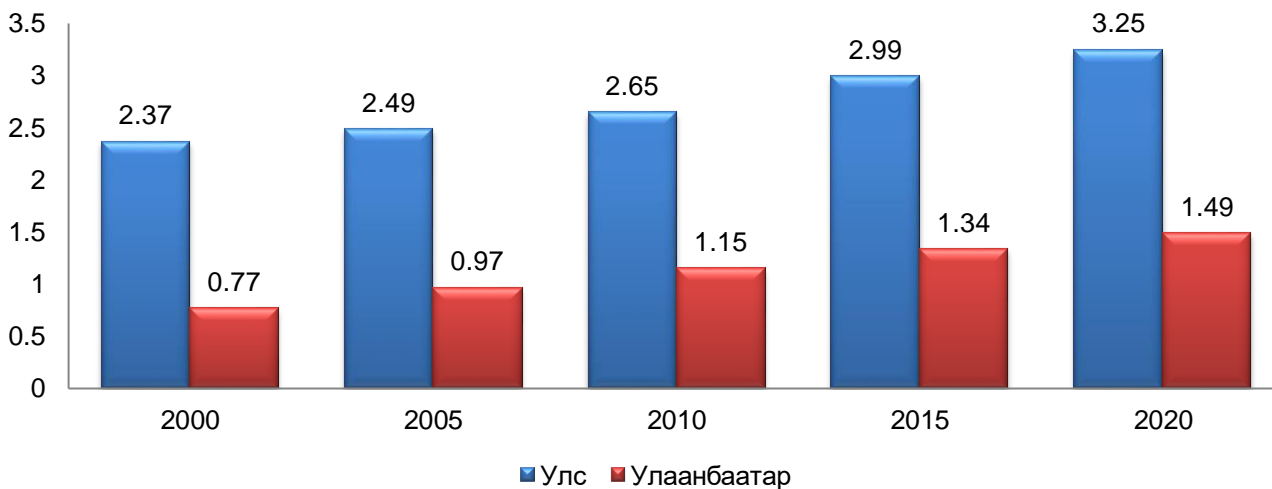
Хүн амын 49.1 хувийг эрэгтэйчүүд, 50.9 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байгаа ба хүйсийн харьцаа буюу 100 эмэгтэйд ногдох эрчүүдийн тоо 97 байна. 908.7 мянган өрх амьдарч байгаа ба дунджаар 1 өрхөд 3.7 хүн ногдож байна.

Улаанбаатар хотын 4,704.4 км² нутаг дэвсгэрт нийт хүн амын 47.6 хувь нь оршин сууж байна. 2020 оны байдлаар Улаанбаатар хотын суурин 1.499.1 хүн ам 9 дүүрэгт оршин сууж байгаа ба өмнөх оноос 33.0 мянган хүнээр буюу 2.3 хувиар өслөө.

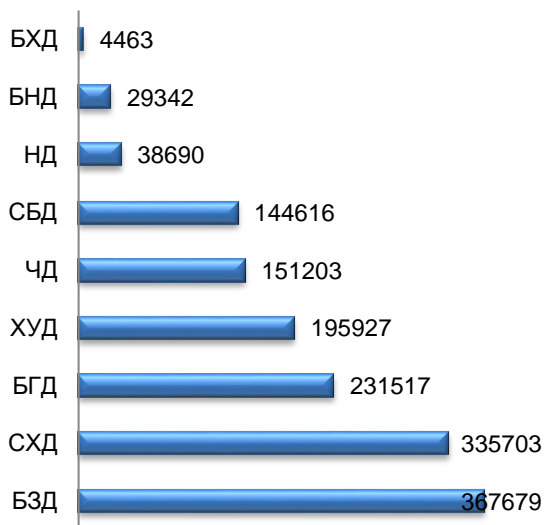
Нийслэлийн хүн амын 48.3 хувийг эрэгтэйчүүд, 51.7 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байгаа ба хүйсийн харьцаа 100 эмэгтэйд 94 эрэгтэй ногдож байна. Насны бүтцээр авч үзэхэд 15 хүртэлх насны хүүхэд 33.0 хувийг, 15-19 насны хүүхэд 5.7 хувийг, 20-64 насны хүн ам 56.8 хувийг, 65 дээш насны хүн ам 4.5 хувийг тус тус эзэлж байна. Улаанбаатар хотод 100-аас дээш настай 41 өндөр настан амьдарч байгаагаас 22.0 хувь нь эрэгтэй, 78.0 хувийг эмэгтэй ахмад настан эзэлж байна.

2020 оны байдлаар 414.3 мянган өрх амьдарч байгаа ба дунджаар 1 өрхөд 3.6 хүн ногдож байна.

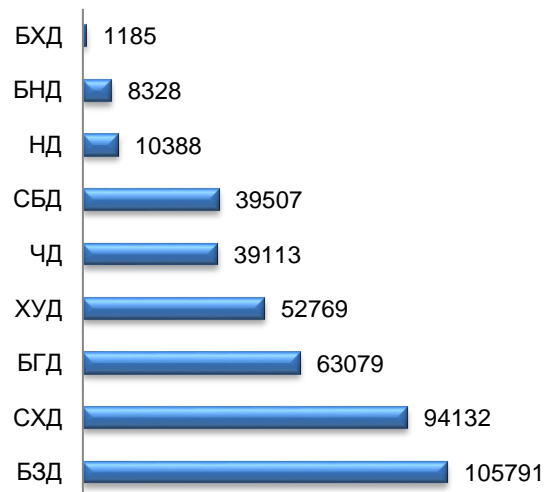
Улаанбаатар хотын суурин хүн амын тоо, сонгосон оноор, сая.хүн

Улаанбаатар хотын суурин хүн ам, дүүргээр, 2020 он

Улаанбаатар хотын өрхийн тоо, дүүргээр, 2020 он

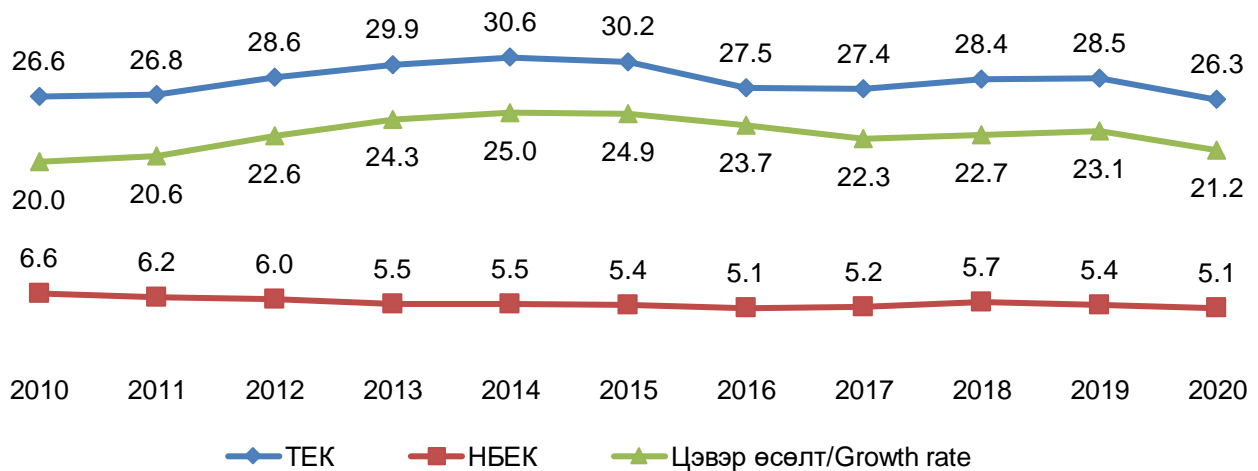

1.2. ХҮН АМ ЗҮЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ, ДУНДАЖ НАСЛАЛТ

Цэвэр өсөлт

Улаанбаатар хотод 2019 онд 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин 28.5 байсан бол 2020 онд 26.3 болж 2.2 пунктээр буурсан байна.

Хүн ам зүйн үзүүлэлт, сүүлийн 11 жилээр

Хүн ам зүйн үндсэн үзүүлэлт, сүүлийн 11 жилээр

Он/ Year	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Насны бүлгээр /хувиар/ (%)											
Эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь/ (%)	52.7	52.7	52.7	52.4	52.2	51.6	52.1	52.1	51.6	51.6	51.7
0-15 хүртэлх нас/	25.1	25.1	27.6	26.8	26.8	29.7	29.4	29.9	31.4	32.4	33.0
15-64 нас/ 15-64	71	70.9	68.4	69.3	69.1	66.4	66.7	66.1	64.6	63.3	62.5
65-аас дээш/	3.9	4.1	4.1	3.9	4.0	3.8	3.9	4.0	4.0	4.3	4.5
Хүн ам зүйн коэффициентууд											
ТЕК	26.6	26.8	28.6	29.9	30.6	30.2	27.5	27.4	28.4	28.5	26.3
НБЕК	6.6	6.2	6.0	5.5	5.5	5.4	5.1	5.2	5.7	5.4	5.1
Цэвэр өсөлт	20.0	20.6	22.6	24.3	25	24.9	23.7	22.3	22.7	23.1	21.2

Хүн ам зүйн үзүүлэлт, дүүргээр, 2020 он

№	Үзүүлэлт	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД	УБ дундаж	Эх сурвалж
1	Газар нутгийн хэмжээ (1000 км ²)	29.49	1.244.12	1.200.63	208.4	484.66	89.3	687.6	620.2	140	4.704.4	НСГ/CSO
2	Хүн амын тоо	231517	367679	335703	144616	195927	151203	38690	29342	4463	1499140	НСГ/CSO
Хүн амын тоо насны бүлгээр (%)												
3	0-4 нас/ 0-4	12.5	12.4	12.5	11.1	13.5	11.7	11.5	10.3	11.8	12.3	НСГ/CSO
	5-14 нас/ 5-14	20.2	19.9	20.1	19.5	21.0	19.6	21.1	20.5	19.9	20.0	НСГ/CSO
	65 дээш нас/	4.7	3.8	3.9	5.3	4.2	4.6	4.8	4.8	5.2	4.3	НСГ/CSO
4	Төрөлтийн түвшин (1000 хүн амд)	21.4	21.4	21.4	18.3	24.7	22.3	22.5	20.0	18.6	26.3	НЭМГ/UBHD
5	Нас баралтын түвшин (1000 хүн амд)	4.0	3.8	4.7	4.8	3.7	5.0	6.5	5.1	5.6	5.1	НЭМГ/UBHD
6	Цэвэр өсөлт	17.4	17.6	16.7	13.5	20.9	17.3	15.9	14.9	13.0	21.2	НЭМГ/UBHD
7	Төрөлтийн тусгай коэффициент (15-49 насны эмэгтэйчүүд)	80.7	81.4	83.8	71.3	94.9	88.3	91.5	80.9	79.0	101.5	НЭМГ/UBHD

Дундаж наслалт

Төрөлтөөс тооцсон дундаж наслалт нь хүний хөгжлийн индексийн бүрэлдэхүүн хэсэг бөгөөд 2020 оны байдлаар Монгол улсын хүн амын дундаж наслалт нь 70.71 болж өмнөх оноос 0.3-аар нэмэгдэж, эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 76.22, эрэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 66.71 болсон байна.

Дундаж наслалтын хувьд хүйсийн ялгаа аль ч улс оронд байдаг ба эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс дунджаар 4 насаар илүү бөгөөд манай улсын хувьд 9.51 жилээр, Улаанбаатар хотын хувьд 7.97 жилээр илүү байна.

Улаанбаатар хотын хүн амын дундаж наслалт 72.09 үүнээс эрэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 67.39, эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 75.36 байгаа нь эрэгтэйчүүдийн амьдрах хугацаа эмэгтэйчүүдийнхээс 7.97 жилээр бага байна.

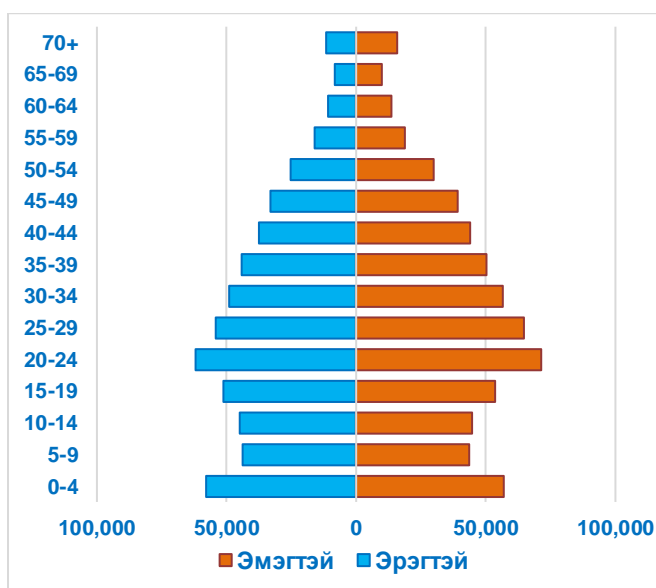
Аливаа улсын хүн амын дотор залуу насны хүн амын эзлэх хувь их байвал хүн ам зүйн шинжлэх ухаанд залуу хүн амтай улс гэж үздэг. Ихэнх хөгжиж байгаа орнуудад хүн амын бараг хагас нь 15-аас доош насныхан, 10-15 орчим хувь нь 65 буюу түүнээс дээш насныхан байдаг.

Манай орны хувьд 2020 оны байдлаар 15-аас доош насныхан 32.5 хувь, 65 буюу түүнээс дээш насныхан 4.4 хувийг эзэлж байгаа бол Улаанбаатар хотын хувьд 15-аас доош насныхан 33.0 хувь, 65 буюу түүнээс дээш насныхан 4.5 хувийг эзэлж байна.

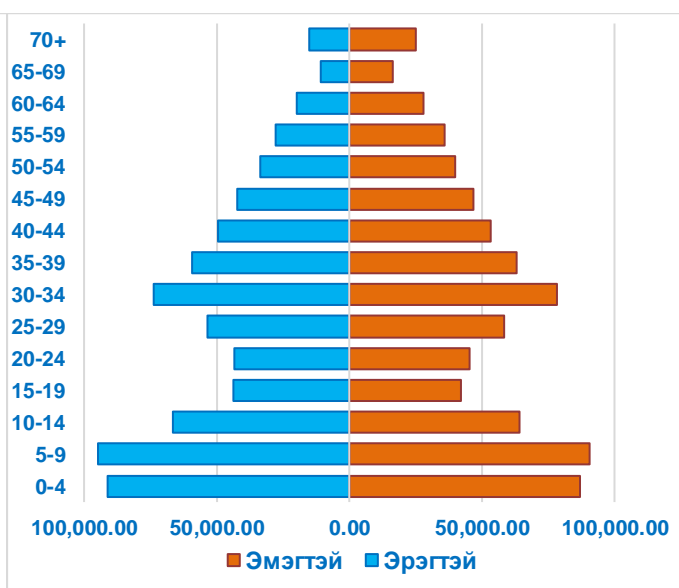
Хүн амын нас, хүйсийн суварга

Хүн амын нас, хүйсийн суварга нь цаг хугацааны тодорхой үеийн хүн амын нөхөн үржихүйн тасралтгүй процессын явцыг харуулна. Хэрэв хүн амын нөхөн үржихүйн процессын тухайлбал төрөлт, нас баралтын түвшинд ямар нэг өөрчлөлт гараагүй тохиолдолд насны суварга нь тэнцүүхэн дүрслэгдэх ба урт хугацааны туршид төрөлтийн өндөр түвшин хадгалагдаж, нас баралтын түвшин ч харьцангуй өндөр байсан тохиолдолд суваргын суурь нь өргөн, орой руугаа нарийссан хэлбэртэй, харин төрөлт, нас баралтын түвшин бага байсан тохиолдолд суурь нь нарийхан, орой руугаа өргөссөн хэлбэртэй байна.

Нас, хүйсийн суварга, 2010 он

Нас, хүйсийн суварга 2020 он

2010 болон 2020 оны хүн амын нас, хүйсийн суваргыг харьцуулахад 2010 онд харьцангуй пирамид хэлбэртэй байхад 2020 оны суварга нь дунд хэсгээрээ аажмаар өргөсөж байгаа нь Улаанбаатар хотын хүн амын дийлэнх нь идэр насны хүн ам эзэлж, хөдөлмөрийн насны хүн ам нэмэгдэж хүн ам зүйн цонх үе үргэлжлэхийг харуулж байна. Сүүлийн жилүүдэд төрөлт тогтвортой нэмэгдэж 0-4, 5-9

насны хүн ам их байгаа нь суурь өргөн бүтэцтэй байгааг харуулж байна.

1.3 ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ

Тогтвортой Хөгжлийн Зорилтууд нь олон улсын хөгжлийн талаар ирээдүйд биелүүлэхээр санал болгон дэвшүүлж буй багц зорилтууд буюу 2015 онд хэрэгжилтийн хугацаа нь дуусгавар болсон Мянганы хөгжлийн зорилтын үргэлжлэл бөгөөд 2015 оны 9-р сард НҮБ-ын дээд хэмжээний 70 дугаар чуулганаар 2030 он хүртэлх Тогтвортой хөгжлийн 17 зорилго, 169 зорилтыг баталсан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолоор “Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030”-ыг батлан гаргасан байна. Монгол Улсын урт хугацааны тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлалыг 2016-2020, 2020-2025, 2025-2030 он гэсэн гурван үе шаттайгаар хэрэгжүүлэх юм.

Тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлалыг хэрэгжүүлснээр 2030 он гэхэд Монгол Улс ядуурлын бүх төрлийг эцэс болгож, монгол хүний эрүүл, урт удаан амьдрах нөхцөлийг ханган дундаж наслалтыг 78-д хүргэнэ, хүний хөгжлийн өндөр үзүүлэлт бүхий улс орнуудын эгнээнд багтаж, эхний 70 орны нэг болно гэж тооцсон байна.

Тогтвортой хөгжлийн 17 зорилгын 3 дахь зорилго нь “Эрүүл амьдралыг хангах” буюу бүх түвшинд эрүүл амьдралыг хангаж, сайн сайхан аж байдлыг хөхүүлэн дэмжих зорилго тавьсан байна.

Зорилт 1. Урьдчилан сэргийлэх үндэсний тогтолцоог бүрдүүлэн, оношилгоо үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, хүн амын дундаж наслалтыг уртасгана.

Эрүүл мэндийн даатгалын тогтолцоог шинэчилж, урьдчилан сэргийлэх, зонхилон тохиолдох өвчнийг эрт илрүүлэх, хариу арга хэмжээг чанартай, хүртээмжтэй зохион байгуулах, тандалт, эрт илрүүлэлтийн тогтолцоо, лавлагаа лабораторийг бэхжүүлж, хүн амын дундаж наслалтыг 2020 он гэхэд 71-д хүргэх, 2025 онд 74, 2030 он гэхэд 78-д хүргэнэ гэж заасан байна.

Зорилт 2. Нөхөн үржихүйн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дэмжих замаар сэргийлж болох эх, хүүхдийн эндэгдэлд нөлөөлөх хүчин зүйлийг багасгаж, эх, хүүхдийн эндэгдэл, хоол тэжээлийн дутагдлыг тогтвортой бууруулна.

Эхийн эндэгдлийн түвшин (100 000 амьд төрөлтөд), сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
Улсын дундаж	45.5	48.2	50.8	42.6	30.6	26.0	48.6	26.9	27.1	23.0	30.2	20.0 ^a	15.0 ^a
УБ хот	46.2	44.2	43.0	52.3	35.9	28.8	41.8	31.2	29.5	24.3	27.7	-	-
Аймгийн дундаж	44.9	51.8	58.6	32.8	25.0	23.0	56.0	22.3	24.4	21.6	32.9	-	-

Эх үүсвэр: а. Монгол Улсын Их Хурлын тогтоол 19, “Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030” батлах тухай, 2016 Нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд),

Үзүүлэлт	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
Нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд													
Улсын дундаж	19.4	16.3	15.3	14.6	15.3	15.3	16.8	13.6	13.4	13.3	11.5	11 ^а	8 ^а
УБ хот	16.1	13.3	13.1	13.6	15.0	14.7	15.0	12.7	13.6	12.9	11.8	-	-
Аймгийн дундаж	22.1	19.2	17.5	15.7	15.7	15.9	18.8	14.5	13.1	13.8	11.2	-	-
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд													
Улсын дундаж	24.6	20	18.7	18.0	18.4	18.3	20.8	16.7	16.9	16.1	14.0	12 ^а	9 ^а
УБ хот	20.6	16.2	16.0	16.3	17.8	17.3	18.2	15.4	16.1	14.9	13.4	-	-
Аймгийн дундаж	28.0	23.5	21.3	19.7	19.0	19.2	23.7	18.1	17.7	17.6	14.6	-	-

Эх үүсвэр: а. Монгол Улсын Их Хурлын тогтоол 19, “Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030” батлах тухай, 2016

Зорилт 3. Зонхилон тохиолдох халдварт бус өвчин, тэдгээрийн эрсдэлт хүчин зүйлийн тархалт болон сэргийлж болох нас баралтыг хувь хүн, гэр бүл, хамт олон, байгууллагын идэвхтэй, оролцоотой нэгдмэл үйл ажиллагаанд тулгуурлан бууруулна.

Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулж, 10 000 хүн амд ногдох зүрх, судасны өвчлөлөөс шалтгаалсан нас баралт, хорт хавдраас шалтгаалсан нас баралтыг бууруулах.

Үзүүлэлт	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн шалтгаант нас баралт, 10000 хүн амд													
Улсын дундаж	23.6	22.6	20.9	19.6	19.1	18.8	17.5	17.4	18.9	17.3	16.4	16 ^а	14 ^а
УБ хот	21.7	21.8	17.7	18.5	16.3	15.1	14.6	14.8	16.5	15.5	15.2	-	-
Хорт хавдрын нас баралт, 10000 хүн амд													
Улсын дундаж	13.1	12.7	12.6	13.0	13.5	13.6	13.4	13.0	13.6	14.4	13.0	9 ^а	8 ^а
УБ хот	13.5	16.4	12.7	12.7	12.3	12.1	12.8	12.5	14.1	14.1	12.8	-	-

Эх үүсвэр: а. Монгол Улсын Их Хурлын тогтоол 19, “Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030” батлах тухай, 2016

Зорилт 4. Халдварт өвчний тандалт, сэргийлэлт, бэлэн байдлыг хангах, хариу арга хэмжээг уян хатан, шуурхай зохион байгуулах чадавхыг тогтвортой бэхжүүлж, нэн шаардлагатай вакциныг хүн бүрд хүртээмжтэй болгож, зонхилон тохиолдох халдварт өвчний тархалтыг бууруулна.

Сүрьеэ болон вируст хепатитийн өвчлөл, 10000 хүн амд, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
Сүрьеэгийн өвчлөлт, 10000 хүн амд													
Улсын дундаж	15.3	14.3	13.9	14.2	14.1	14.1	13.1	12.4	11.0	11.2	10.2	14 ^a	13 ^a
УБ хот	21.5	20.1	19.1	19.7	20.4	19.7	18.6	16.6	14.8	14.7	14.1	-	-
Вируст хепатитийн өвчлөл, 10000 хүн амд													
Улсын дундаж	33.0	52.7	24.1	8.8	3.9	2.9	1.8	1.7	1.5	1.6	1.3	2.5 ^a	2 ^a
УБ хот	24.2	42.0	23.0	9.9	4.9	4.1	2.6	2.4	2.0	1.6	1.0	-	-

Эх үүсвэр: а. Монгол Улсын Их Хурлын тогтоол 19, “Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030” батлах тухай, 2016 /Source: а. Resolution No 19, State Great Khural, Mongolia “Approving Mongolia Sustainable Development Vision-2030”, 2016

БҮЛЭГ II. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2017 онд Монгол улсын Засгийн газрын 78 дугаар тогтоолоор “Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд хөтөлбөр”-ийг 2017-2021 он хүртэл хэрэгжүүлэхээр баталсан.

Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх 2017-2021 онуудад Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийг сайжруулах нийгэм, эдийн засгийн таатай орчинг бүрдүүлэн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны санхүүгийн тогтвортой байдлыг бэхжүүлж, иргэдийн болон иргэний нийгмийн оролцоог хангах замаар эрүүл мэндийн хүртээмжтэй, чанартай тусламж, үйлчилгээг бүх нийтэд тэгш хүргэснээр эх, хүүхдийн эндэгдлийг тогтвортой бууруулах юм.

2.1. ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ, ТӨРӨХИЙН ӨМНӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

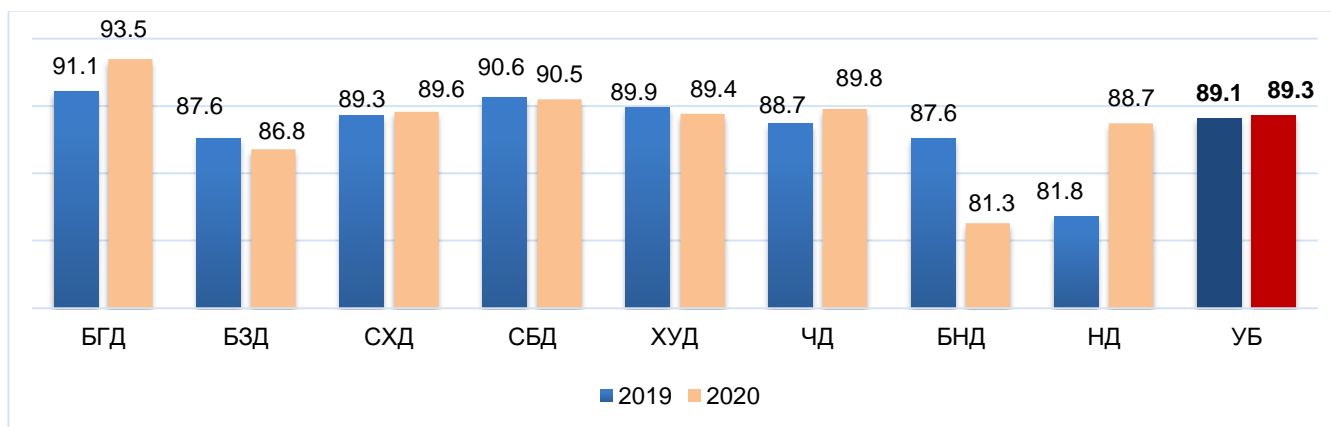
Төрөхийн өмнөх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ нь жирэмснийг эрт илрүүлж, жирэмсэн эмэгтэйчүүдийг жирэмсний эрт үед хяналтад авч, жирэмсний хугацаанд 6 ба түүнээс дээш удаа эмчийн хяналтад хамруулах, жирэмсэн эхчүүдийг цусны ерөнхий шинжилгээ, БЗДХ-ын шинжилгээнд бүрэн хамруулах нь цус багадагд, жирэмсний хожуу хордлого, бөөрний эмгэг, ургийн болон бусад эмгэгийг эрт илрүүлж, жирэмслэлт төрөлтийн хүндрэлээс сэргийлэх, хүндрэлийг эрт илрүүлж цаг алдалгүй эмчлэх, хавсарсан өвчнийг оношлох, эмчлэх мөн жирэмсний болон төрөх үеийн хүндрэлийг бууруулахад чиглэгдэж байна.

2.1.1. Жирэмсний хяналт

2020 оны жилийн эцсийн байдлаар НЭМГ-ын харьяа эмнэлэг, төвд нийт жирэмсний хяналтад 38777 авснаас 89.3 хувь нь жирэмсний эхний 3 сартайд, 9.6 хувь нь 4-6 сартайд, 1.1 хувь нь 7 ба түүнээс дээш сартайд хяналтад хамрагдсан байна.

Жирэмсний эрт хяналтын хувь 89.3 болж, өмнөх оноос 0.2 хувиар нэмэгдэж аймаг, улсын дунджаас 0.6 хувиар доогуур үзүүлэлттэй байна.

Жирэмсний эрт хяналтын хувь, дүүргээр, 2019-2020

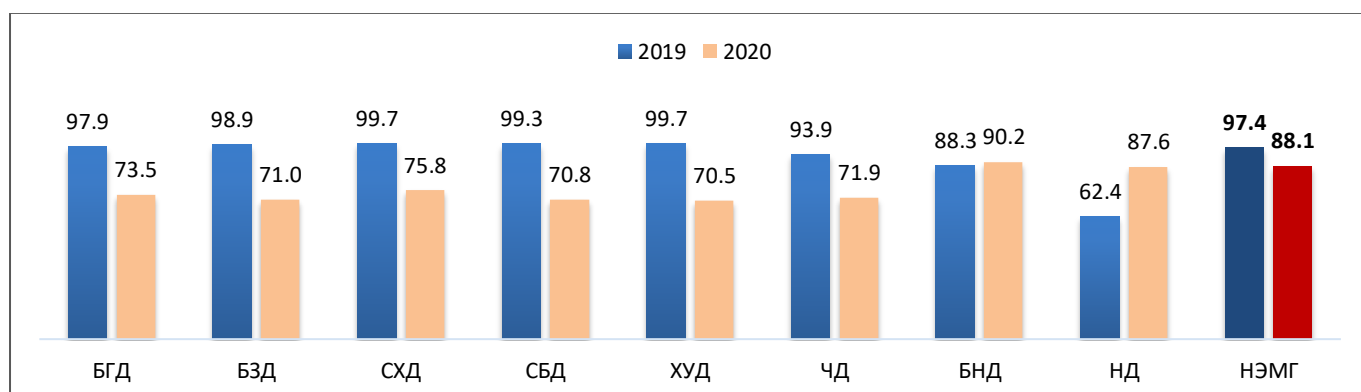

НЭМГ-ын харьяа эмнэлэгт хяналтад хамрагдсан нийт жирэмсэн эмэгтэйчүүдийг 100 хувь цусны шинжилгээ хийлгэснээс 3.5 хувь нь цус багадаалттай байгаа нь улсын дунджаас /3.6/ 0.1-ээр, аймгийн дунджаас /3.8/ 0.3-аар тус тус бага байна.

Шинээр хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдээс 99.5 хувь нь БЗДХ, 99.7 хувь нь вирус хепатит В, С илрүүлэх шинжилгээнд тус тус хамрагдсанаас 2.1 хувьд нь тэмбүү, 0.2 хувьд нь заг хүйтэн, 1.2 хувьд нь трихомониаз, 1.2 хувьд нь идэвхтэй сүрьеэ, 1.7 хувьд нь вирус хепатит В, 1.1 хувьд нь вирус хепатит С тус тус илэрсэн байна.

2020 оны байдлаар улсын хэмжээнд нийт төрсөн эхчүүдийн 78.8 хувь нь жирэмсний хугацаандаа 6 ба түүнээс дээш удаа үзүүлж хяналтад байж төрсөн бол Улаанбаатар хотод төрсөн эхчүүдийн 88.1 хувь байгаа нь улсын дунджаас 9.3 хувиар, аймгийн дунджаас 19.4 хувиар өндөр байна.

Жирэмсний хугацаандаа 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь, дүүргээр, 2019-2020 он

2.2. ТӨРӨЛТ, ТӨРӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийг дэмжих төрөөс баримталж буй бодлого салбарын тэргүүлэх чиглэл болоход олон талт арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсний үр дүнд төрөлт нэмэгдэж, тусламж үйлчилгээ сайжирсаар байна.

2020 онд Улсын хэмжээнд 75694 эх төрсөн нь өмнөх оноос 1907 төрөлтөөр буюу 2.5 хувиар, Улаанбаатар хотод 39378 эх төрж өмнөх онтой харьцуулахад төрөлт 1445 тохиолдлоор буюу 3.5 хувиар тус тус буурсан байна.

2020 онд Улаанбаатар хотод хөдөө, орон нутгаас 7290 эх ирж төрсөн нь нийт төрөлтийн 18.5 хувийг эзэлж байна. Энэ нь өмнөх оноос 779 төрөлтөөр буюу 9.6 хувиар буурсан байна.

Гэрийн төрөлтийн 122 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт төрөлтийн 0.3 хувийг эзэлж байгаа ба өмнөх оны үзүүлэлтээс 5 тохиолдлоор буюу 3.9 хувиар буурсан. Гэрийн төрөлтийн нийт тохиолдлын 31.9 хувь нь хөдөө орон нутгийн, 68.1 хувь нь УБ хотын харьяалалтай иргэд эзэлж байна.

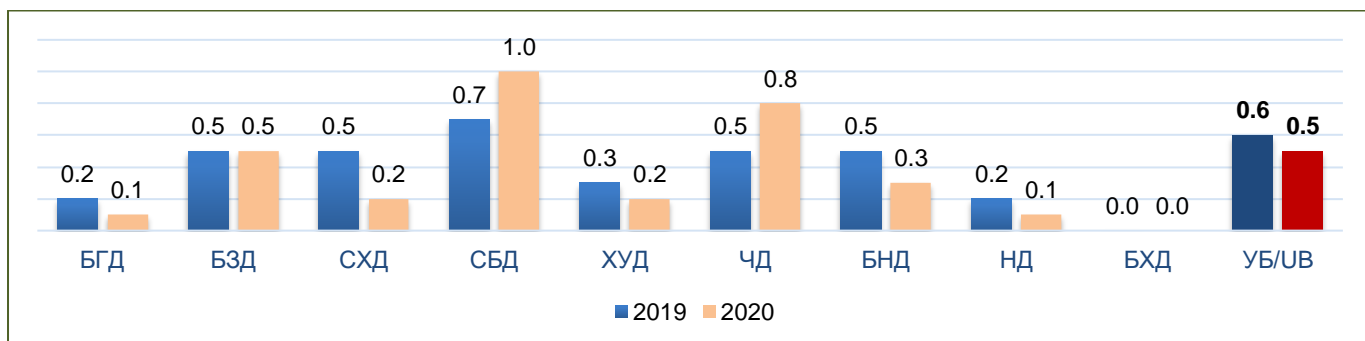
Төрөлтийн тоо, эрүүл мэндийн байгууллагаар, 2020 он

Эмнэлгүүд	Нийт төрөлт	Гэрийн төрөлт	Хөдөөгөөс ирж төрсөн эхчүүд	Мэс заслын аргаар төрүүлсэн хувь	Эмнэлгийн мэргэжилтэн эх барьсан хувь
Өргөө амаржих газар	11306	30	104	34.4	99.9
Хүрээ амаржих газар	4379	11	76	31.0	99.88
Амгалан амаржих газар	8006	28	118	26.8	99.89
Багануур ЭМТ	614	2	134	24.2	99.7
Налайх ЭМТ	770	3	47	27.0	100.0
Багахангай ЭМТ	4	0	2	0.0	100.0
ЭХЭМҮТ	12002	48	6685	29.7	99.96
Хувийн эмнэлэг	2272	0	115	41.2	99.96
ХӨСҮТ	21	0	8	19.0	100.0
Гэмтэл согог судлалын үдэсний төв	1	0	0	100.0	100.0
Тосгоны эмнэлэг	3	0	1	0.0	100.0
Бүгд /Total	39378	122	7290	30.7	99.9

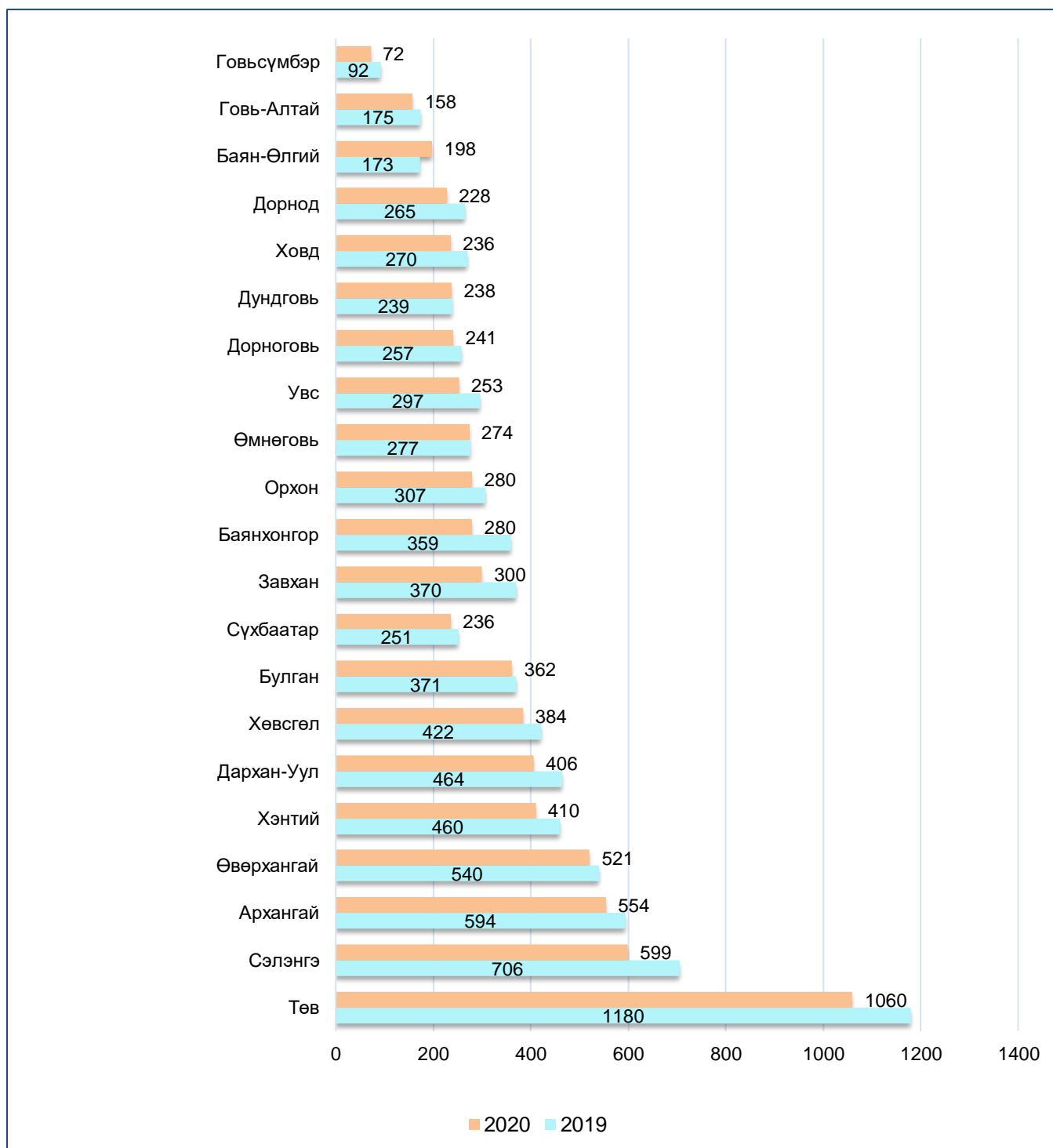
Мэдээллийн эх сурвалж: 2020 оны төрөлтийн бааз мэдээлэл

2020 онд Улаанбаатар хотод эмчийн хяналтгүй төрөлтийн 195 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт төрөлтийн 0.5 хувийг эзэлж өмнөх оны мөн үеэс 59 тохиолдол буюу 23.2 хувиар буурсан байна. Хяналтгүй төрөлтийн хувь Сүхбаатар, Чингэлтэй дүүрэгт УБ хотын дунджаас өндөр байна.

Хяналтгүй төрөлтийн хувь, дүүргийн байршлаар, 2019-2020 он

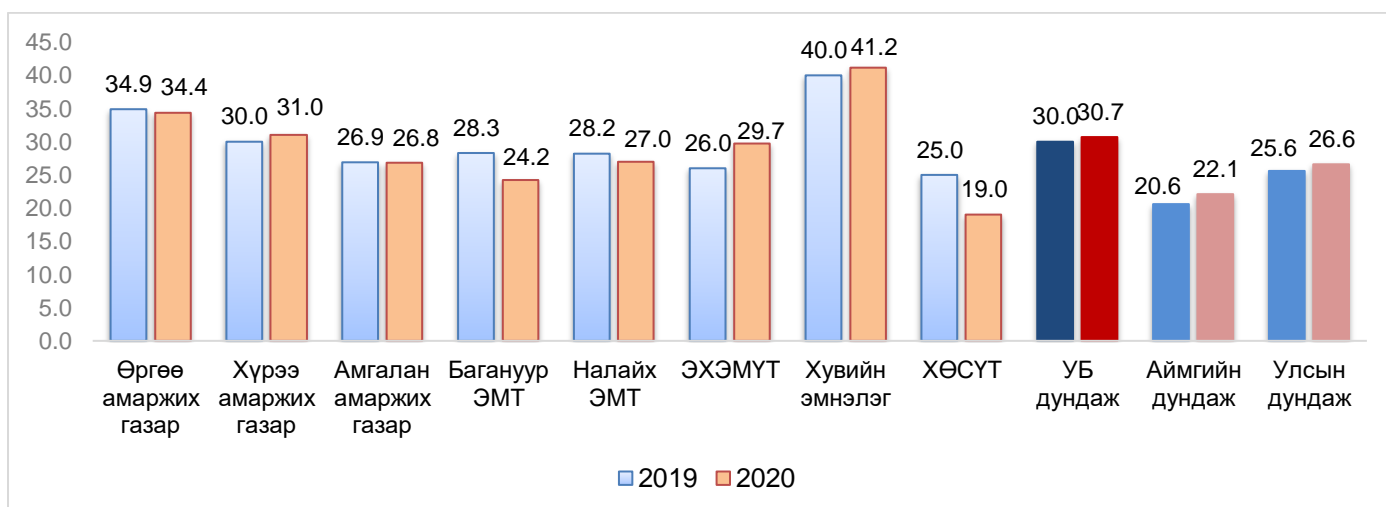

Улаанбаатар хотод хөдөө, орон нутгаас ирж төрсөн эхчүүд, бодит тоо, 2019-2020 он

Нийт төрөлтийн 30.7 хувь нь мэс заслын аргаар төрсөн байна. ДЭМБ-ын зөвлөснөөр нийт төрөлтийн 5-15 хувь нь мэс заслын аргаар төрүүлж болно гэж үздэг байна. Улаанбаатар хотын хувьд 30.7 хувь нь мэс заслаар хүүхдээ төрүүлсэн байгаа нь өмнөх оноос 0.7 хувиар, улсын дунджаас 4.1 хувиар, аймгийн дунджаас 8.6 хувиар, сүүлийн 5 жилийн дунджаас 0.8 хувиар тус тус их байна.

Нийт төрөлтөд мэс заслын аргаар төрүүлсэн төрөлтийн эзлэх хувь, эрүүл мэндийн байгууллагаар, 2019-2020 он

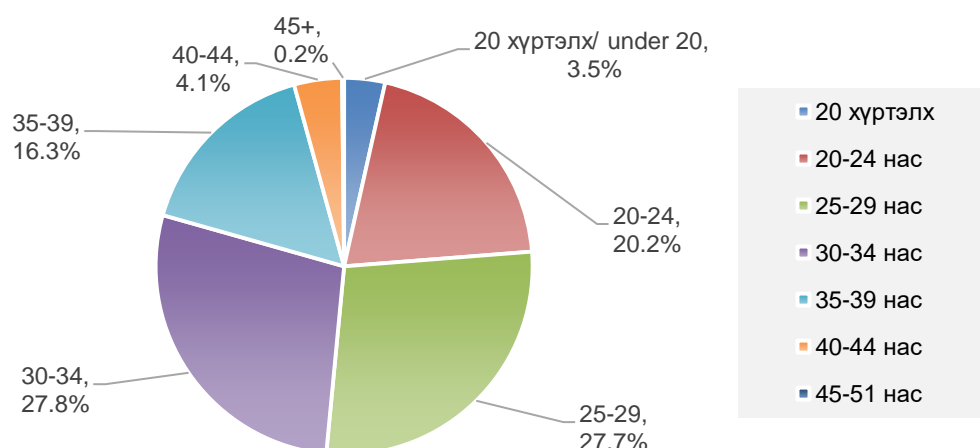

НЭМГ-ын харьяа Өргөө, Хүрээ, Амгалан амаржих газар, Багануур ЭМТ, Налайх ЭМТ, Багахангай ЭМТ, Жаргалант ТЭМТ, “Таны төлөө бид” хувийн эмнэлэгт 25307 төрөлт буюу нийт төрөлтийн 64.3 хувь нь, ЭМЯ-ны харьяа ЭХЭМҮТ, ГССҮТ, ХӨСҮТ, Интермед, Гурван гал хувийн эмнэлэгт 14071 төрөлт буюу 35.7 хувь нь төрсөн байна.

НЭМГ-ын харьяа ЭМБ-д төрсөн эхчүүдээс анхны төрөлт 22.6 хувь, 1 жилийн зайтай төрсөн эх 6.8 хувь, 2 жилийн зайтай төрсөн эх 14.1 хувь, 3 ба түүнээс дээш жилийн зайтай төрсөн эх 56.4 хувь байна. Нийт төрөлтөд 35-аас дээш насны төрөлт 20.5 хувь, 20 хүртэлх насны төрөлт 3.5 хувийг эзэлж байна.

Төрөлтийг насны ангиллаар авч үзэхэд 20 хүртэлх насны төрөлт 3.5 хувь, 20-24 насны төрөлт 20.2 хувь, 25-29 насны төрөлт 27.7 хувь, 30-34 насны төрөлт 27.8 хувь, 35-39 насны төрөлт 16.3 хувь, 40-44 насны төрөлт 4.1 хувь, 45-51 дээш насны төрөлт 0.2 хувийг эзэлж байгаа ба анхны төрөлт 19.5 хувь, 6 ба түүнээс дээш төрөлт 1.1 хувийг эзэлж байна.

Улаанбаатар хотод төрсөн эх, насны ангиллаар, 2020 он

Нийт төрөлтийн 99.6 хувийг эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч, 0.3 хувийг их эмч, 0.002 хувийг бага эмч, 0.1 хувийг мэргэжлийн бус хүн удирдаж төрүүлсэн байна. Төрөлтийн тусгай коэффициентийг тооцоход нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйд тутмын 103.0 нь хүүхэд төрүүлсэн байна. Энэ нь

2019 онтой харьцуулахад 17.5-аар нэмэгдсэн байна.

Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент, 2020 он

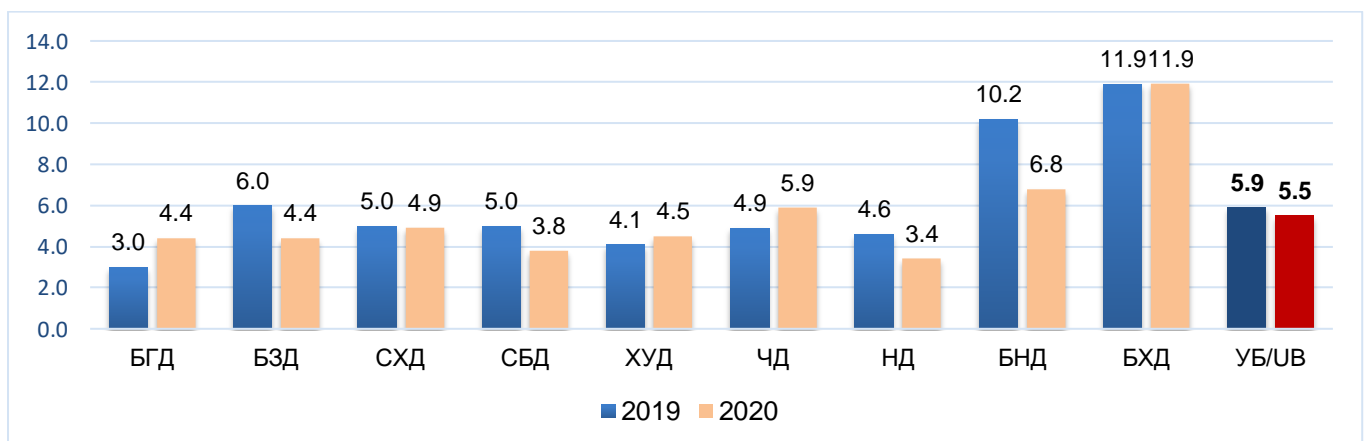
Насны бүлэг	Тухайн насны эмэгтэйчүүдийн тоо	Тухайн насны эмэгтэйчүүдийн амьд төрүүлсэн хүүхдийн тоо	Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент
15-19	42134	1385	32.8
20-24	45458	7961	175.1
25-29	60544	10920	180.4
30-34	77282	10960	141.8
35-39	61693	6427	104.2
40-44	52742	1628	30.9
45-49	42216	87	2.1
50-55	39367	2	0.1

Энэ үзүүлэлт нь эмэгтэйчүүдийн насны бүлгүүд дэх төрөлтийн ялгавартай түвшнийг илэрхийлнэ. Насны бүлэг дотор 20-24 насны 1000 эмэгтэй тутмын 175.1 нь, 25-29 насны 1000 эмэгтэй тутмын 180.4 нь, 30-34 насны 1000 эмэгтэй тутмын 141.8 нь хүүхэд төрүүлсэн нь хамгийн өндөр үзүүлэлттэй байна.

Төрөлтийн нийлбэр коэффициентийг насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициентийг ашиглан тооцоход 3.4 байгаа нь нэг эмэгтэй нийт амьдралынхаа туршид дунджаар 3 хүүхэд төрүүлж буйг илэрхийлж байна.

Амьгүй төрөлтийн 220 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 23 тохиолдлоор буюу 9.5 хувиар буурсан байна. Амьгүй төрөлтийн 31.4 хувь нь хөдөө орон нутгийн, 68.6 хувь нь УБ хотын харьяалалтай иргэд эзэлж байна.

Амьгүй төрөлтийн түвшин, 1000 нийт төрөлтөд, дүүргээр, 2019-2020 он

Амьгүй төрөлтийн түвшин Чингэлтэй, Багануур, Багахангай дүүрэгт хотын дунджаас өндөр байна.

2.3. ТӨРСНИЙ ДАРААХ ҮЕИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

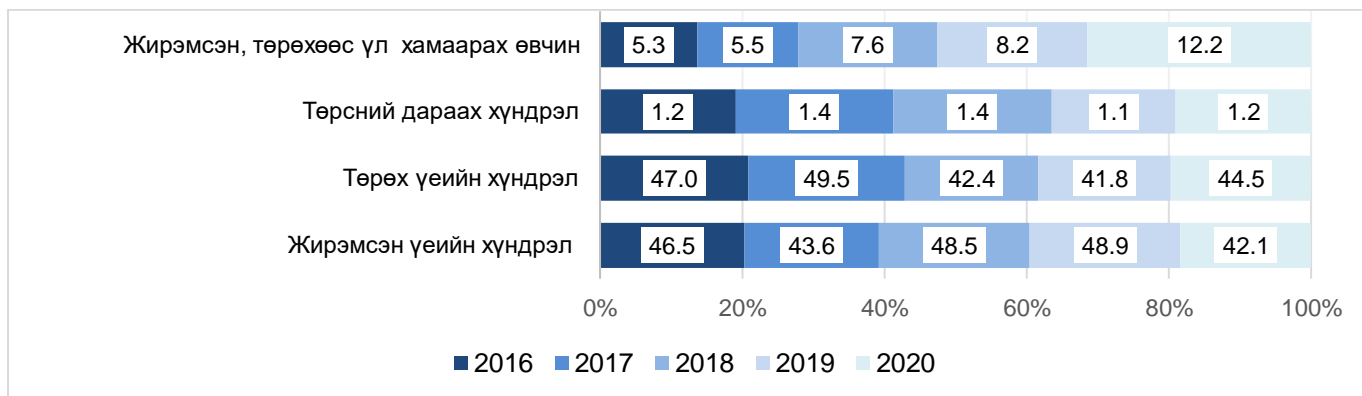
2020 оны байдлаар Улсын хэмжээнд эмчийн эмнэлгийн хяналтад байж төрсөн эхчүүдээс 99.5 хувь нь төрсний дараа 42 хоногтойдоо идэвхтэй хяналтад хамрагдсан байна. Энэ нь өмнөх оноос 10.0

хувиар нэмэгдсэн байна. Энэ нь төрсний дараах хүндрэл болон эхийн эндэгдэл буурахад чухал ач холбогдолтой үзүүлэлт юм.

2020 оны байдлаар Улаанбаатар хотын хэмжээнд жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл 58947 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 16965 тохиолдол буюу 28.8 хувиар өссөн байна. Нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын харьяа амаржих газар, дүүргийн эрүүл мэндийн төв, хувийн эмнэлгүүдэд жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэлийн нийт 25735 тохиолдол бүртгэгдэж өмнөх оноос 1118-аар буурч, нийт УБ хотод бүртгэгдсэн хүндрэлийн 43.7 хувийг эзэлж байна.

Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах хүндрэлийн 25735 тохиолдол буюу 98.0 хувь нь амаржих газруудад, 525 тохиолдол буюу 2.0 хувь нь Багануур, Налайх дүүргийн эрүүл мэндийн төвд бүртгэгдсэн байна.

Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл, хувиар, 2016-2020 он

Жирэмсэн үеийн хүндрэл өмнөх оноос 6.8 хувиар буурсан ба жирэмсэн үеийн хүндрэл дотор манас таталтын урьтал болон манас таталт 16.5 хувь, ихэс түрүүлэлт 1.6 хувь, ихэс цагаасаа өмнө ховхрох 1.6 хувь, даралт ихсэх 7.4 хувь, чихрийн шижин 2.0 хувь, бусад 70.9 хувийг эзэлж байна.

Төрөх үеийн хүндрэл өмнөх оноос 2.7 хувиар нэмэгдсэн ба ус эрт гарах 25.9 хувь, төрөх хүчний сулралт 28.0 хувь, хүүхдийн буруу байрлалаас төрөлт саатах 6.1 хувь, эхийн аарцаг ясны хөгжлийн гажгаас төрөлт саатах 1.1 хувь, хярзангийн урагдалт 11.8 хувь, умайн хүзүүний урагдал 1.7 хувь, төрөх үеийн цус алдалт 1.9 хувь, ихэс түдэлт 0.9 хувь, бусад 19.2 хувийг тус тус эзэлж байна.

Төрсний дараах хүндрэл өмнөх оноос 0.1 хувиар өссөн ба төрсний дараах эрт үеийн /4цаг/ цус алдалт 41.5 хувийг, хожуу цус алдалт 2.0 хувийг, төрсний дараах халдвар 25.1 хувь, бусад 31.4 хувийг тус тус эзэлж байна.

Нийт хүндрэлийн дотор 12.2 хувийг жирэмсэн, төрөхөөс үл хамаарах өвчний хүндрэл эзэлж байгаа ба өмнөх оноос 4.0 хувиар нэмэгдсэн байна.

2.4. ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ

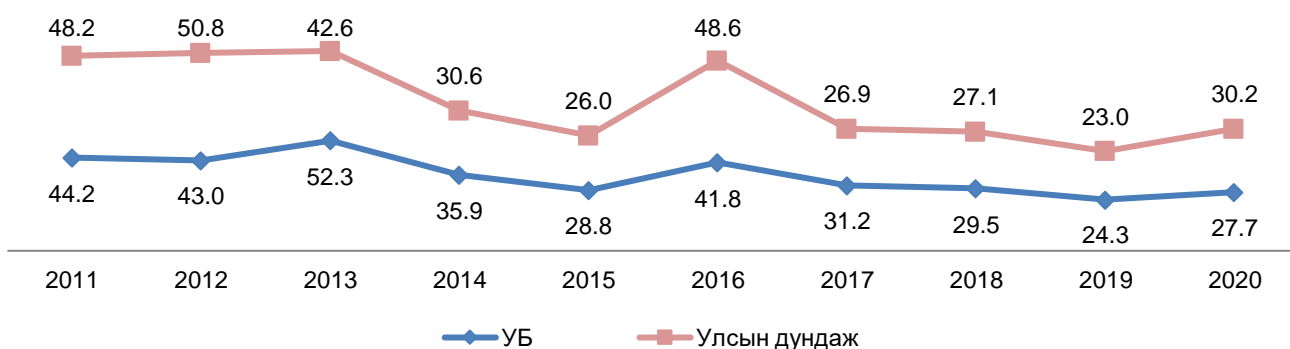
Улсын хэмжээнд 2020 оны байдлаар эхийн эндэгдлийн 19 тохиолдол бүртгэгдсэнээс 11 тохиолдол нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдэж, 100 000 амьд төрөлтөд 27.7 болсон нь улсын дунджаас 2.5-аар бага үзүүлэлттэй байна. Эхийн эндэгдлийн 11 тохиолдол УБ хотын харьяалалтай байгааг дүүргээр авч үзвэл Баянзүрх 4, Сонгинохайрхан 4, Хан-Уул, Багануур, Налайх дүүрэгт тус тус 1 эх эндсэн байна.

100000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдэл БЗД, СХД, БНД, НД-т УБ хотын дунджаас 23.1-170.4-өөр өндөр байна. Эхийн эндэгдэл Баянгол, Сүхбаатар, Чингэлтэй, Багахангай дүүрэгт бүртгэгдээгүй байна.

Эхийн эндэгдлийн түвшин, 100 000 амьд төрөлтөд, 2011-2020 он

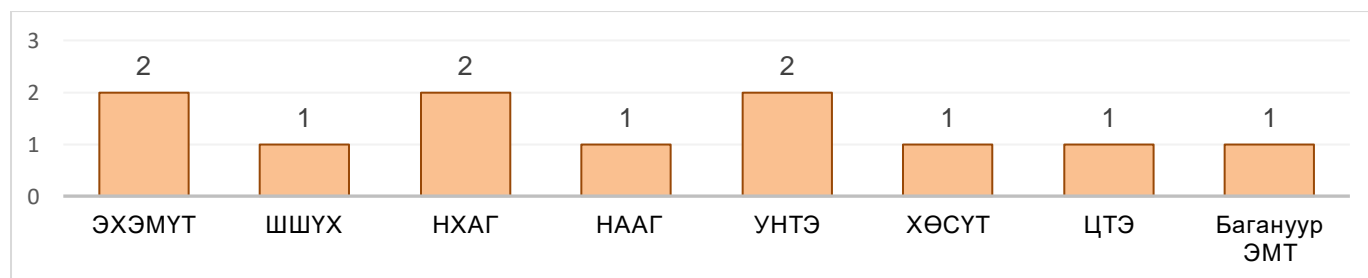
Үзүүлэлт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>Эхийн эндэгдэл / бодит тоо</i>										
Улс	34	37	34	25	21	38	20	21	18	19
Улаанбаатар	15	16	21	15	12	17	12	12	10	11
<i>Эхийн эндэгдлийн түвшин /100 000 амьд төрөлтөд/</i>										
Улс	48.2	50.8	42.6	30.6	26.0	48.6	26.9	27.1	23.0	30.2
Улаанбаатар	44.2	43.0	52.3	35.9	28.8	41.8	31.2	29.5	24.3	27.7

Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд, 2011-2020 он

Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн эхийн эндэгдлийн 11 тохиолдлоос 5 буюу 45.5 хувийг НЭМГ-ын харьяа эмнэлэг, 6 тохиолдол буюу 54.5 хувийг ЭМЯ-ны харьяа төв эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүд мэдээлсэн ба эндсэн газраар нь авч үзвэл 10 эх нь эмнэлэгт, 1 эх бусад газарт эндсэн байна.

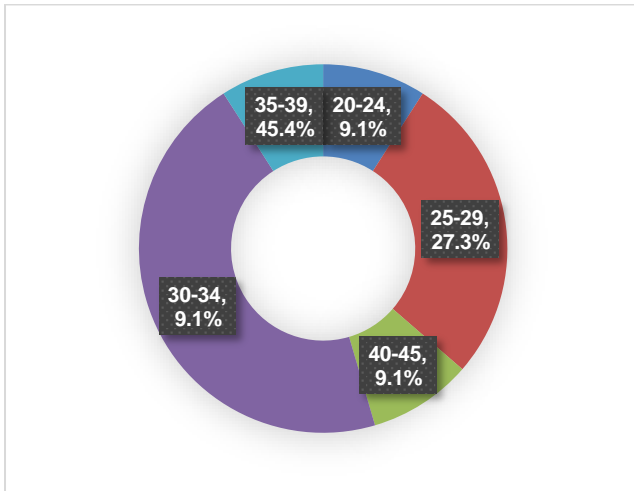
Эхийн эндэгдэл, бүртгэгдсэн эрүүл мэндийн байгууллагаар

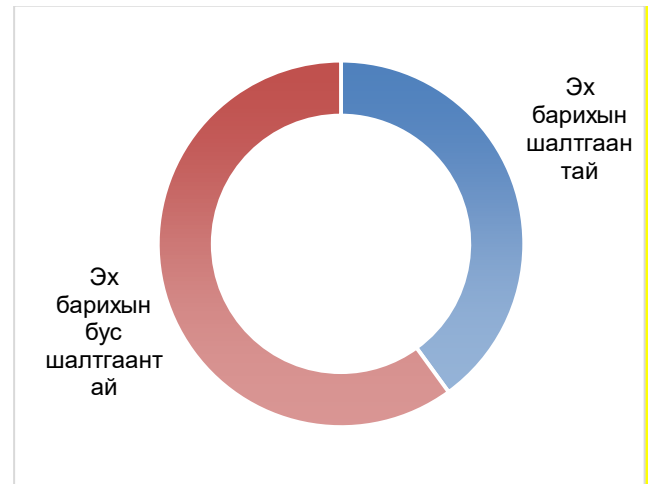
Эндсэн эхчүүдийг насны ангиллаар авч үзвэл:

9.1 хувь нь 20-24 насны, 27.3 хувь нь 25-29 насны, 9.1 хувь нь 30-34 насны, 45.4 хувь нь 35-39 насны, 9.1 хувь нь 40-45 насны эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Эндсэн эхчүүд, насны ангиллаар, 2020 он

Эхийн эндэгдлийн шалтгаан, 2020 он

Эндсэн эхчүүдийн 4 буюу 36.4 хувь эх барихын шууд шалтгаантай, 7 буюу 63.6 хувь нь эх барихын шууд бус шалтгаантай эндэгдэл байна.

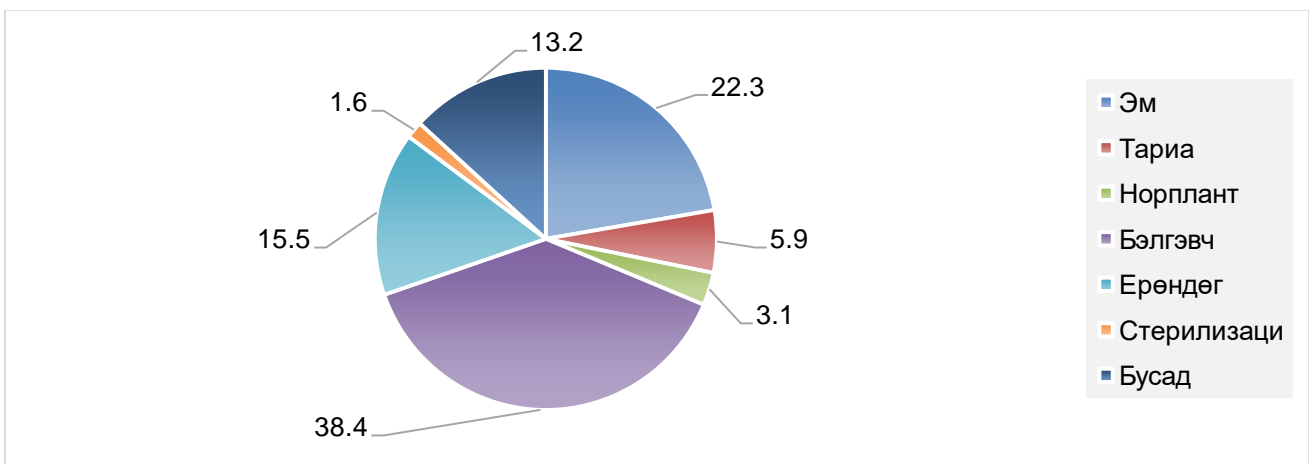
2.5. ЖИРЭМСЛЭЛТЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ОРЧИН ҮЕИЙН АРГА, ХЭРЭГЛЭЭ

Жирэмслэлтээс сэргийлэх орчин үеийн арга /ЖСА/ нь хүсээгүй жирэмслэлт, хууль бус үр хөндөлт мөн төрөлт хоорондын зайг зохицуулахад чухал ач холбогдолтой юм.\

2020 оны байдлаар төрөх насны эмэгтэйчүүдийн 54.4 хувь нь ЖСА хэрэглэдэг гэсэн статистик үзүүлэлт байгаа нь өмнөх оноос 4.4-өөр нэмэгдсэн байна. Нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйчүүдийн 539.2 нь жирэмслэлтээс сэргийлэх ямар нэг аргыг хэрэглэж байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 48.8-аар нэмэгдсэн байна.

Нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдийн эмийн хэрэглээ 4.4, бэлгэвч 3.1 хувиар тус тус нэмэгдсэн бол тариа 0.5, норплант 0.3, ерөндөг 3.9, бусад 2.8 хувиар тус тус буурсан байна.

Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга, 2020 он

2.6. ҮР ХӨНДӨЛТ

Улсын хэмжээнд 2020 оны байдлаар үр хөндөлтийн 14622 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 191.7, нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйд 17.8 үр хөндөлт ногдож байна.

Улаанбаатар хотын эмнэлэгт үр хөндөлтийн 10416 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт үр хөндөлтийн 71.2 хувийг эзэлж байгаа ба 1000 амьд төрөлтөд 261.8, нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэй тутмын 27.0 нь үр хөндүүлсэн нь өмнөх оноос 781 тохиолдол буюу нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэй тутамд 2.0-р буурсан байна.

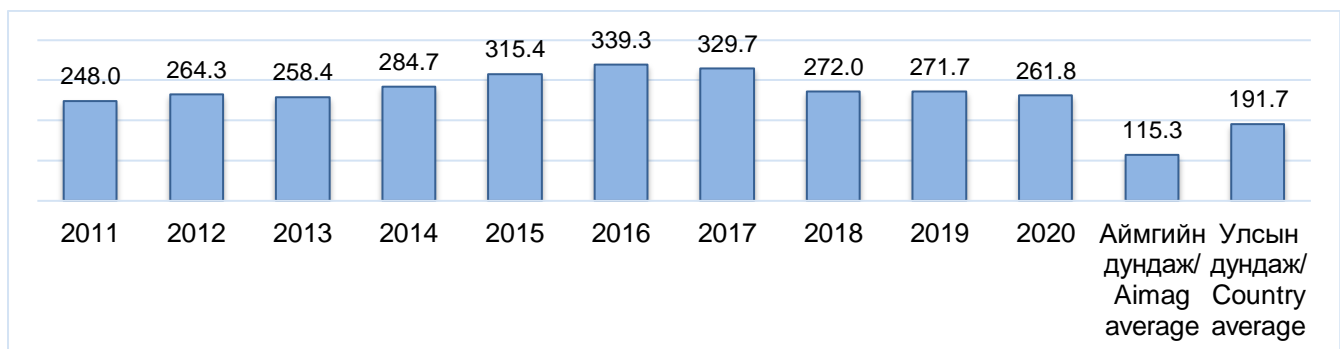
ЭХЭМҮТөвд 1556 тохиолдол буюу 14.9 хувь нь, НЭМГ-ын харьяа улсын болон хувийн эмнэлэгт 8483 тохиолдол буюу 81.4 хувь нь, ЭМЯ-ны харьяа хувийн эмнэлэгт 377 тохиолдол буюу 3.7 хувь нь үр хөндүүлсэн байна.

Үр хөндөлт, бүртгэгдсэн эрүүл мэндийн байгууллагаар, 2016-2020 он

Эрүүл мэндийн байгууллага	2016		2017		2018		2019		2020	
	Нийт бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	20-оос доош насны үр хөндөлтийн	Нийт бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	20-оос доош насны үр хөндөлтийн	Нийт бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	20-оос доош насны үр хөндөлтийн	Нийт бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	20-оос доош насны үр хөндөлтийн	Нийт бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	20-оос доош насны үр хөндөлтийн
ЭХЭМҮТ	2215	5.4	2027	8.4	1924	9.4	1748	8.6	1556	6.9
Амаржих газар	8158	4.1	8340	4.1	7012	4.4	7284	4.5	6772	3.8
Дүүргийн ЭМТөв	68	7.4	91	17.6	89	14.6	89	9.0	83	4.8
Хувийн эмнэлэг	3364	3.4	2203	2.6	2049	2.5	2076	2.1	2005	2.0
Бусад	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Бүгд	13805	4.2	12661	4.6	11074	5.0	11197	4.7	10416	3.8

Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад үр хөндөлт 781 тохиолдлоор буурсан байна. (ЭХЭМҮТ-192, Амаржих газар - 512, Дүүргийн ЭМТөв-6, Хувийн эмнэлэг - 71)

Үр хөндөлт, 1000 амьд төрөлтөд, 2011-2020 он

Үр хөндөлт 1000 амьд төрөлтөд аймгийн дунджаас 146.5-аар, улсын дунджаас 70.1-ээр тус тус өндөр байна.

НЭМГ-ын харьяа эмнэлэгт үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 4.2 хувь нь хожуу үр хөндүүлсэн ба өмнөх оноос 0.3 хувиар нэмэгдсэн байна. Үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 11.8 хувь нь төрөөгүй эмэгтэйчүүд эзэлж байна. 20-оос доош насны үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн хувь 3.8 байгаа нь өмнөх оноос 0.2-оор буурч, улсын дунджаас 1.0 хувиар бага үзүүлэлттэй байна.

Үр хөндөлтийн 2 хүндрэлийн тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 2-оор буурсан ба хүндрэлийн 50.0 хувийг умайн агшилт суларч цус алдсан, 50.0 хувийг умай цоорсон хүндрэл тус тус эзэлж байна.

2.7. ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

2020 оны байдлаар улсын хэмжээнд 76261 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 1962 хүүхдээр буюу 2.5 хувиар буурсан байна. Амьд төрсөн хүүхдийн 962 нь 2 ихэр, 20 нь 3 ихэр хүүхэд байна. Улаанбаатар хотод нийт 39779 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оноос 1427 хүүхдээр хасагдсан байна. Нийт амьд төрсөн хүүхдийн 64.0 хувь буюу 25469 хүүхэд НЭМГ-ын харьяа амаржих газар болон хувийн эмнэлэгт төрсөн ба 50.9 хувь нь хүү, 49.1 хувь нь охин мэндэлсэн байна.

Төрөөд 1 цагийн дотор хөхөө амласан хувь 95.6 байгаа нь өнгөрсөн оноос 1.1-ээр буурсан байна. Амьд төрсөн хүүхдийн 5.2 хувь нь 2500 граммаас бага жинтэй төрж, 99.9 хувь нь БЦЖ, 100.0 хувь нь саа, 99.9 хувь нь хепатитын вакцин хийлгэсэн байна.

Амьд төрсөн нярайн 544 нь ихэр, 6.3 хувь нь дутуу, 0.7 хувь нь бүтэлтэй төрсний 97.4 хувь нь амьдарч, 2.6 хувь нь нас барсан байна. Амьд төрсөн нярайн 0.8 хувьд нь төрөлхийн гажигтай нярай бүртгэгдсэн байна.

Амьд төрсөн хүүхэд, бүртгэгдсэн эрүүл мэндийн байгууллагаар, 2020 он

Эрүүл мэндийн байгууллагууд	Төрсөн хүүхэд					Амьгүй төрөлтийн түвшин (нийт 1000 төрөлтөд)
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа /100-д/	Бага жинтэй хүүхдийн эзлэх хувь	
Амаржих газар	23842	12133	11709	104.4	3.2	4.4
Эрүүл мэндийн төв	1396	733	663	106.0	3.5	4.3
Хувийн эмнэлэг	228	98	130	119.4	1.3	0.0
Тосгоны эмнэлэг	3	1	2	0.0	0.0	0.0
НЭМГ-ын дүн	25469	12965	12504	104.6	3.2	4.3
Улаанбаатар	39779	20369	19410	103.7	4.9	5.9
Аймгийн дүн	36482	19123	17894	106.9	3.8	4.4
Улсын дүн	76261	40096	38127	105.2	4.4	5.2

Улаанбаатар хотод нярай хүүхдийн өвчлөлийн 18106 тохиолдол бүртгэгдсэн ба өмнөх оноос 580-аар өсч, давхардсан тоогоор амьд төрсөн хүүхдийн 45.5 хувь нь өвчилсөн бол НЭМГ-ын харьяа эмнэлгүүдэд 3650 буюу 20.2 хувь нь бүртгэгдэж, амьд төрсөн хүүхдийн 14.3 хувь нь өвчилсөн байна. Нярай хүүхдийн өвчлөлийн аймгийн дундаж /28.3/, улсын дундаж /37.3/ байна.

Улаанбаатар хотын нярайн өвчлөлд перинаталь үед үүссэн эмгэг 84.7 хувийг эзэлж байгаа бол НЭМГ-ын харьяа эмнэлгүүдэд 90.0 байна. Үүнээс: нярайн шарлалт 41.5 хувь, перинаталь өвөрмөц бусад халдвар 3.8 хувь, төрөхөд бүтэх 5.9, уушгины төрөлхийн хатгаа 3.9, нярайн хүйтэс 2.6 хувийг тус тус эзэлж тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Төрөлхийн гажгийн 888 тохиолдол бүртгэгдсэн ба өмнөх оноос 121 тохиолдол буюу 13.6 хувиар нэмэгдсэн байна.

Нярай хүүхдийн өвчлөл, 2020 он

Үзүүлэлт	Нийт өвчлөл	Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	Халдварт ба шимэгчит өвчин		Амьсгалын тогтолцооны өвчин		Хоол шингээх эрхтний эмгэг		Төрөлх гажиг, гаж хөгжил	Арьс, арьсан доорх эслэгийн өвчин	Гадны шалтгаан	Нүд түүний дайрын өвчин	Чих ба хөхлөг сэтрэгийн	Бусад өвчин
			Бүгд	Төрөлхийн тэмбүү	Бүгд	Уушгины хатгаа	Бүгд	Халдварт бус суулгалт						
Аймгийн дүн	10326	7673	31	12	1041	494	166	96	336	232	8	176	198	465
Улаанбаатар	18106	15331	26	24	403	9	163	24	888	251	50	417	415	162
Улсын дүн	28432	23004	57	36	1444	809	329	112	1224	483	58	593	613	627

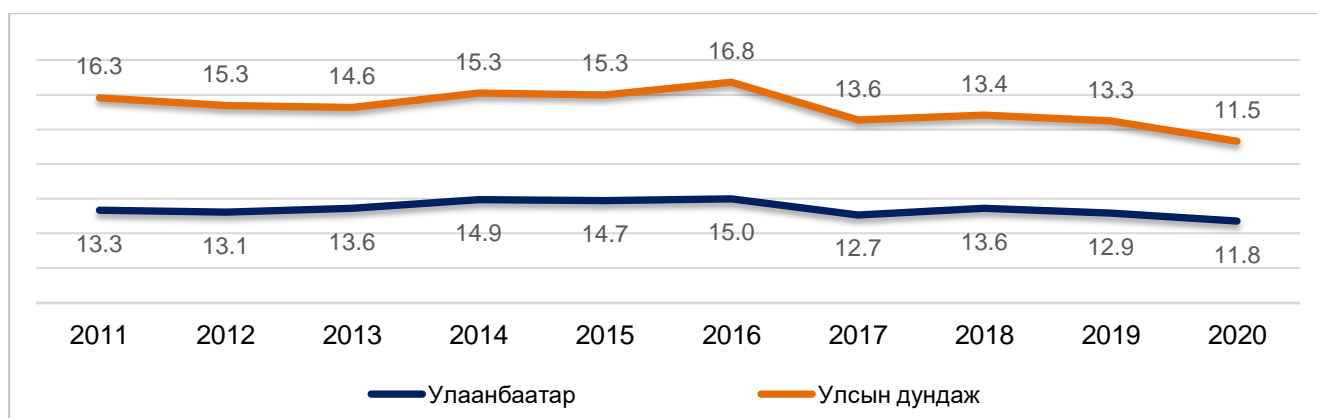
2.8. НЯЛХАС БОЛОН ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ

Хүүхдийн эндэгдэл сүүлийн жилүүдэд тогтвортой буурч байгаа нь хөхөөр хооллолт, өргөн дархлаажуулалт, хүүхдийн өвчний цогц менежмент зэрэг нийгмийн эрүүл мэндийн оновчтой арга хэмжээг амжилттай авч хэрэгжүүлж байгаатай шууд холбоотой юм.

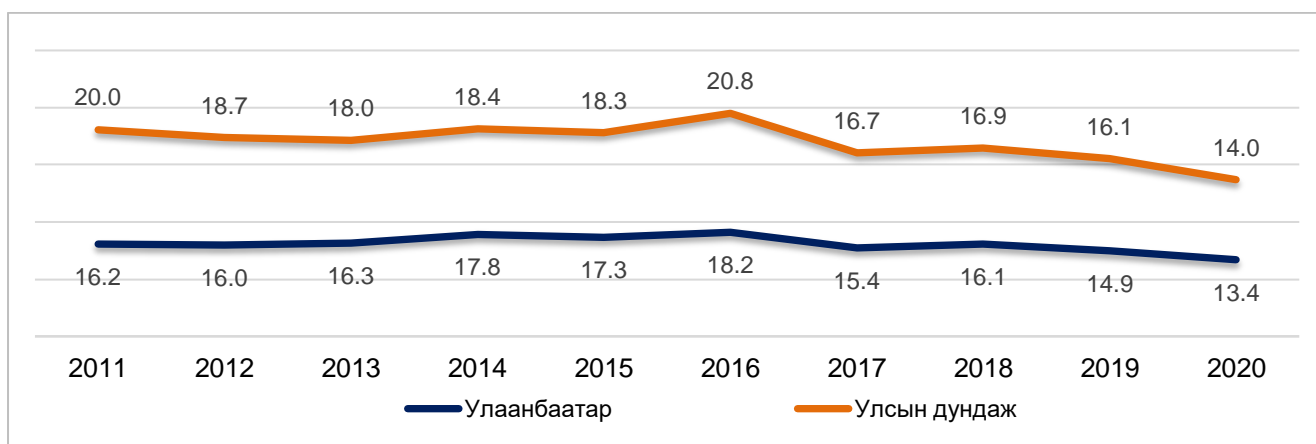
Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 1000 амьд төрөлтөд, сүүлийн 10 жилээр

Үзүүлэлт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин	16.2	16.0	16.3	17.8	17.3	18.2	15.4	16.1	14.9	13.4
Нялхсын эндэгдлийн түвшин	13.3	13.1	13.6	14.9	14.7	15.0	12.7	13.6	12.9	11.8

Нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрсөн хүүхдэд

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрсөн хүүхдэд, 2011-2020 он

2020 оны байдлаар Улаанбаатар хотын хэмжээнд нялхсын эндэгдлийн 471 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 60 тохиолдлоор буюу 11.3 хувиар, амьд төрсөн 1000 хүүхдэд 11.8 болж 1.1 промилиор буурсан байна. Нялхсын эндэгдлийн 16.3 хувь нь НЭМГ-ын харьяа эмнэлгүүдэд, 83.7 хувь нь ЭМЯ-ны харьяа эмнэлгүүдэд эндсэн байна. Нялхсын эндэгдэл Сонгинохайрхан, Багахангай дүүрэгт Улаанбаатар хотын дунджаас 0.3-12.3-ээр өндөр байна.

Нялхсын эндэгдлийн 57.1 хувь нь нярайн эрт үед, 14.6 хувь нь нярайн хожуу үед, 28.3 хувь нь 29-365 хүртэлх хоногтойдоо эндсэн байна. НЭМГ-ын харьяа эмнэлгүүдэд бүртгэгдсэн нялхсын эндэгдлийн 61.0 хувь нь эрт үед, 18.1 хувь нь нярайн хожуу үед, 20.9 хувь нь 29-365 хүртэлх хоногтойдоо эндсэн байна.

Улсын хэмжээнд тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 1065 тохиолдол бүртгэгдсэнээс Улаанбаатар хотод 534 тохиолдол буюу 50.1 хувь нь бүртгэгдсэн байна. Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг тогтмол хаягаар авч үзэхэд УБ хотын харьяаллын тав хүртэлх насны хүүхдийн нас баралт 332 болж өмнөх оноос 67 тохиолдлоор буурсан байна.

Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 471 тохиолдлын 288 нь буюу 61.1 хувь нь УБ хотын харьяаллын хүүхдүүд эндсэн байна. УБ хотод эндсэн нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл дотор хөдөө орон нутгийн харьяалалтай 180 хүүхэд эндсэн байна.

Нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл сүүлийн жилүүдэд буурсан хэдий ч перинаталь үед үүссэн эмгэг өвчлөлийн хамааралтай нас баралт тэргүүлэх шалтгаан болсоор байна. НЭМГ-ийн харьяа эмнэлэгт Нярайн эрт үеийн перинаталь үед үүссэн эмгэгийн нас баралтад нярайн амьсгалын дутагдал 43.5 хувийг, нярайн ишемийн шалтгаант энцефалопати 17.4 хувийг, Нярайн бактерт үжил, дауны хам шинж, перинаталь үеийн халдвар тус бүр 8.2 хувийг эзэлж байна.

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлөөс шалтгаалсан эндэгдэл дотор уушгины хатгаагаар 50.0 хувь, төрөлхийн гажгаас 55.6 хувийг зүрх судасны гажиг, 22.2 хувийг дуаны хам шинж, 22.2 хувийг бусад эрхтэн тогтолцооны төрөлхийн гажиг тус тус эзэлж байна.

Улаанбаатар хотод тав хүртэлх насны хүүхдийн бэртэл, хордлого, осол гэмтлийн гаднын шалтгаант нас баралтын 38 тохиолдол бүртгэгдсэн ба 30 буюу 79.0 хувь нь УБ хотын харьяаллын хүүхэд эндсэн нь өмнөх оноос 1 тохиолдлоор нэмэгдсэн.

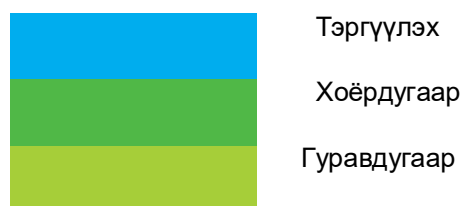
НЭМГ-ийн харьяа эмнэлэгт 6 тохиолдол бүртгэгдсэн. Улаанбаатар хотод 1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 16 буюу 3.4 хувь, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 22 буюу 34.9 хувийг осол гэмтлийн шалтгаант эндэгдэл өссөн байна.

Осол гэмтлийн шалтгаант эндэгдлийг хэлбэрээр авч үзвэл 76.3 хувийг гадны шалтгаант бусад осол, 21.0 хувийг зам тэврийн осол, 2.6 хувийг тодорхойгүй судлээр учруулсан гэмтэл эзэлж байна.

Гадны шалтгаант бусад ослоор эндсэн эндэгдлийн дотор амьсгал боох аюултай бусад ослоор 12 буюу 41.4 хувь, санамсаргүй ходох, хорт бодист өртөхөөр 7 буюу 24.1 хувь, Унах ослоор 3 буюу 10.3 хувь, амьгүй механик хүчинд өртөх, усанд санамсаргүй унах, живэх, халуун ба улайссан бодист өртөх ослоор тус бүр 6 буюу 20.7 хувийг эзэлж байна.

Нялхас болон тав хүртэлх хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаан, 2020 он

Шалтгаан	1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл		5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	
	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	293	62.2	293	54.9
Төрөлхийн гажиг, гаж хөгжил	99	21.0	101	18.9
Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин	18	3.8	28	5.2
Гадны шалтгаант өвчлөл ба нас баралт	15	3.2	37	6.9
Халдварт өвчин	13	2.8	17	3.2
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	10	2.1	15	2.8
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	8	1.7	10	1.9
Хавдар	2	0.4	16	3.0
Бусад	13	2.8	17	3.2
Нийм/ Total	471	100.0	534	100.0

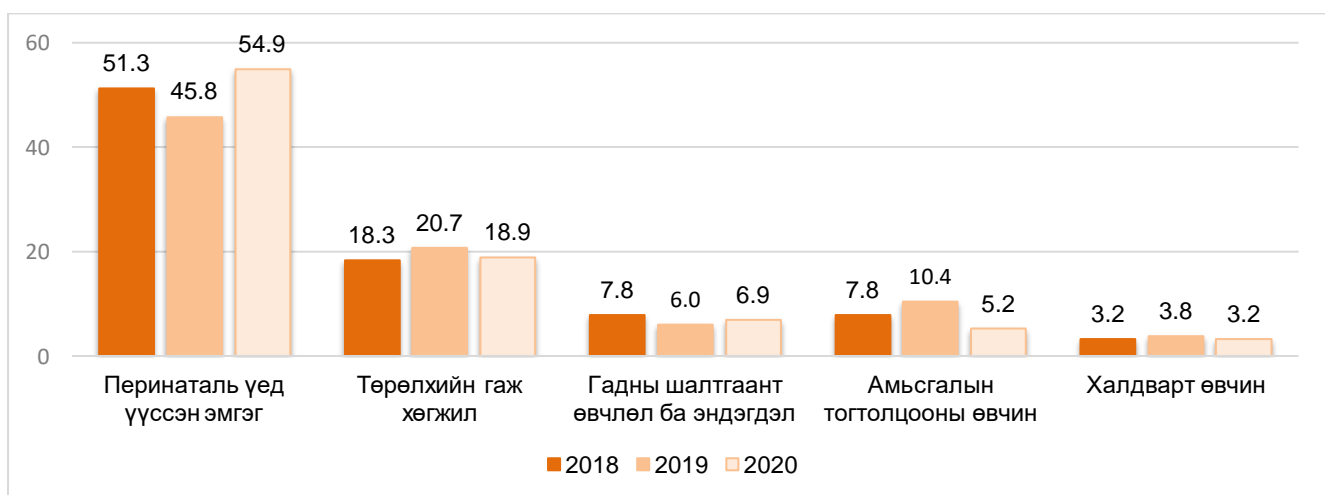
Улсын хэмжээнд 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 187 тохиолдол бүртгэгдсэнээс Улаанбаатар хотод 63 тохиолдол буюу 33.7 хувь нь, 124 тохиолдол буюу 66.3 хувь нь хөдөө орон нутгаас бүртгэгдсэн байна. Улаанбаатар хотод 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 63 тохиолдол бүртгэгдсэний 71.4 хувь буюу 45 тохиолдол нь Улаанбаатар хотын харьяат, 28.6 хувь буюу 18 тохиолдол нь хөдөө орон нутгаас ирж энджээ.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгааныг өмнөх онтой харьцуулахад амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчний шалтгаант 56.2%-иар, мэдрэлийн тогтолцооны шалтгаант 42.3%-иар, халдварт өвчний шалтгаант 26.1%-иар, төрөлх гажиг, гаж хөгжил 20.5%-иар, хоол боловсруулах тогтолцооны шалтгаант 16.7%-иар тус тус буурсан бол төрөх тойрны перинаталь үеийн эмгэг 4.1%-иар, хавдрын шалтгаант 18.8%-иар тус тус нэмэгдсэн.

Нялхсын эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаан, хувиар, 2018-2020 он

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаан, хувиар, 2018-2020 он

1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 63 тохиолдол бүртгэгдсэн нь амьд төрсөн 1000 хүүхдэд харьцуулахад 1.6 болж өмнөх оноос 0.4 промилиор буурсан байна.

Улаанбаатар хотод 5-19 насны хүүхдийн эндэгдлийн 139 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 9-өөр өссөн ба үүнээс Улаанбаатар хотын харьяаллын 103 тохиолдол буюу 74.1 хувийг эзэлж байна.

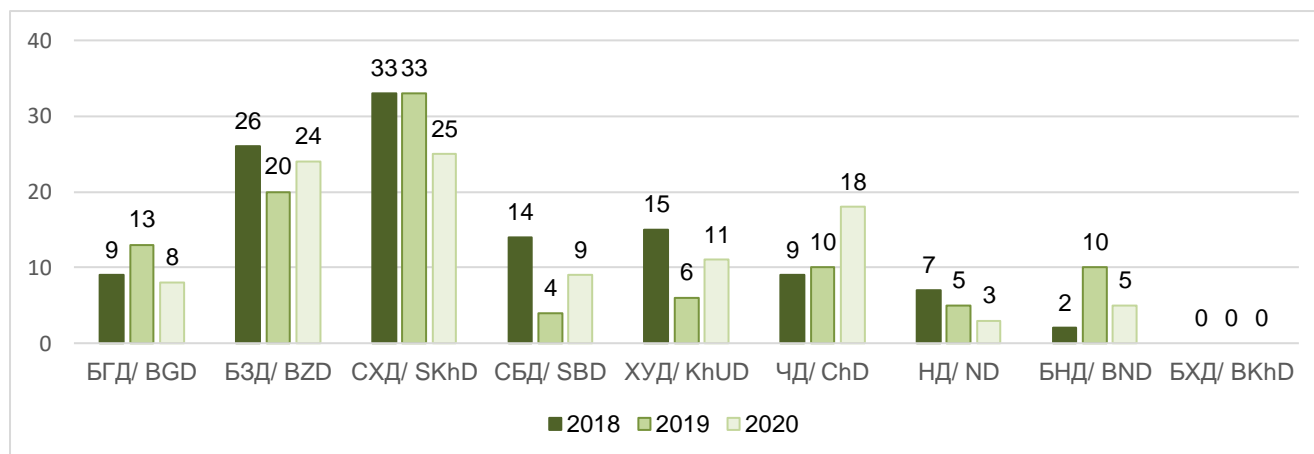
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг бууруулах чиглэлээр :

НЭМГ-ын даргын 2020 оны “Хүүхдийн эндэгдэлд авах зарим арга хэмжээний тухай” А/32 дугаар тушаал батлагдан гарч, хүүхдийн эмнэлгийн бус эндэгдэлийн тохиолдолуудын эмгэг судлалын шинижлгээг Эмгэг судлалын үндэсний төвөөр хийлгэн, дүгнэлт гармагц эмнэлзүй-эмгэг судлалын конференцийг тогтмол зохион байгуулан, эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг чадавхижуулах, алдаанаас суралцах, дахин давтагдах эрсдлээс сэргийлэх боломжийг олгон ажиллаж байна. Мөн нийслэлийн харьяа ЭМБ-уудад Хүүхдийн эндэгдлийг магадлан хэлэлцэх зөвлөл байгуулан, улирал бүрээр төлөвлөгөө гарган үр дүнг тооцон ажиллаж хэвшсэн.

Дээрх тушаал хэрэгжиж эхэлсэн сүүлийн 3 жилд хүүхдийн сэргийлж болох эндэгдэл, тэр дундаа эмнэлгийн бус эндэгдэл нийслэлийн хэмжээнд тогтвортой буурсаар байгаа нь бидний гол амжилт. Тухайлбал 2018 онд 102, 2019 онд 92, 2020 онд 71 тохиолдол бүртгэгдээд байна

10-19 насны өсвөр насны хүүхдийн нас баралтын 101 тохиолдол бүртгэгдсэн ба 72 буюу 71.3 хувийг УБ хотын харьяаллын хүүхэд эзэлж байна. Үүнээс 37 буюу 51.4 хувь нь гадны шалтгаант нас баралт эзэлж байгаа нь өмнөх оноос 6.0%-иар буурсан.

5-19 насны хүүхдийн эндэгдэл бодит тоо, дүүргээр, 2018-2020 он

Өсвөр насны хүүхдийн эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаанд сүүлийн жилүүдэд бэртэл хордлого, гадны шалтгаант өвчлөл, эндэгдэл тэргүүлэх байранд орсоор байна.

10-14 насны 10000 хүүхэд тутмын 1.5 нь осол гэмтлээр эндсэн нь өмнөх оноос 0.2-р, 15-19 насны 10000 хүүхэд тутмын 5.4 нь эндсэн нь өмнөх оноос 1.1-р тус тус нэмэгдсэн байна.

Өсвөр үеийнхний дотор амиа хорлох, бусад осол, зам тээврийн ослоор дийлэнх нь нас барсан нь тулгамдсан асуудлын нэг хэвээр байсаар байна.

Өсвөр үеийнхний гаднын шалтгаант эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаан, хувиар, 2016-2020 он

Нас барсан хэлбэр	2016		2017		2018		2019		2020	
	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь
Амиа хорлосон	19	32.8	11	26.8	11	31.4	9	25.7	13	27.1
Бусдад хорлогдсон	1	1.7	1	2.4	2	5.7	2	5.7	1	2.1
Зам тээврийн осол	4	6.9	6	14.6	5	14.3	8	22.9	5	10.4
Бусад осол	32	55.2	23	56.1	16	45.7	16	45.7	28	58.3
Тодорхой бус	2	3.4	0	0	1	2.9	0	0.0	1	2.1
Үйлдвэрийн осол	0	0	0	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Нийт /Total	58/100%		41/100%		35/100%		35/100%		48/100%	

Хүүхдийн суурь өвчлөлийг илрүүлэн,эрүүлжүүлэх чиглэлээр:

НЭМГ-ын даргын 2020 оны “Илрүүлэг, үзлэг зохион байгуулах тухай” А/112 дугаар тушаалын дагуу нийслэлийн 5 хүртэлх насны 105 128 хүүхдийг суурь өвчлөл, хоол тэжээлийн цочмог дутал илрүүлэн эмчлэх үйл ажиллагаанд хамруулан ажиллаж байна. 2020 оны 08 сараас 2021 оны 07 сар хүртэлх хугацаанд Хоол тэжээлийн цочмог дуталтай 596 /0.56%/ хүүхэд илэрснээс 452 хүүхдийг амбулатори болон нэгдсэн эмнэлгийн хүүхдийн тасгаар дамжуулан эмчилгээнд хамруулан, эрүүлжүүлсэн.

Нийт ХТЦД-тай хүүхдээс хүндэвтэр 467 /78%/, эмнэлзүйн хүндрэлтэй хүнд 14 /2.3%/, эмнэлзүйн хүндрэлгүй хүнд 115 /19.7%/ хүүхэд байна. ХТЦД илэрсэн нийт хүүхдийн 7.3%-ийг 6 сараас доош насны, 64%-ийг 12-36 сартай хүүхдүүд эзэлж байна.

БҮЛЭГ III. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Монгол улсын эрүүл мэндийн байгууллагын тогтолцоо нь нийгмийн эрүүл мэнд, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ, эм хангамж, анагаах ухааны боловсрол, эрдэм шинжилгээ, сургалтын үйл ажиллагаа хариуцсан төрийн, хувийн хэвшлийн, холимог өмчийн эрүүл мэндийн байгууллагаас бүрддэг.

Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ нь дараах 2 төрөлтэй байна.Үүнд:

- нийгмийн эрүүл мэндийн
- эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ нь:

- Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ,
- Эмнэлгийн мэргэшсэн тусламж, үйлчилгээ,
- Эх барихын тусламж, үйлчилгээ,
- Хойшлуулшгүй үзүүлэх эмнэлгийн яаралтай тусламж,
- Түргэн тусламжийн үйлчилгээ,
- Сувилахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ
- Сэргээн засах тусламж, үйлчилгээ гэсэн төрөлтэй байна.¹

2020 оны байдлаар Монгол Улсад 4575 эрүүл мэндийн байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байгаагаас Улаанбаатар хотод Тусгай мэргэжлийн төв 3, Төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлэг 12, Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг 4, эрүүл мэндийн төв 9, Амаржих газар 3, Тосгоны эрүүл мэндийн төв 4, Өрхийн ЭМТ 130, Бусад эмнэлэг 4, Бусад салбарын эрүүл мэндийн байгууллага 17, Хувийн ортой эмнэлэг 106, Сувилал 68, Клиникийн 1053 эмнэлэг тус тус эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна.

Эрүүл мэндийн байгууллага, анхан болон лавлагаа шатлалаар, 2020 он

Эрүүл мэндийн байгууллага	Улс	Нийслэл
Өрхийн эрүүл мэндийн төв	209	130
Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв	6	5
Сум дундын эмнэлэг	322	0
Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төв	13	13
Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	6	0
Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	16	0
Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв	5	0
Төв эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв	14	3
Төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлэг	12	12
Түргэн тусламжийн төв	1	1
Амаржих газар	3	3
Ортой хувийн эмнэлэг	241	106
Клиник хувийн эмнэлэг	1490	1053
Сувилал	102	68
Эм ханган нийлүүлэх байгууллага	350	275
Эмийн үйлдвэр	40	40
Хувийн эмийн сан	1613	1269
Бусад /ЭМЯ, ЭМХТ, НЭМХ, АУХ, Анагаах ухааны сургууль, коллеж, хилийн цэрэг, Батлан хамгаалах, төмөр замын эмнэлэг гэх мэт/	113	40
Бүгд	4575	3017

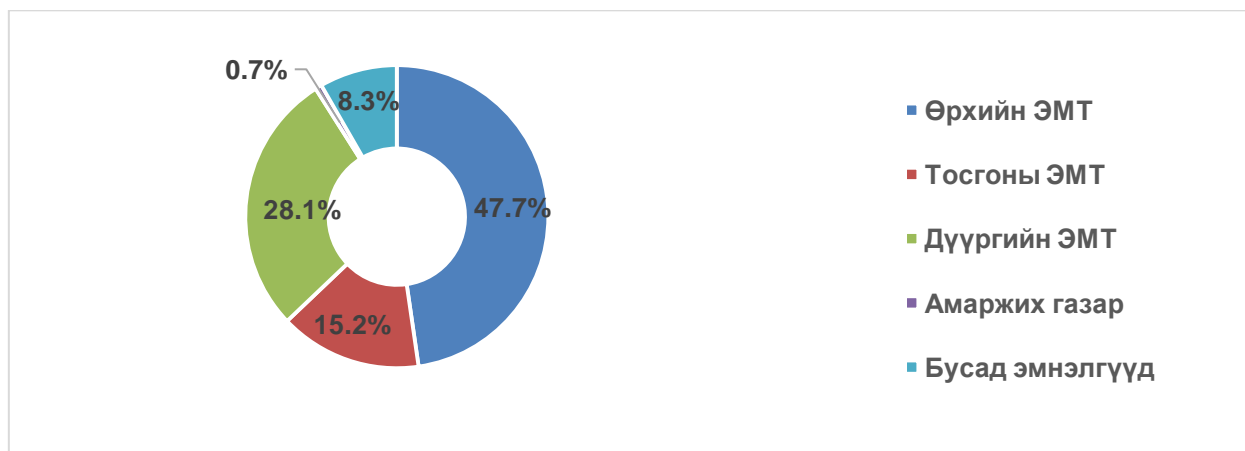
¹ Эрүүл мэндийн тухай хууль, 2011

3.1. АМБУЛАТОРИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

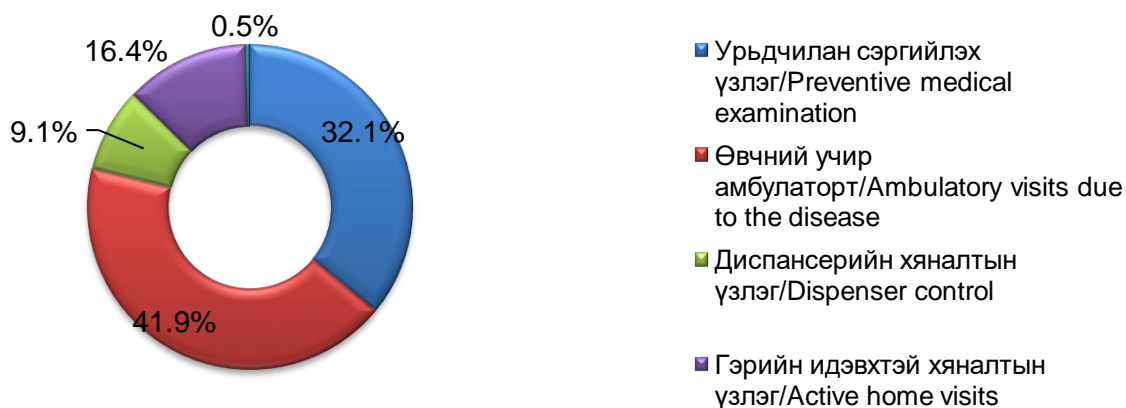
2020 онд НЭМГ-ын харьяа байгууллагад дунджаар 7.911.5 сая үзлэг хийгдсэн нь өмнөх оноос 1042068 буюу 13.1 хувиар буурсан ба нийт үзлэгийн 47.7 хувийг өрх, 0.7 хувийг тосгоны эмчийн үзлэг, 28.1 хувийг дүүргийн эрүүл мэндийн төв, 8.3 хувийг бусад эмнэлэг, 15.2 хувийг хувийн эмнэлгийн үзлэг тус тус эзэлж байна.

Улсын хэмжээнд нэг эмчид ногдох хүний тоо 273.3 байгаа бол нийслэлийн хэмжээнд энэ үзүүлэлт 242.2 байна. Нэг өрхийн эмчид ногдож байгаа үзлэгийн тоо улсын хэмжээнд 5039.4 байгаа бол нийслэлд 6071.3 байна.

Нийт үзлэг, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний төрлөөр, хувиар, 2020 он

Нийт үзлэгийн бүтэц, хувиар, 2020 он

Амбулаторийн тусламж, үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд, 2011-2020 он

Үзүүлэлт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
10000 хүн амд ногдох нийт ажиллагсад	163.1	172.0	172.2	174.9	181.2	178.0	195.3	199.5	208.2	213.6
10000 хүн амд ногдох их эмч	38.8	41.1	40.9	42.4	42.3	42.2	45.9	48.2	49.9	52.4
Жилд нэг иргэний үзүүлсэн дундаж тоо	7.5	6.5	6.3	6.4	6.4	6.4	7.4	7.3	7.7	6.8
Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь	27.2	29.6	28.2	29.9	29.4	30.7	30.1	28.6	36.0	32.1
Хүн амын эрүүл мэндийн индекс	47.2	48.5	45.4	46.7	49.7	44.9	50.7	51.5	50.8	50.5
Нэг их эмчид ногдох хvний тоо	257.9	243.1	244.8	236.1	236.5	236.9	217.6	207.5	200.6	191.0

Мэс заслын хагалгаа, Улаанбаатар хот, 2020 он

Байгууллага	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо		Үүнээс		Мэс заслын дараах хүндрэл		Нас барсан хүний тоо	
	Бүгд	0-15 насны /0-15	Дурагчийн мэс засал	Давтан хагалгаа	Бүгд	0-15 насны /0-15	Бүгд	0-15 насны /0-15
НЭМГ-ын харьяа улсын эмнэлэг	102700	25867	2370	28	18	0	7	0
НЭМГ-т мэдээ ирүүлдэг бусад эмнэлэгүүд	6263	239	1120	2	5	0	22	0
НЭМГ-ын харьяа хувийн эмнэлэг	38269	8634	894	32	5	0	2	0
ЭХЭМҮТ	16047	8749	223	68	53	29	1	1
УНТЭ	13273	19	4116	58	58	0	14	0
УХТЭ	3037	0	1236	12	21	0	32	0
УГТЭ	7622	160	902	23	28	2	34	2
ГССҮТ	10487	1897	332	1	22	1	185	10
ХСҮТ	2958	0	167	40	66	1	22	0
ХӨСҮТ	416	23	0	13	0	0	0	0
ЭМЯ-ны харьяа хувийн эмнэлэг	13893	773	9510	320	270	33	289	12
	214965	46361	20870	597	546	66	608	25

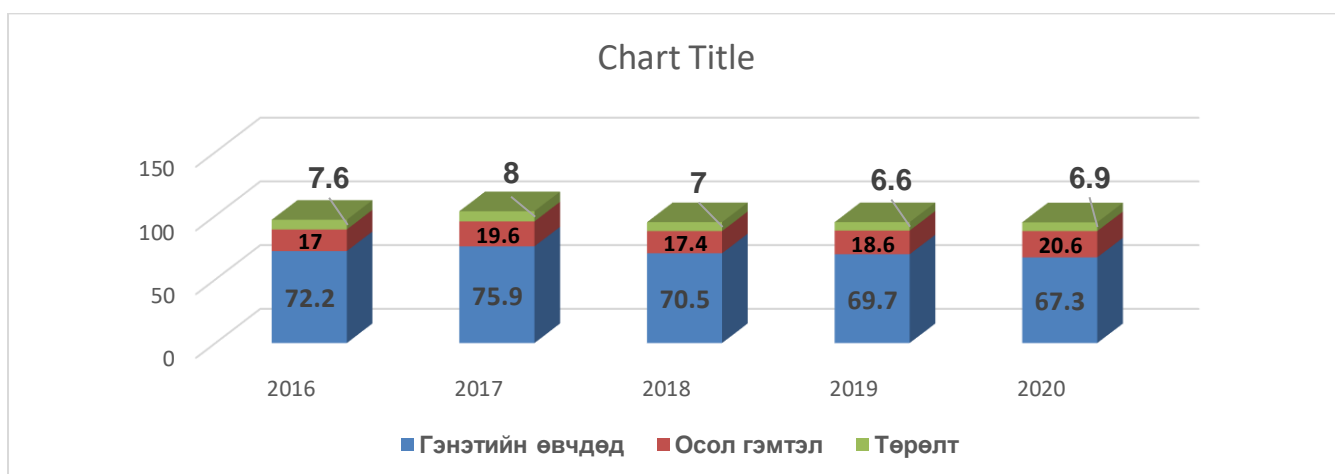
Түргэн тусламжийн үйлчилгээ

Нийслэлийн хүн амд үзүүлэх түргэн тусламжийн үйлчилгээг нийслэлийн Түргэн тусламжийн төв, түүний салбарууд, алслагдсан дүүргийн эрүүл мэндийн төв болон тосгодын эрүүл мэндийн төвүүд үзүүлэн ажиллаж байгаа бөгөөд үйл ажиллагаандаа Эрүүл мэндийн Сайдын 2019 оны “Журам батлах тухай” А/294 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Түргэн тусламжийн үйлчилгээг зохион байгуулах үлгэрчилсэн журам”, “Түргэн тусламжийн төвийн бүтэц, үйл ажиллагаа” MNS 6717:2018 стандартыг мөрдөн ажиллаж байна.

НЭМГ-аас нийслэлийн хүн амд үзүүлэх түргэн тусламжийн үйлчилгээний төвлөрлийг сааруулах, шуурхай, аюулгүй байдлыг хангах, яаралтай дуудлагын 20 минутын очилтын хувийг нэмэгдүүлэх зорилгоор түргэн тусламжийн үйлчилгээ үзүүлэх журмыг шинэчлэн боловсруулж алслагдсан дүүргийн эрүүл мэндийн төв, тосгодын эрүүл мэндийн төвүүдийг мэргэжил арга зүйгээр хэрхэн хангах талаар тусгах зорилт тавин ажиллаж байна.

2020 оны байдлаар Нийслэлийн ТТТ нь Баянзүрх, Хан-уул, Сонгинохайрхан, Чингэлтэй, Төв гэсэн 5 салбартайгаар үйл ажиллагаа явуулж, 334139 дуудлага хүлээн авч үйлчилсэн ба өмнөх оноос 39974 буюу 10.6 хувиар буурсан байна. Нийт дуудлагын дотор хүүхдийн түргэн тусламжийн дуудлага 9.5 хувийг эзэлж байна.

Насанд хүрэгчдийн дуудлагын төрөл, хувиар, 2016-2020 он

2020 онд насанд хүрэгчдийн нийт дуудлагын 67.3 хувийг гэнэтийн өвчлөлийн, 6.9 хувийг төрөхийн, 20.6 хувийг осол гэмтлийн дуудлага эзэлж байна. Осол гэмтлийн дуудлага өмнөх оноос 2.0 хувиар нэмэгджээ.

Нийт дуудлагын 6.2 хувь нь гудамжны, 4.1 хувь нь зам тээврийн осол, 1.0 хувь нь амиа хорлосон, 2.3 хувь нь бусад хорлогдсон, 0.7 хувь нь үйлдвэрийн осол, 0.1 хувь нь спортын, 15.0 хувь нь архины хордлогын, 70.2 хувийг бусад осол тус тус эзэлж байна.

2020 онд хүүхдийн осол гэмтлийн дуудлага 447 бүртгэгдсэний 33.5 хувийг ахуйн осол гэмтэл, 14.3 хувийг түлэгдэлт, 15.2 хувийг угаарын хийн хордлого, 4.4 хувийг эмийн бодисын хордлого, 4.9 хувийг химийн бодисын хордлого, 0.0 хувийг хоолны хордлого, 24.3 хувийг бусад осол тус тус эзэлж байна.

3.2. ХЭВТҮҮЛЭН ЭМЧЛЭХ ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Улсын хэмжээнд 2020 оны байдлаар эмнэлэгт 836277 үйлчлүүлэгч хэвтэн эмчлүүлж 5805748 ор хоног ашигласан бөгөөд дундаж ор хоног 6.9 байна. Улаанбаатар хотын ор бүхий эмнэлэгт нийт 448683 хүн хэвтэн эмчлэгдэн 3079060 ор хоног ашигласан бөгөөд ор ашиглалтын хувь 67.7, дундаж ор хоног 6.6, орны эргэлт 33.8 байна.

Нийт хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлд Улаанбаатар хотын харьяаллын иргэдийн өвчлөл **80.1** хувийг эзэлж байна. Нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын харьяа болон бусад мэдээ өгдөг ор бүхий эмнэлгүүдэд 259154.0 хүн хэвтэн эмчлэгдэж, 1635384 ор хоног ашигласан бөгөөд ор ашиглалтын хувь 86.8, дундаж ор хоног 6.3, орны эргэлт 34.1 байна.

Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээ, 2020 он

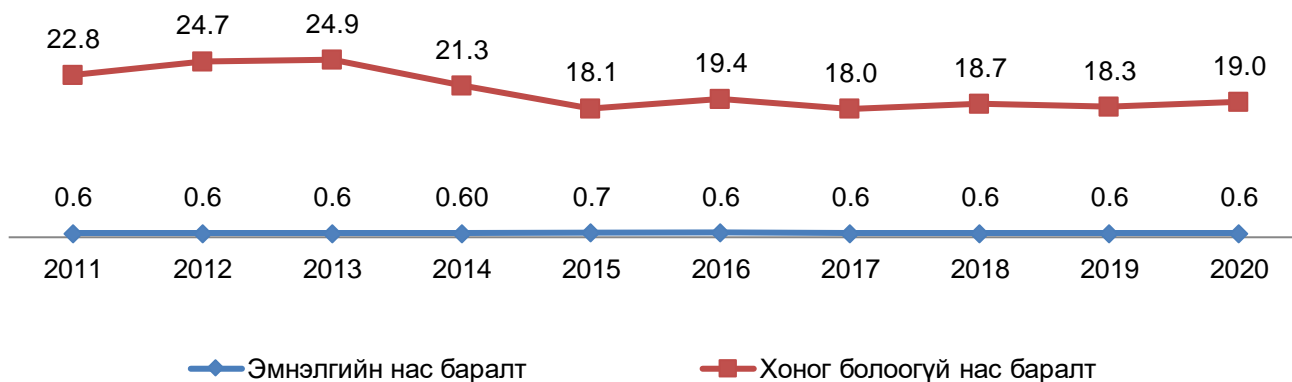
N:	Байгууллага	Орны тоо	Үүнээс: хүүхдийн орны тоо	Эмчлэгдс эн өвчтөн	Фонд ашиглалт ын хувь	Эмнэлгийн нас баралт		Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	
						Бодит тоо	Хувь			
1	Эрүүл мэндийн төв	Хан-Уул	90	0	3685.5	114.8	10	0.3	6.9	41.0
2		Сонгинохайрхан	208	0	8503.0	123.3	44	0.5	7.5	40.9
3		Чингэлтэй	252	80	7848.5	86.6	84	1.1	6.9	31.1
4		Баянгол	400	197	15693.5	99.2	70.	0.4	6.3	39.2
5		Баянзүрх	25	25	761.0	61.9	0	0.0	5.0	30.4
6		Багануур	214	51	8025.0	103.4	26	0.3	6.8	37.5
7		Налайх	227	66	6296.5	82.4	13	0.2	7.4	27.7
8		Багахангай	19	6	434.5	69.2	0	0.0	7.5	22.9
8	Нээсэн эмнэлэг	Сүхбаатар	325	120	17471.0	128.9	100	0.6	5.9	53.8
9		Сонгинохайрхан	165	125	7544.0	94.5	0	0.0	5.1	45.7
10		Хан-Уул	205	80	10366.0	125.4	7	0.1	6.1	50.6
11		Баянзүрх	458	230	20631.0	118.7	130	0.6	6.5	45.0
12	Амаржих газар	Өргөө	363	23	26317.5	118.5	21	0.1	4.0	72.5
13		Хүрээ	85	10	7039.5	146.5	9	0.1	4.4	82.8
14		Амгалан	200	10	14395.0	114.8	27	0.2	3.9	72.0
15	НЭМГ- ын харьяа эмнэлгүү	Энэрэл	74	0	3008.5	128.9	14	0.5	7.8	40.7
16		Наркологи	50	0	1654.5	109.5	0	0.0	8.2	33.1
17		СЗКЭ	175	0	7669.5	123.9	0	0.0	7.0	43.8
18	Тосгоны эрүүл мэндийн төв	Гачуурт	17	5	552.0	88.9	1	0.2	6.8	32.5
19		Жаргалант	15	2	470.5	69.2	0	0.0	7.1	31.4
20		Туул	15	5	368.5	69.2	0	0.0	6.7	24.6
21		Хонхор	15	9	504.0	88.7	0	0.0	7.0	42.0
22	Хувийн эмнэлэг		2332	70	58515.0	67.9	38	0.1	6.7	25.1
23	Бусад эмнэлгүүд		1681	348	31677.0	61.9	43	0.1	8.1	18.8
Бүгд			7610	1462	259154.0	86.8	638	0.2	6.3	34.1

Нийслэлийн хэмжээнд эмнэлгийн нас баралтын 2532 тохиолдол бүртгэгдсэний 25.1 хувь нь НЭМГ-ын харьяа ор бүхий эмнэлэгт, 1.8 хувь нь НЭМГ-т мэдээ өгдөг бусад эмнэлэгт, 2.3 хувь нь хувийн эмнэлэгт, 74.6 хувь нь ЭМЯ-ны харьяа эмнэлгүүдэд бүртгэгджээ.

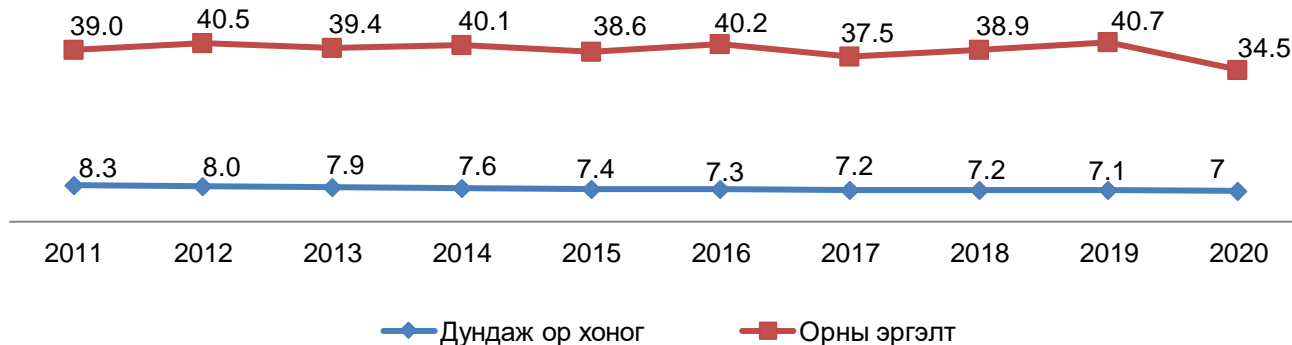
Хоног болоогүй 482 нас баралтын 64.5 хувь нь ЭМЯ-ны харьяа ор бүхий эмнэлгүүдэд, 35.2 хувь нь НЭМГ-ын харьяа ор бүхий эмнэлэгт, 5.8 хувь нь НЭМГ-т мэдээ өгдөг бусад эмнэлэг, хувийн эмнэлгүүдэд бүртгэгдсэн байна.

НЭМГ-ын харьяа болон НЭМГ-т мэдээ өгдөг бусад эмнэлгүүдэд нийт 638 эмнэлгийн нас баралт бүртгэгдсэний 170 буюу 26.6 хувь нь хоног болоогүй нас баралт, үүнээс 103 буюу 60.6 хувь нь 8-24 цагийн дотор нас барсан байна.

Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2011-2020 он

Эмнэлгийн орны үзүүлэлт, 2011-2020 он /Utilization of hospital beds, 2011-2020

Хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээ

Хорт хавдрын тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, үйлчлүүлэгчдийн хүлээгдэл, чирэгдлийг бууруулах зорилгоор бүх дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, ор бүхий эрүүл мэндийн төвүүдэд хөнгөвчлөх эмчилгээний нэгж, тасаг нээгдэн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн. 2020 оны байдлаар хөнгөвчлөх эмчилгээний 50 оронд нийт 2434 өвчтөнд тусламж үйлчилгээ үзүүлж, 17524 ор хоног ашигласан бөгөөд дундаж ор хоног 7.2 байна.

Хорт хавдрын хими эмчилгээ

2020 онд Баянгол, Багануур, Сонгинохайрхан, Хан-Уул, Налайх дүүргийн эрүүл мэндийн төв, Баянзүрх дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт хорт хавдрын өдрийн хими эмчилгээний нэгж ажиллаж эхэлсэн бөгөөд хорт хавдартай 854 өвчтөнд 6-8 удаагийн эмчилгээ хийсэн байна.

3.3. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ, ШАТЛАЛААР

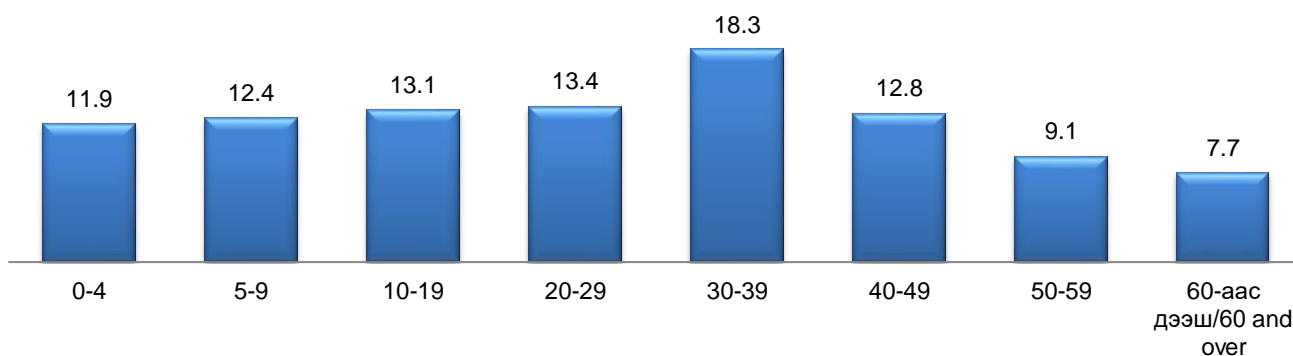
Өрх, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн тусламж, үйлчилгээ

Өрхийн эрүүл мэндийн төв нь хот, суурин газрын хүн амд төрөөс үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг гэрээгээр гүйцэтгэх үндсэн чиг үүрэг бүхий сайн дурын үндсэн дээр бүртгүүлсэн хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага юм.

Эрүүл мэндийн тухай хууль, Эмнэлгийн тусламжийн тухай хуульд зааснаар иргэдэд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг чанартай, хүртээмжтэй үзүүлэх зорилгоор өрхийн нэг эрүүл мэндийн төвд ногдох иргэний тоог 8000- аас доошгүй байхаар тогтоосон байна. Өрхийн ЭМТ-ийн бүтэц үйл ажиллагааны стандарт /MNS 5292:2017/, Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар батлагдсан эрх зүйн 4 баримт бичгийн хэрэгжилтийг ханган, ажиллаж байна.

2020 оны байдлаар Улаанбаатар хотын 130 өрхийн эрүүл мэндийн төв, 11 салбарт 414.2 мян өрхийн 1.499.1 мян хүн ам бүртгэлтэй байна. Өрхийн хүн амын бүтцийг насны ангиллаар авч үзвэл нийт хүн амын дотор 0-18 нас хүртэлх хүүхэд 38.7, хөдөлмөрийн насны буюу 20-49 насны хүмүүс 44.5 хувийг эзэлж байна.

Өрхийн хүн ам, насны ангиллаар, хувиар, 2020 он

Бүртгэлд хамрагдсан өрхийн 55.7 хувь нь эрүүл, 32.4 хувь нь бага өртөмтгий, 11.7 хувь нь өвчлөлд өртөмтгий бүлгийн өрхүүд байна.

Нийслэлийн өрхийн эрүүл мэндийн төвд 730 их эмч, 674 сувилагч болон нийт 2028 ажиллагсад хүн амд эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ үзүүлсэн байна. Нийт ажиллагсдын 89.1 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн түвшинд 3.773.4 үзлэг хийгдэж, нэг иргэн жилд дунджаар 2.3 удаа өрхийн эмнэлэгт хандаж эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг авсан байна.

2020 оны байдлаар өрхийн ЭМТ-д хийгдсэн үзлэгт:

- урьдчилан сэргийлэх үзлэг 39.8 хувь,
- идэвхтэй хяналтын үзлэг 8.4 хувь,
- гэрийн идэвхтэй эргэлт 34.0 хувь,
- амбулаторийн үзлэг 17.0 хувь,
- гэрийн дуудлага 0.8 хувийг тус тус эзэлж байна.

Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс амбулаторийн үзлэг 1.5, урьдчилан сэргийлэх үзлэг 4.1, идэвхтэй хяналтын үзлэг 0.7 тус тус буурч, гэрийн идэвхтэй эргэлтийн үзлэг 6.2, гэрийн дуудлагын үзлэг 0.2 хувиар өссөн байна.

“Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн бүтэц, үйл ажиллагааны стандарт”-д гэрийн идэвхтэй эргэлтийн хувь 30-аас доошгүй байна гэж заасан байдаг.

Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн үзлэгийн хэлбэр, 2011-2020 он

Үзүүлэлт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь	42.6	45.2	42.6	42.2	42.9	43.7	42.7	43.0	43.9	39.8
Гэрийн идэвхтэй эргэлтийн үзлэгийн хувь	30.8	28.9	28.5	28.4	28.3	29.0	29.9	29.2	27.8	34.0
Идэвхтэй хяналтаас эдгэрэлтийн хувь	41.7	36.2	39.5	37.2	29.8	32.1	33.2	26.5	26.2	25.9

Өрх, тосгоны ЭМТ-ийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлт, 2020 он

Үзүүлэлт	Өрхийн ЭМТ	Тосгоны ЭМТ	Дүн
Эмнэлгийн тоо	130	4	134
Их эмчийн тоо	730	30	760
Сувилагчийн тоо	674	28	702
Орны тоо	-	62	62
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	-	1618.0	1618.0
Дундаж ор хоног	-	6.8	6.8
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	3 773.4	109.376	3 882.3
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	39.7	37.7	43.8
Нэг иргэний жилд үзүүлсэн удаа	2.5	2.2	2.4
Өрхийн нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо	5169.1	3645.9	5957.0
Жирэмсний эрт хяналтын хувь	89.3	88.6	89.0

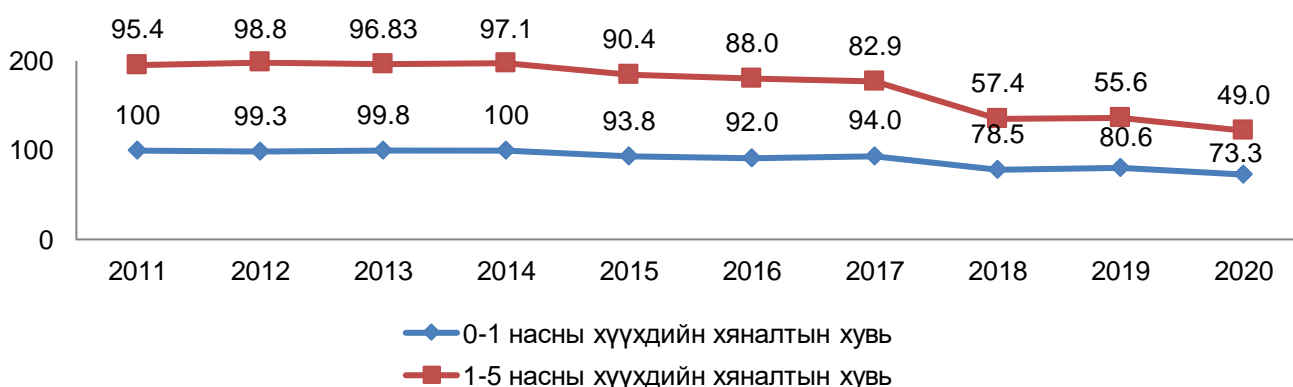
Тосгоны эрүүл мэндийн төвд 30 их эмч, 28 сувилагч, 3 бусад бага эмч, 1 эх баригч, 3 эм найруулагч, 3 лаборант, нийт 127 ажиллагсад хүн амд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна. Нийт ажиллагсдын 77.1 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Тосгоны эрүүл мэндийн төвд 9375 өрхийн 32743 хүн ам бүртгэлтэй байна. Жилдээ 109.3 мянган үзлэг хийгдэж, нэг иргэн жилд дунджаар 2.2 удаа хандаж эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг авсан байна.

Өрх, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 0-5 хүртэлх насны хүүхдийн идэвхтэй хяналт 2018 онд 62.7, 2019 онд 61.8 хувь байсан бол 2020 онд 68.1 хувь байна.

Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны “Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн гүйцэтгэлийн гэрээний заавар батлах тухай” А/05 дугаар тушаалд 0-5 хүртэлх насны хүүхдийн гэрийн эргэлт, хяналтыг:

- 2 хүртэлх сартай хүүхдийг 6-аас доошгүй удаа гэрээр 100% эргэх,
- 2 сараас 1 нас хүртэлх хүүхдийг сар бүр үзэж, 90 ээс доошгүй хувийг,
- 1-2 нас хүртэлх хүүхдийг улирал тутам үзэж, 80-аас доошгүй хувийг,
- 2-5 нас хүртэлх хүүхдийг хагас жил тутамд үзэж, 80-аас доошгүй хувийг хянаж байхаар заасан.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн хяналт, хувиар, 2011-2020 он

Дүүргийн эрүүл мэндийн төв, нэгдсэн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ Улаанбаатар хотод 9 эрүүл мэндийн төв, 4 нэгдсэн эмнэлэг, 3 амаржих газар хүн амд амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлж байна. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвд 945 их эмч, 1011 сувилагч ажиллаж байна.

Дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж үйлчилгээ

Улаанбаатар хотын дүүргийн эрүүл мэндийн төвд 736 их эмч, 688 сувилагч, 171 эмнэлгийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролтой бусад ажилтан нийтдээ 2633 эмнэлгийн ажиллагсад ажиллаж байна.

Дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн 1435 эмнэлгийн оронд 50825 хүн хэвтэн эмчлүүлсэн байна. Дундаж орхоног 6.7 байна. Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо өмнөх оноос 126.9-аар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Хоног болоогүй нас баралтын хувь өмнөх оноос 1.0-аар өссөн. Амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо өмнөх оноос 646.3- аар буурсан байна.

Дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлт, 2020 он

Үзүүлэлт	Дүүргийн эрүүл мэндийн төв									Нийт дүн
	Баянгол	Баянзүрх	Сонгинохайрхан	Сүхбаатар	Хан-Уул	Чингэлтэй	Багануур	Налайх	Багахангай	
Эмнэлгийн орны тоо	400	25	208	-	90	252	214	227	19	1435
Их эмчийн тоо	120	114	95	61	73	103	81	84	5	736
Сувилагчийн тоо	114	68	94	38	55	111	102	100	6	688
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	15538	750	8439	-	3665	7780	7982	6240	431	50825
Дундаж ор хоног	6.3	5.0	7.5	-	6.9	6.9	6.8	7.4	7.5	6.7
Фонд ашиглалтын хувь	99.2	61.9	123.3	-	114.8	86.6	103.4	82.4	96.2	94.4
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	25.7	0.0	34.1	-	0.0	23.8	50.0	30.8	0.0	27.6
Амбулаторийн үзлэг	860.1	1174.3	1455.7	569.3	783.1	680.6	212.9	209.4	47.8	6018.7
Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь	31.9	38.7	37.8	35.7	41.8	38.5	37.7	33.5	43.6	44.0
Мэс заслын хагалгаа	5169	4736	7554	6920	4187	27365	3100	3202	-	62233

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

Улаанбаатар хотын дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт 214 их эмч, 329 сувилагч, 48 эмнэлгийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролтой бусад ажилтан нийтдээ 945 эмнэлгийн ажиллагсад ажиллаж байна.

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлт, 2019 он

Үзүүлэлт	СХНЭ	ХУНЭ	СБНЭ	БЗНЭ	Нийт
Эмнэлгийн орны тоо	165	205	325	458	1153
Их эмчийн тоо	60	38	43	73	214
Сувилагчийн тоо	84	56	81	108	329
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	7480	10307	17397	20421	55605
Дундаж ор хоног	5.1	6.1	5.9	6.5	5.9
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	0.0	0,0	25.0	33.1	21.0

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн 1153 оронд 5560.5 хүн хэвтэн эмчлүүлж, дундаж ор хоног 5.9 байгаа нь өмнөх оноос хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 1145.9-аар, дундаж ор хоног 0.3-ээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралтын хувь өмнөх оноос 3,7-оор буурсан.

Амаржих газрын тусламж үйлчилгээ

Нийслэлд үйл ажиллагаа явуулж буй амаржих газарт нийт 932 ажиллагсад ажиллаж байна. Нийт 205 эмчийн 52.1 хувийг эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч, 16.1 хувийг сэхээн амьдруулах мэдээгүйжүүлэлтийн их эмч, 16.6 хувийг хүүхэд нярайн эмч эзэлж байна. Сувилагч, тусгай дунд мэргэжилтний 47.7 хувийг эх баригч, бага эмч нар эзэлж байна.

Амаржих газрын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2020 он

Үзүүлэлт	Өргөө	Хүрээ	Амгалан	Бүгд
Эмнэлгийн орны тоо	363	85	200	648
Их эмчийн тоо	102	37	66	205
Сувилагчийн тоо	137	27	41	205
Эх баригч бага эмч	73	39	52	164
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	26269	7184	14381	47834
Дундаж ор хоног	4.0	4.4	3.9	4.2
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	33.3	33.3	14.0	26.1
Төрөлт	11306	4379	8006	23691
Эхийн эндэгдэл	0	1	2	3
Нярайн нас баралт	21	8	25	54
Мэс заслын хагалгаа	10416	2221	5583	18220

2020 онд амаржих газарт 23691 эх төрж, 23842 хүүхэд амьд төрсөн байна. Нийт төрөлтийн 0.3 хувийг гэрийн төрөлт эзэлж байна. Амьгүй төрөлтийн түвшин 4.4, төрөлхийн гажигтай төрсөн нярай 0.4 хувь, бага жинтэй нярайн хувь 3.4 байна. Энэ нь өмнөх оноос амьгүй төрөлтийн түвшин 0.1-аар, бага жинтэй нярай 0.2 хувиар нэмэгдсэн байна.

Нийт 648 ортой амаржих газарт 47752 хүн эмчлэгдэн 194100 ор хоног ашигласан ба ор ашиглалтын хувь 153.4, дундаж ор хоног 4.4, орны эргэлт 82.8 байна. Эмнэлгийн нас баралтын 57 тохиолдол бүртгэгдсэний 3 тохиолдол нь эхийн эндэгдэл, 54 нь нярайн нас баралт, үүнээс 43 нь эрт нярайн эндэгдэл байна. Эмнэлгийн нас баралтын 24.5 хувийг хоног болоогүй нас баралт эзэлж байна.

Нийслэлийн 3 амаржих газар /Амгалан, Өргөө, Хүрээ/ Багануур, Налайх дүүрэг “Телемедициний сүлжээ”-нд холбогдсон. Ингэснээр эх барихын ноцтой хүндрэл, яаралтай тусламжийн үед цаг хугацаа алдахгүйгээр тусламж, үйлчилгээ, үзүүлэх, эх, нярайн амь насыг аврах боломж, нөхцөл бүрдэж байна.

Нийслэлийн Амгалан амаржих газарт “Ур чадварын бичил төв”-ийг нээлээ. Үүний үр дүнд Нийслэлийн амаржих газруудын эмч, эх баригч мэргэжилтнүүд дуураймал орчинд ажлын байран дээрээ гардан үйлдэлд суралцах боломжтой болсон.

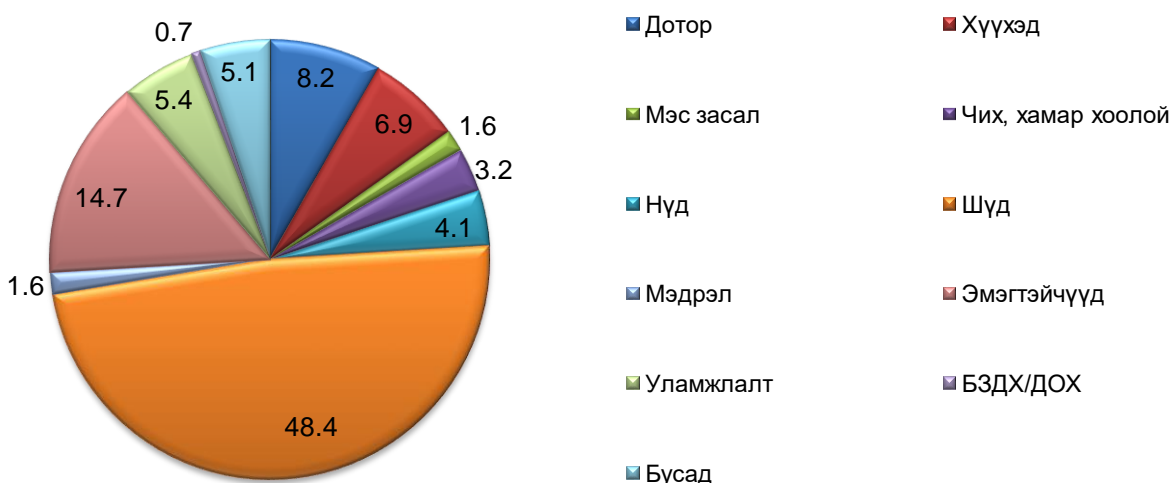
Хувийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ

Монгол улсад хувийн эмнэлгийн тогтолцоо бүрдсэнээс хойш өнөөг хүртэл хотод 1291, аймагт 567 хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна.

Улаанбаатар хотод 2020 оны жилийн эцсийн тайлан ирүүлэлтийн байдлаар нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын харьяа ор бүхий 106 эмнэлэг, 68 сувилал, 1053 үүдэн эмнэлэг амбулатори, хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээ үзүүлсэн ба 1172 эмнэлэгт 2819 их эмч, 1619 эмнэлгийн тусгай дунд мэргэжилтэн үүнээс 1320 сувилагч, нийт 10391 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн ажиллаж байна.

2020 онд НЭМГ-ын харьяа хувийн эмнэлгүүд 1208777 амбулаторийн үзлэг хийсэн ба өмнөх оноос 172018-өөр буурсан байна. Амбулаторийн үзлэгийн 2.9 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 96.7 хувийг өвчний учир амбулаторийн үзлэг, 0.3 хувийг идэвхтэй хяналтын үзлэг, 0.04 хувийг гэрийн эргэлт, гэрийн дуудлага эзэлж байна.

Амбулаторийн үзлэг кабинетаар, хувиар, 2020 он

**Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газрын харьяа хувийн эмнэлгийн тусламж
үйлчилгээний зарим үзүүлэлт, 2013-2020 он**

Үзүүлэлт	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ортой эмнэлгийн тоо	88	88	87	87	95	100	101	106
Үүдэн эмнэлгийн тоо	798	803	817	829	984	1102	1199	1053
Эмнэлгийн орны тоо	1499	2057	1981	2076	2128	2253	2327	2332
Эмчийн тоо	1366	1690	1811	1873	2174	2399	2568	2819
Сувилагчийн тоо	727	972	1069	1033	1233	1234	1328	1320
Амбулаторийн үзлэгийн тоо	956.4	1031.5	1094.3	1125.1	1216.1	1260.1	1380.8	1208.8
Эмнэлэгт хэвтсэн хүний тоо	47058	50126	53848	57217	56685	60530	63695	58384
Дундаж ор хоног	7.2	7.1	6.8	7.0	7.0	7.0	7.1	6.7

НЭМГ-ын харьяа хувийн хэвшлийн ор бүхий эмнэлгүүдийн тусламж үйлчилгээ

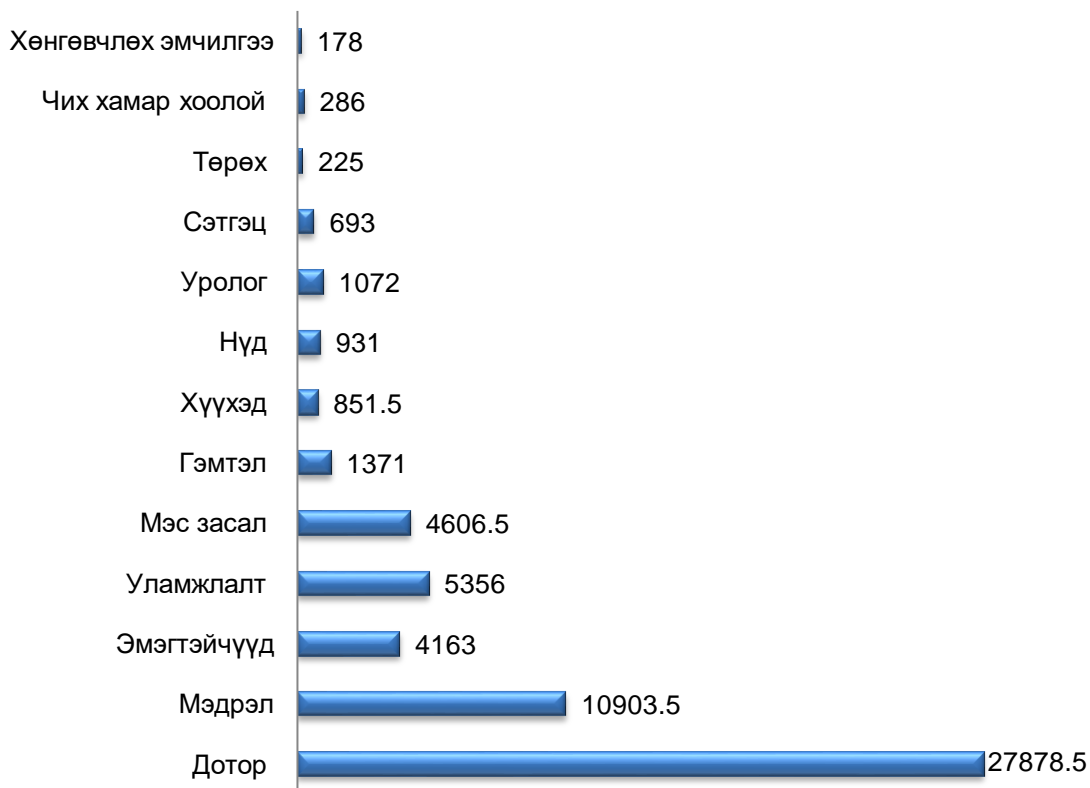
Ор бүхий хувийн эмнэлэгт 58384 хүн эмчлэгдэн гарсан нь өмнөх оноос хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 5351 буюу 6.9 хувиар буурсан ба дундаж ор хоног 6.7, орны эргэлт 25.1, орны фонд ашиглалтын хувь 67.9 байна.

Эмнэлгийн нас баралт 38 бүртгэгдэж үүнээс хоног болоогүй 5, 8-24 цагийн доторх нас баралт 5 байна. Хувийн эмнэлэгт 225 эх төрж, 228 хүүхэд амьд төрсөн байна. Ортой эмнэлгүүдийн 88.9% нь дотор, мэдрэл, эмэгтэйчүүд, уламжлалт, мэс заслын нарийн мэргэжлийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байна.

НЭМГ-ын харьяа хувийн ортой эмнэлгийн хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь, 2020 он

Үзүүлэлт	Байгууллагын тоо	Хувь	Эмчлэгдсэн хүний тоо	Хувь
5-9 ортой	7	6.6	699	1.1
10-14 ортой	16	15.1	3429	5.9
15-19 ортой	29	27.3	7352	12.6
20-25 ортой	29	27.3	18670	32.0
29-30 ортой	9	8.5	8049	13.7
39-50 ортой	11	10.4	7595	13.0
60 ба түүнээс дээш ортой	5	4.7	12721	21.7
Нийт дүн	106	100	58515	100.0

Ор бүхий хувийн эмнэлэгт эмчлэгдсэн хүний тоо, тасгаар, 2020 он

БҮЛЭГ IV. НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЭЦ, ХҮНИЙ НӨӨЦ

Монгол Улсын Эрүүл мэндийн салбарт 2020 онд нийт 56,502 ажиллагсад эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна. Энэ нь өмнөх онтой харьцуулахад 3,2 хувь буюу 1,815 хүнээр нэмэгдсэн байна. Нийт ажиллагсдаас 92,4 хувь нь эрүүл мэндийн салбарын, 7,6 хувь нь бусад салбарын эрүүл мэндийн ажиллагсад эзэлж байна. Эрүүл мэндийн нийт ажиллагсдын 12,4 мянга нь их эмч, 2,6 мянга нь эм зүйч, 13,1 мянга нь сувилагч, 8,0 мянга нь эмнэлгийн тусгай мэргэжлийн бусад ажилтан байна.

Нийслэлийн хэмжээнд нийт 2773 эрүүл мэндийн байгууллагад 31.667 ажиллагчид ажиллаж байгаагаас удирдах ажилтан 1059, нийгмийн эрүүл мэндийн мэргэжилтэн 633, мэдээлэл технологийн мэргэжилтэн 181, их эмч 7762, эм зүйч 1831, бусад дээд мэргэжилтэн 3156, эмнэлгийн тусгай мэргэжлийн мэргэжилтэн 9782 байгаагаас сувилагч 7025, эм найруулагч 807, бага эмч 218, техникч 547, лаборант 614, эх баригч 354 тус тус ажиллаж байна.

Нийт ажиллагсдын:

- өрх, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 6.8,
- дүүргийн эрүүл мэндийн төвд 8.3,
- нэгдсэн эмнэлэгт 3.0,
- төв эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвд 23.2,
- хувийн эмнэлэг, эмийн сангуудад 43.0,
- амаржих газар болон бусад эрүүл мэндийн байгууллагад 5.5,
- бусад салбарын эрүүл мэндийн байгууллагад 10.2 хувь нь ажиллаж эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлсэн байна.

Эрүүл мэндийн салбарын ажиллагсад, 2020 он

Үзүүлэлт		Улсын хэмжээнд	Улаанбаатарт
Нийт ажиллагсад	Бодит тоо	56502	31667
	10000 хүн амд	175.2	213.6
Үүнээс			
Их эмч	Бодит тоо	12431	7762
	10000 хүн амд	38.5	52.4
Сувилагч	Бодит тоо	13112	7025
	10000 хүн амд	40.7	47.4
Эх баригч	Бодит тоо	1079	354
	10000 хүн амд	3.3	2.4
Лаборант	Бодит тоо	1303	614
	10000 хүн амд	4.0	4.2
Техникч	Бодит тоо	1570	1196
	10000 хүн амд	4.8	8.1
Эм найруулагч	Бодит тоо	2009	807
	10000 хүн амд	6.2	5.5
Бага эмч	Бодит тоо	1880	218
	10000 хүн амд	5.8	1.5
Бусад	Бодит тоо	1026	789
	10000 хүн амд	3.2	5.4

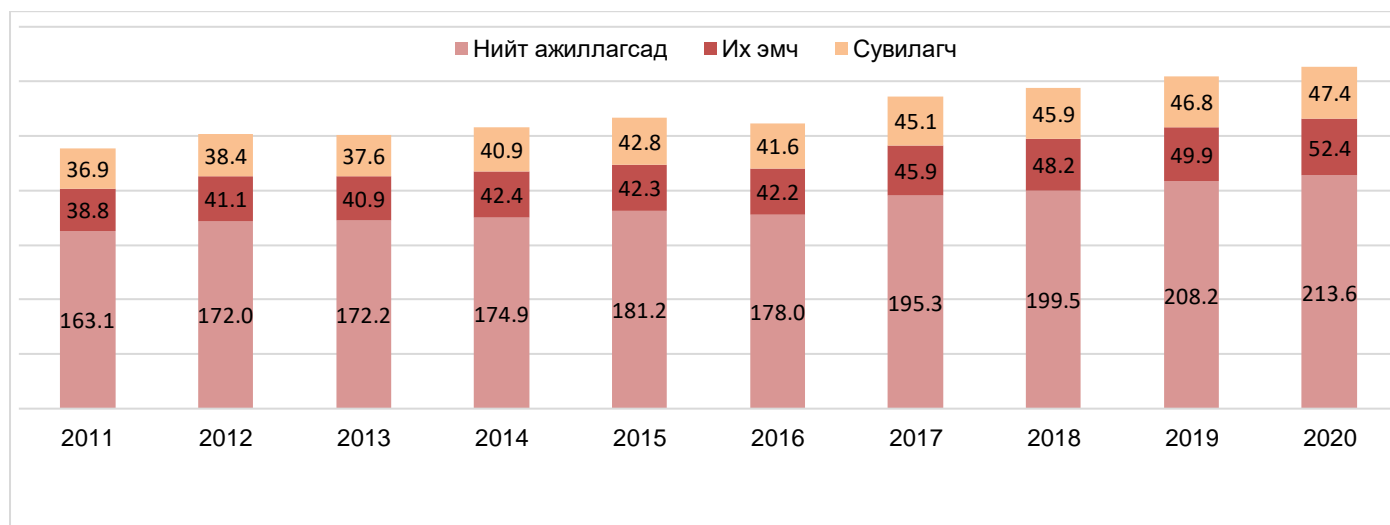
Насны бүтцээр авч үзэхэд 25.8 хувь нь 29 хүртэлх нас, 30.0 хувь нь 30-39 насны, 22.0 хувь нь 40-49 насны, 11.1 хувь нь 50-54 насны, 6.2 хувь нь 55-59 насны, 5.0 хувь нь 60-аас дээш насныхан эзэлж байна. Нийт ажиллагсдын 82.0 хувь нь эмэгтэй, 18.0 хувь нь эрэгтэй байна. Улаанбаатар хотод нэг эмчид ногдох хүний тоо 191.0, нэг сувилагчид ногдох хүний тоо 211.1 байна.

Нийт их эмч нарын 7.2 хувийг уламжлалт анагаахын, 15.9 хувийг нүүр амны их эмч, 76.9 хувийг бусад мэргэшлийн хүний их эмч тус тус эзэлж байна. Хүний эмч нарын 9.5 хувь нь ерөнхий мэргэжлийн, 10.1 хувь нь дотор, 4.6 хувь нь хүүхэд, 6.8 хувь нь эх барих эмэгтэйчүүд, 3.7 хувь нь дүрс оношилгоо, 1.8 хувь нь лаборатори, 5.3 хувь нь мэс засал, 3.2 хувь нь мэдрэл, 2.4 хувь нь мэдээгүйжүүлэлт, эрчимт эмчилгээний эмч нар эзэлж байна.

Эрүүл мэндийн салбарт ажиллаж буй эмч, мэргэжилтнүүдийн 4247 буюу 13.4 хувь нь мэргэжлийн зэрэгтэй, 2758 буюу 8.7 хувь нь боловсролын зэрэгтэй байна.

Эрүүл мэндийн салбарын нийт их эмч нарын 8.7 хувь нь ахлах, 8.1 хувь нь тэргүүлэх зэрэгтэй, 10.0 хувь нь магистр, 0.8 хувь нь анагаах ухааны доктор, 0.7 хувийг доктор эзэлж байна. Эмнэлгийн сувилагч, тусгай мэргэжилтнүүдийн 11.9 хувь нь ахлах, 4.6 хувь нь тэргүүлэх зэрэгтэй, 1.2 хувь нь магистрын зэрэгтэй эмнэлгийн дунд мэргэжилтнүүд ажиллаж байна.

Нийт ажиллагсад, их эмч, тусгай мэргэжилтэн, 10000 хүн амд, 2011-2020 он

Нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын харьяа эрүүл мэндийн байгууллагын эмч ажиллагсад, бодит тоогоор, 2020 он

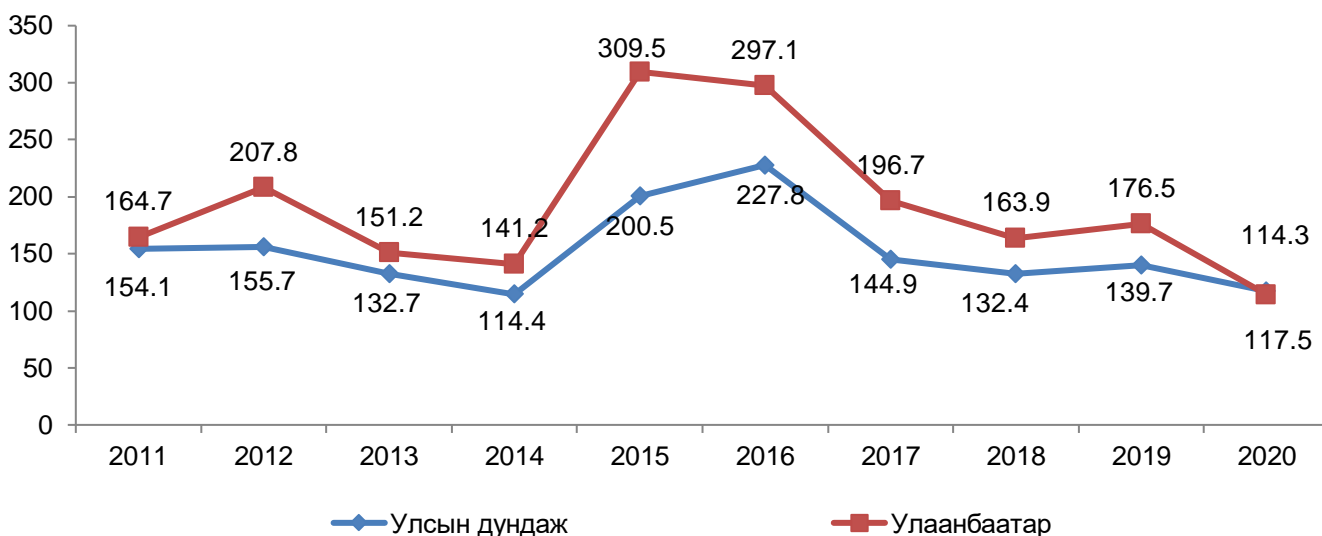
Эрүүл мэндийн байгууллага	Нийт ажиллагчид	Их эмч	Сувилагч	Эмч сувилагчийн харьцаа	
Өрхийн эрүүл мэндийн төв	2028	730	674	1:0.9	
Тосгоны эрүүл мэндийн төв	97	25	22	1:0.9	
Эрүүл мэндийн төв	Баянгол	396	120	114	1:1
	Баянзүрх	319	114	68	1:0.6
	Сонгинохайрхан	359	95	94	1:1
	Сүхбаатар	198	61	38	1:0.6
	Хан-Уул	224	73	55	1:0.8
	Чингэлтэй	372	103	111	1:1.1
	Налайх	336	84	100	1:1.2
	Багануур	319	81	102	1:1.3
	Багахангай	30	5	6	1:1.2
	Нэгдсэн эмнэлэг	Баянзүрх	294	73	108
Сонгинохайрхан		229	60	84	1:1.4
Сүхбаатар		240	43	81	1:1.9
Хан-Уул		182	38	56	1:1.5
Амаржих газар	Өргөө	487	102	137	1:1.3
	Хүрээ	187	37	27	1:0.7
	Амгалан	258	66	41	1:0.6
Бусад эмнэлэг	1164	296	176	1:0.6	

БҮЛЭГ V. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

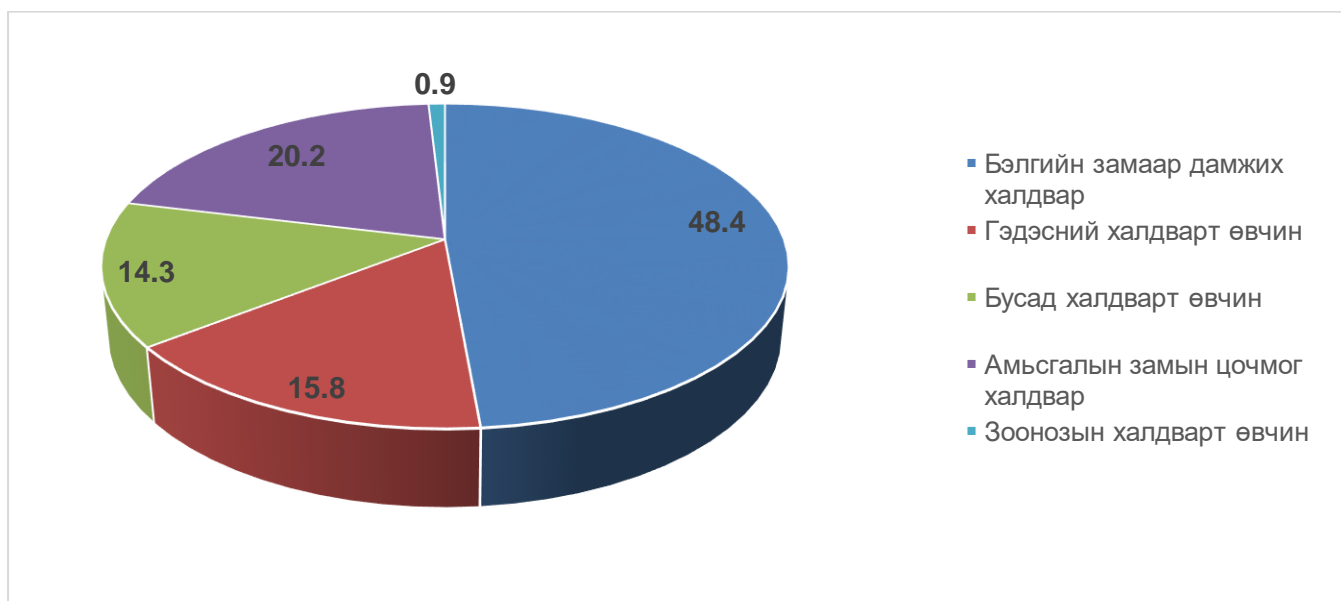
Улсын хэмжээнд 31 төрлийн цочмог халдварт өвчний 33.376 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 104.6 байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 11856 тохиолдлоор буюу 10000 хүн амд 38.6-аар буурсан байна.

Улаанбаатар хотод халдварт өвчний нийт 17125 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 117.5 байна. Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 8131 тохиолдол буюу 10000 хүн амд ногдох өвчлөл 59.0-аар буурсан байна.

Бүртгэгдсэн халдварт өвчин, 10000 хүн амд, 2011-2020 он

Халдварт өвчний бүтэц, хувиар, 2020 он

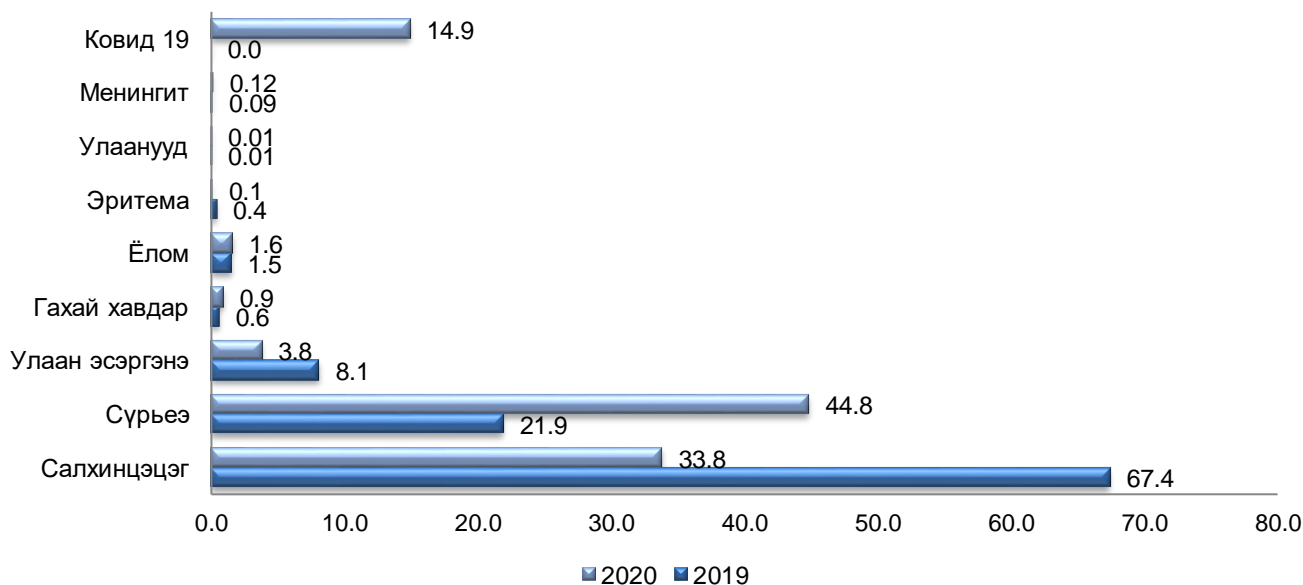
Нийт халдварт өвчний 20.2 хувийг амьсгалын замын халдварт өвчин, 48.4 хувийг бэлгийн замын халдварт өвчин, 15.8 хувийг гэдэсний халдварт өвчин, 14.3 хувийг бусад халдварт өвчин, 0.9 хувийг зоонозын халдварт өвчин тус тус эзэлж байна.

5.1. АМЬСГАЛЫН ЗАМЫН ЦОЧМОГ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Улаанбаатар хотод амьсгалын замын халдвартөвчний 4521 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 5115 тохиолдлоор буурсан байна. 10000 хүн амд 35.1 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

Амьсгалын замын халдварт өвчний бүтцээс харахад нийт өвчний 33.8 хувийг салхинцэцэг, 44.8 хувийг сүрьеэ, 3.8 хувийг улаан эсэргэнэ, 1.6 хувийг ёлом, 0.9 хувийг гахай хавдар, 14.9 Ковид-19, 0.1 хувийг бусад өвчин эзэлж байна.

Амьсгалын замын халдварт өвчний бүтэц, хувиар, 2019-2020 он

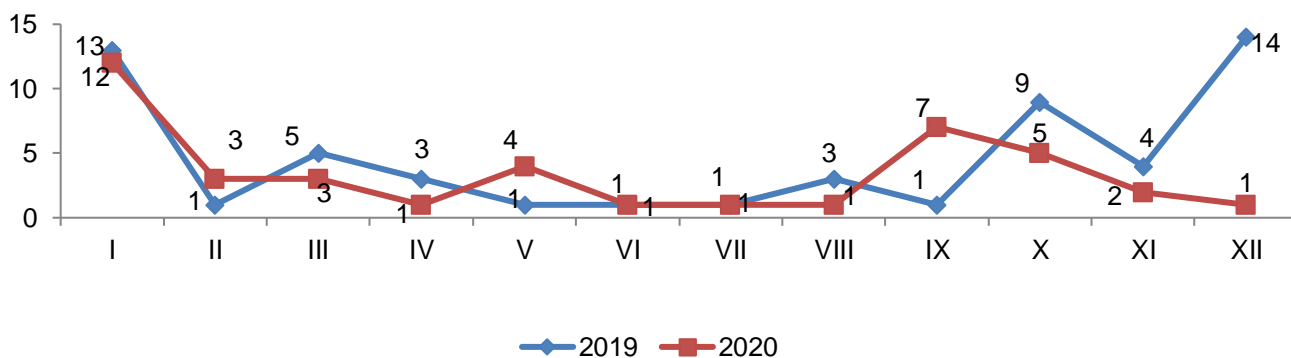

Гахай хавдар

Улсын хэмжээнд гахай хавдар өвчний 103 тохиолдол бүртгэгдсэний 39.8 (n=41) хувь нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн байна. 10000 хүн амд 0.3 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 22 тохиолдол буюу 10000 хүн амд 0.1-ээр буурсан байна.

Гахай хавдар өвчний нийт тохиолдлын дийлэнх буюу 90.2 хувь нь 0-17 насныхан, 9.8 хувь нь 20-39 насны хүмүүст бүртгэгдсэн байна. Ялангуяа 5-9 насны хүүхдүүд нийт тохиолдлын 35.0 хувийг эзэлж байгаа нь цэцэрлэг болон сургуулийн насныханд илүү тохиолдсон байна.

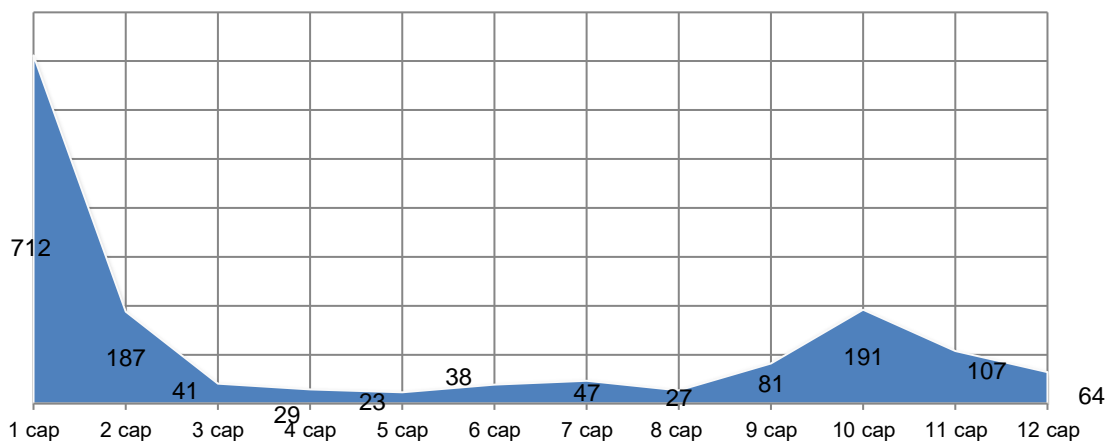
Гахай хавдар өвчний хөдлөл зүй, бодит тоо, сараар, 2019-2020 он

Салхинцэцэг

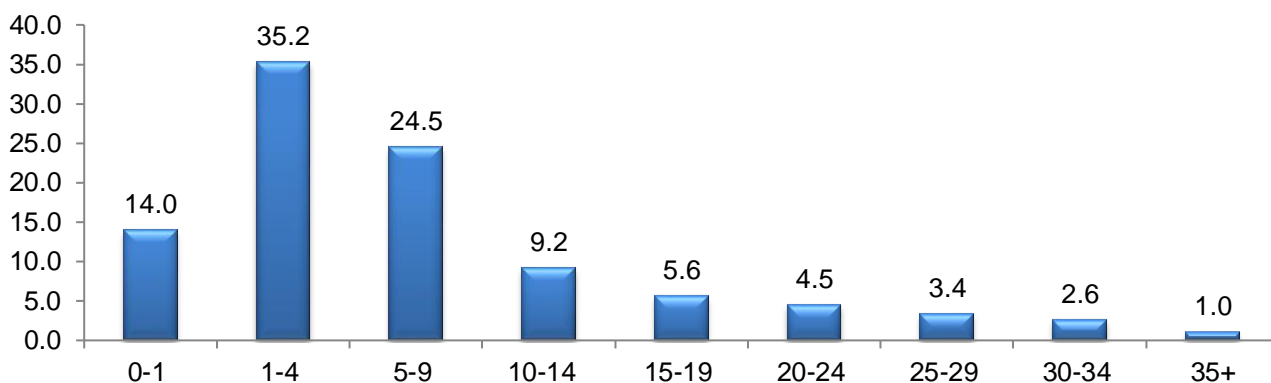
Улсын хэмжээнд салхинцэцэг өвчний 2883 тохиолдол бүртгэгдсэний 53.6 хувь нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн байна. Улаанбаатар хотод өвчлөлийн 1547 тохиолдол бүртгэгдсэн ба өмнөх онтой харьцуулахад 10000 хүн амд 34.8-өөр буурсан байна.

Салхинцэцэг өвчний хөдлөл зүйг сараар, бодит тоо, 2020 он

Улиралчлал: Салхинцэцэг өвчний эпидемиологийн хөдлөл зүйг авч үзэхэд 1-2 сард ихэсч, 2-9 сард бага огцом буурч дахин 10 сараас ихэссэн үзүүлэлттэй байна.

Салхинцэцэг өвчин, насны ангиллаар, хувиар, 2020 он

Насны бүтцээр авч үзэхэд 86.8 хувь нь 0-15 насны хүүхэд байгаа бол үүнээс 26.0 хувь нь гэртээ, 23.7 хувь нь сургуулийн, 49.9 хувь нь цэцэрлэгийн насны хүүхдүүд байна.

Менингококкт халдвар

Улсын хэмжээнд менингококкт халдварын 8 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Нийслэлд менингококкт халдварын 3 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Тогтмол хаягаар авч үзэхэд Сонгинохайрхан-1, Чингэлтэй-1, Налайх-1, тохиолдол тус тус бүртгэгдсэн байна. Эдгээр тохиолдолоос 2 нь 0-5 насны хүүхдүүд бүртгэгдсэн байна.

КОРОНАВИРУСТ ХАЛДВАР (COVID-19) –ЫН ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

БНХАУ-ын Хэбэй мужийн Вухань хотод 2019 оны 12 сарын 31-нд шалтгаан тодорхойгүй уушгины хатгалгаа өвчний тохиолдол бүртгэгдэж 1 дүгээр сарын 8-нд БНХАУ-ын эрүүл мэндийн яам шинэ төрлийн коронавирусын халдварыг илрүүлсэн тухай ДЭМБ-д мэдээлсэн. ДЭМБ-аас 2020.02.12-нд Шинэ коронавируст халдвар Covid-19 гэж нэрлэхээр болсоныг зарласан ба 2020 оны 3-р сард цар тахал гэдгийг албан ёсоор зарласан.

2020 онд Коронавируст халдвар(Covid-19) –ын 1215 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүн амд 3.7 ноогдож байгаа ба нийт тохиолдлын 399 (32.8%) нь зөөвөрлөгдсөн, 816 (67.2%) нь дотоодод тархсан халдвар байна. Коронавирусын нийт тохиолдлын 614 (50.5%) нь эрэгтэй, 601 (49.5%) нь эмэгтэй байна. Насны бүлгээр харвал 20-44 насныхан 626 (51.5%), 45-аас дээш насныхан 339 (27.9%), 0-19 насныхан 250 (20.6%) байна.

Шинэ коронавируст халдвар(Ковид-19) илрүүлэх шинжилгээний сорьц авах үйл ажиллагааг 2020 оны 11 дүгээр сарын 4-ний өдрөөс 9 дүүрэгт шинжилгээний 11 төвд хийж гүйцэтгэж эхэлсэн. 2020 онд нийтдээ 380672 шинжилгээний сорьц авснаас хийгдснээс ПГУ 303382(79.9%), Тест 77290(20.3%) эзэлж байна.

Улсын Засгийн газрын 2020 оны 12 дугаар сарын 02-ны өдрийн хуралдааны 68 дугаар тэмдэглэлийн 2 дугаар хэсэгт коронавируст халдварыг илрүүлэх шинжилгээнд нийслэлийн нийт өрхийн 15 хувь буюу халдвар голомтлон гарсан дүүргийн өрхөөс сонгон хамруулах ажлыг зохион байгуулах ажлын хүрээнд Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар, дүүргийн эрүүл мэндийн төвөөс **“1 өрх 1 иргэн”** голомтот бүсийн коронавируст халдварыг илрүүлэх шинжилгээг 2020 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдрөөс 12 дугаар сарын 10-ны өдрийн хооронд 41 шинжилгээний төв болон нэмэлт явуулын баг ажиллуулж зохион байгууллаа.

Улаанбаатар хот нь 2020 оны 11 дүгээр сарын байдлаар 412 мянган өрхтэй бөгөөд үүнээс 15 хувь болох 62 мянган өрхийг шинжилгээнд хамруулах боловч Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газраас 70000 өрхийг шинжилгээнд хамруулахаар зорьж ажиллалаа. Хамрагдвал зохих иргэдийг дүүрэг тус бүрт хуваарилахдаа тухайн дүүрэгт гарсан халдварын голомт, халдвар авсан хүний тоо, нийт хүн амын тоог харгалзан хуваарилсан. Тухайн дүүрэг нь өөрт ноогдсон тоондоо багтааж иргэдийг шинжилгээнд хамруулахдаа халдвар гарсан хорооны хүн ам, зэрэгцээ хороод, үйлдвэр, үйлчилгээний төвлөрсөн бүсийн өрхийг сонгож халдвар илрүүлэх шинжилгээнд хамруулсан байна.

№	Дүүрэг	Шинжилгээний төвийн тоо	Хамрагдвал зохих хүний тоо	Шинжилгээнд хамрагдсан хүний тоо	Гүйцэтгэлийн Хувь
1	Баянгол	7	20000	20382	101.9
2	Баянзүрх	6	20000	20903	104.5
3	Сүхбаатар	3	4500	4712	104.7
4	Сонгинохайрхан	8	13000	13844	106.5
5	Чингэлтэй	4	3000	3235	107.8
6	Хан-уул	3	6000	6011	100.2
7	Багануур	5	2000	2065	103.3
8	Багахангай	2	500	594	118.8
9	Налайх	3	1000	1001	100.1
Нийт		41	70000	72747	103.9

Тус шинжилгээг нийслэлийн хэмжээнд зохион байгуулахад дүүргийн эрүүл мэндийн төв, өрхийн эрүүл мэндийн төвөөс өдөрт нийт 670 эмнэлгийн мэргэжилтэн ажилласан ба үүнээс гадна Нийслэлийн Онцгой комиссоос Дүүргийн онцгой комисст өгсөн чиг үүргийн дагуу тухайн дүүргийн цагдаа, хороо, боловсролын байгууллагын ажилчид хамтран ажилласан байна.

ЭМЯ-наас Ковидын халдварыг илрүүлэх шинжилгээний бүртгэлийг эрүүл МН посын төхөөрөмжөөр www.eruul.gerege.mn аппликешнийг ашиглаж хийх чиглэлийг 2020 оны 12 сарын 20-ны өдөр өгсний дагуу НЭМГ-ын даргын 2020 оны 12 сарын 22-ний өдрийн А/170 тоот тушаалаар шинжилгээний бүртгэл хийх, сорьцын код хэвлэх посын төхөөрөмж 100 ширхэг, гар утасны аппликешнтэй холбогдон ажилладаг Bluetooth принтерийг худалдан авч, 38 шинжилгээний цэг, 18 тандалтын багуудыг хангаж цахимжуулах ажлыг гүйцэтгэсний үр дүнд иргэд шинжилгээний хариуг www.eruul.gerege.mn аппликешнээс авах боломж бүрдсэн.

Сүрьеэ

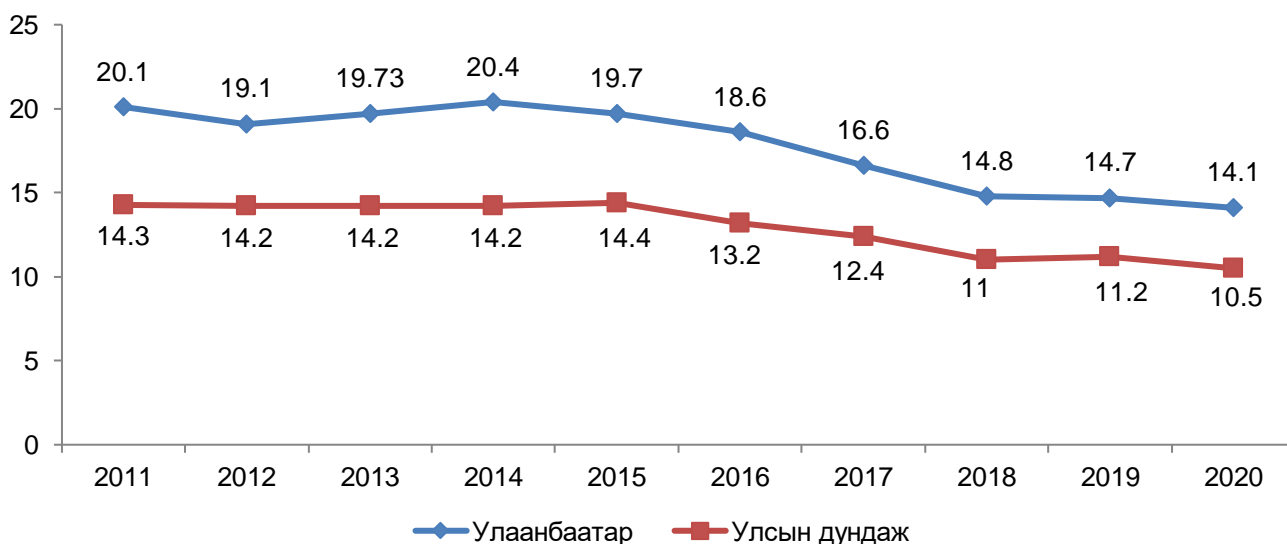
Монгол улс Номхон далайн баруун бүсийн орнуудаас өвчлөл өндөртэй 7 орны тоонд ордог бөгөөд өвчлөлийн талаас илүү хувь нь улсын нийслэлд бүртгэгддэг.

Улсын хэмжээнд сүрьеэ өвчний нийт 3339 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 10.0 хувийг эзэлж байна. 10000 хүн амд ногдох өвчлөл 10.5 байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.9 промилль буюу 285 тохиолдлоор буурсан байна.

Шинэ тохиолдлын дотор уушгины сүрьеэ 1989 (59.6%), уушгины бус эрхтний сүрьеэ 1350 (40.4%) бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн онтой харьцуулбал уушгины сүрьеэ 258 тохиолдол буюу 13.0 хувиар буурч, уушгины бус эрхтний сүрьеэ 27 тохиолдлоор буюу 2.0 хувиар тус буурсан байна.

Шинээр бүртгэгдсэн сүрьеэгийн нийт өвчлөлийн 1986 (59.5%) нь УБ хотод, 1281 (38.4%) нь аймаг орон нутагт, 72 (2.2%) нь хорих байгууллагад бүртгэгдсэн байна.

Сүрьеэгийн өвчин, 10000 хүн амд, сүүлийн 10 жилээр

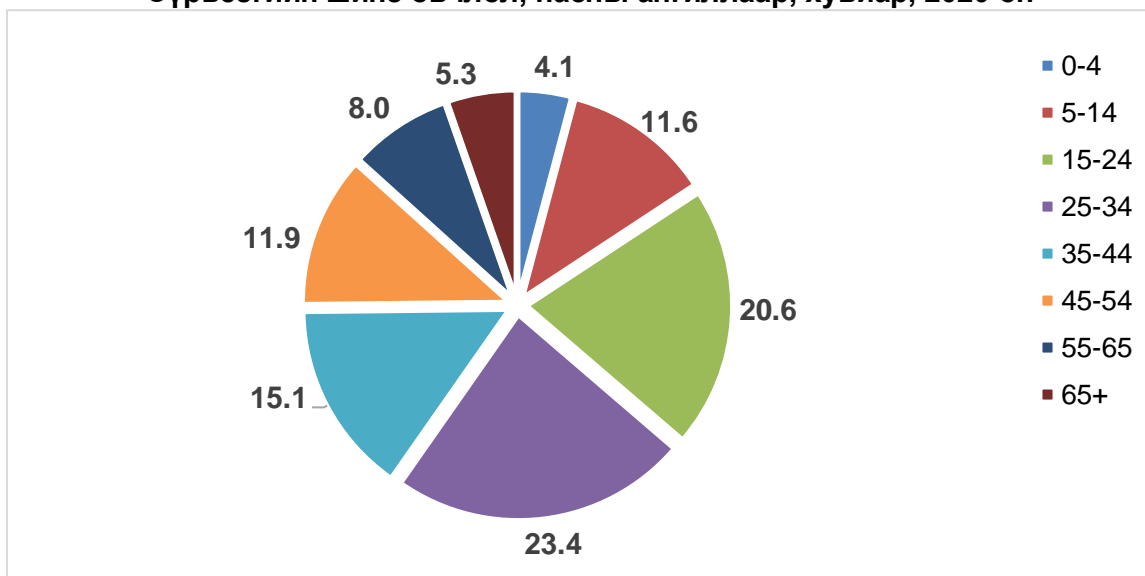
Улаанбаатар хотод сүрьеэгийн өвчлөлийн 2056 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт өвчлөлийн 61.6 хувийг эзэлж байна. 10000 хүн амд ногдох сүрьеэгийн өвчлөл 14.1 байгаа нь өмнөх оноос 0.6-ээр буурсан байна.

Сүрьеэгийн өвчин, 10000 хүн амд, дүүргээр, 2019-2020 он

Дүүрэг	2019		2020		"Өсөлт /бууралт/"	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Баянгол	279	12.4	264	11.7	-15	-0.7
Баянзүрх	558	16.4	542	15.4	-16	-1.0
Сонгинохайрхан	496	15.4	510	15.7	14	0.3
Сүхбаатар	144	10.2	127	8.7	-17	-1.5
Хан-Уул	211	12.1	217	11.9	6	-0.2
Чингэлтэй	282	17.8	217	14.1	-65	-3.7
Налайх	39	10.5	42	11.2	3	0.7
Багануур	22	7.5	16	5.5	-6	-2.0
Багахангай	0	0.0	1	2.3	1	2.3
Бусад эмнэлэг	78	-	120	-	42	-
Улаанбаатар	2109	14.7	2056	14.1	-53	-0.6

2020 онд 10000 хүн амд ногдох өвчлөл Баянзүрх, Сонгинохайрхан дүүргүүдэд нийслэлийн дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна. Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн сүрьеэгийн нийт тохиолдлын 61.6 хувь Улаанбаатар хотод, 31.1 хувийг Сонгинохайрхан, Баянзүрх дүүргийн харьяаллын хүн амын өвчлөл эзэлж байна.

Сүрьеэгийн шинэ өвчлөл, насны ангиллаар, хувиар, 2020 он

Шинээр илэрсэн сүрьеэтэй өвчтөний 59.1 хувийг 15-44 насныхан эзэлж байгаа нь залуу хөдөлмөрийн насны хүмүүс илүүтэй өвчилж байгааг харуулж байна. Хүйсийн хувьд 54.2 хувийг эрэгтэйчүүд 45.8 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Улсын хэмжээнд 0-15 хүртэлх насны хүүхдийн сүрьеэгийн 397 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт сүрьеэгийн шинэ өвчлөлийн 11.9 хувийг эзэлж байна.

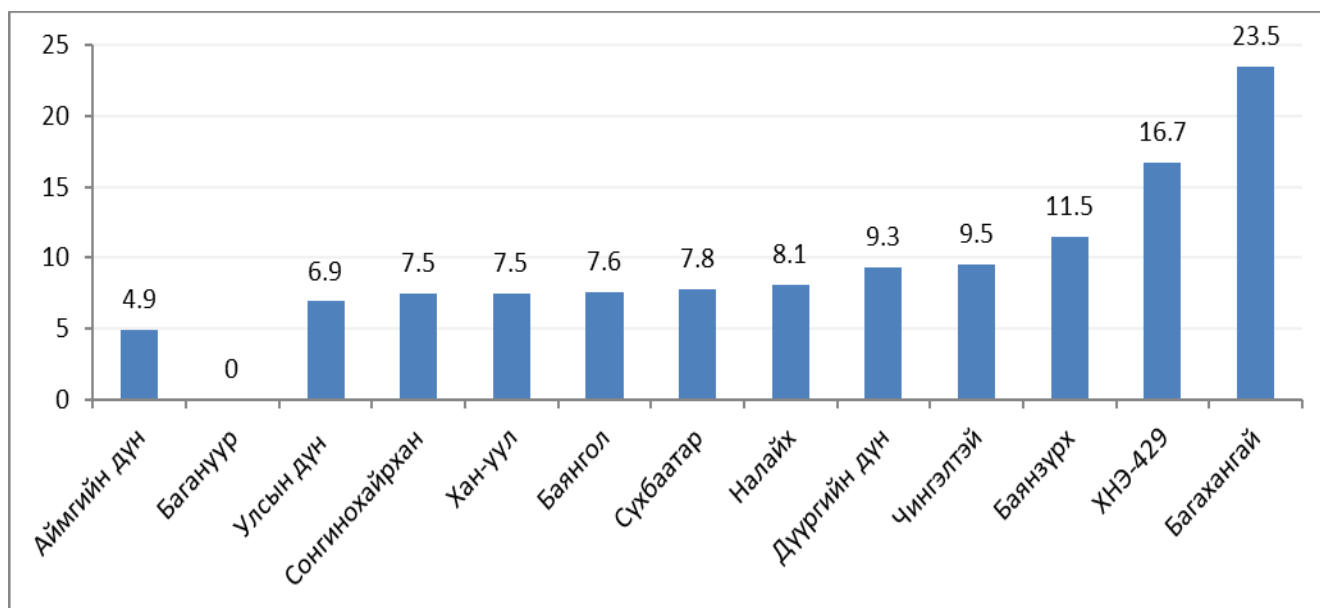
Улаанбаатар хотод 331 хүүхэд сүрьеэгээр өвчилсөн нь нийт хүүхдийн сүрьеэгийн өвчлөл дотор 83.2 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх оноос 14.5 хувиар нэмэгдсэн байна.

Уушгины халдвартай хэлбэрийн шинэ сүрьеэгийн эмчилгээний амжилт 2020 онд УБ хотод 79.1 хувь, аймаг орон нутагт 91.4 хувь, улсын дундаж 84.7 хувь байна. Энэ нь өнгөрсөн онтой харьцуулхад аймаг орон нутагт 0.5 хувиар буурч харин УБ хотод 1.4 хувь, улсын дүн 0.6 хувиар буурсан байна. Жил тутам сүрьеэ өвчний улмаас хөдөлмөрийн чадвар алдалтын группт орох хүний тоо нэмэгдэж байгаа ба тэр дундаа 70 хувиас дээш группт орох нь улам бүр өссөөр байна. 2020 онд нийт 2398 өвчтөн группт орсон нь өмнөх оноос 514-аар буурсан ба үүний 2384 (99.4%) нь 70 хувиас их, 14 (0.6%) нь 50-69 хувийн хөдөлмөрийн чадвар алдалттай болсон байна.

Олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэ:

Улсын хэмжээнд 2020 онд олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэгийн 195 тохиолдол шинээр оношлогдсон нь 100 000 хүн амд 13.3 болж өмнөх оноос 6.4-оор, Улаанбаатар хотод 4.0 болж 1.2 промилиор буурсан үзүүлэлттэй байна.

Олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэгийн тохиолдлын түвшин, 100 000 хүн амд

Дүүргүүдэд бүртгэгдсэн Риф/ОЭТС-ийн тохиолдлын түвшин бүгд улсын дунджаас өндөр байна.

Халдвартай хэлбэрийн сүрьеэтэй өвчтөнг бүрэн төгс эмчилснээр сүрьеэгийн халдварлалтын гинжин хэлхээг таслан зогсоох бөгөөд ДЭМБ халдвартай сүрьеэтэй өвчтөний 85 хувийг эдгээх зорилт тавьдаг бол Улаанбаатар хотод эдгэрэлт 2013 онд 76 хувь байсан бол 2020 онд 76.4 хувь болж өссөн байна. Мөн эмчилгээний амжилт 79.1 хувь байгаа нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 1.1 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Сүрьеэ өвчний тархалт, нас баралтын түвшин 100 000 хүн амд, сүүлийн 10 жилээр

Үзүүлэлт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин										
Улсын дундаж	143	139	142	141	141	131	122	111	115	105
УБ хот	174	170	179	187	155	174	156	142	145	141
Аймгийн дундаж	126	119	110	101	131	94	91	83	106	85455
Сүрьеэгийн эмчилгээний амжилтын хувь										
Улсын дундаж	100 /83.0	100 /82.7	100 /80.1	100 /80.7	100 /79.5	100 /81.2	100 /84.8	100 85.9/	100 /85.3	100 /84.7
УБ хот	100 /79.8	100 /78.0	100 /76.0	100 /77.1	100 /74.3	100 /74.9	100 /80.0	100 /82.8/	100/80. 5	100/7 9.1
Аймгийн дундаж	100 /87.3	100 /89.2	100 /84.7	100 /85.2	100 /88.3	100 /87.6	100 /91.0	100 /90.1/	100/91. 9	100/9 1.4

Улаанбурхан

Улсын хэмжээнд улаанбурхан өвчний 1 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10000 хүн амд 0.0 байна. Улаанбаатар хотод бүртгэгдээгүй байна.

5.2. ГЭДЭСНИЙ ХАЛДВАР

2020 онд Улаанбаатар хотод гэдэсний халдварт өвчний 3416 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 3669 тохиолдлоор буурсан байна. Гэдэсний халдварт өвчний 58.0 хувь нь цусан суулга, 3.4 хувь нь хоолны хордлого, 4.7 хувь нь сальмонеллэз, 0.2 хувь нь А хепатит, 28.6 хувь нь гар, хөл амны өвчин тус тус эзэлж байна.

Гэдэсний халдварт өвчний бүтэц, хувиар, 2020 он

Цусан суулга

Гэдэсний халдварт өвчний 58.0 хувийг цусан суулга өвчин эзэлж байна. Цусан суулга өвчний 1979 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 13.6 байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 18.6-аар буурсан байна.

Дүүргүүдээр харьцуулахад: Сонгинохайрхан дүүрэгт хотын дунджаас өндөр байна. Нийт цусан суулга өвчлөлийн 23.5 хувь нь Баянзүрх, 28.4 хувь нь Сонгинохайрхан, 9.0 хувь нь Чингэлтэй, 13.6 хувь нь Баянгол, 6.8 хувь нь Сүхбаатар, 12.0 хувь нь Хан-Уул, 0.5 хувь нь Налайх, 1.0 хувь нь Багануур, 0.02 хувь нь Багахангай дүүрэгт тус тус бүртгэгдсэн байна.

Цусан суулга өвчний 74.2 хувь нь эмнэл зүйгээр, 25.8 хувь нь эмнэл зүйн лабораторийн давхар шинжилгээгээр тус тус онош тогтоогдсон байна.

Нийслэлийн хэмжээнд бүртгэгдсэн цусан суулга өвчний халдварыг эх уурхайгаар нь авч үзэхэд 9.9 хувь нь өвчтөнөөс, 92.0 хувь нь тогтоогдоогүй байна.

Сальмонеллэз

Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн (n=187) сальмонеллэзын өвчлөлийн 85.6 хувь нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн байна. Улаанбаатар хотод сальмонеллэзын өвчлөл 10000 хүн амд 1.1 байна.

Гар, хөл, амны өвчин

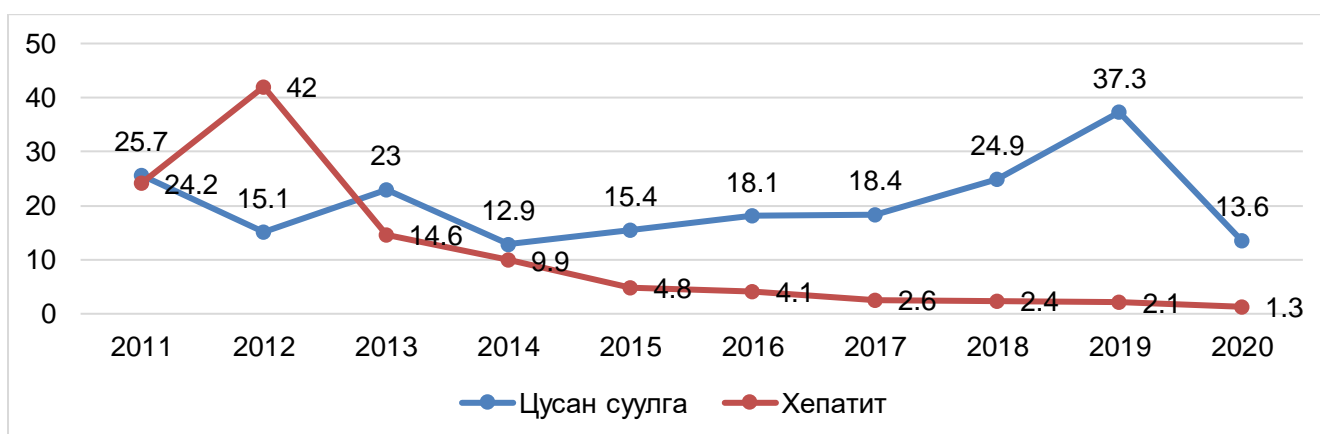
Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн (n=2097) гар, хөл, амны өвчлөлийн 46.6 хувь нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн байна. Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гар, хөл, амны өвчний 89.9 хувийг 0-9 насны хүүхдийн өвчлөл эзэлж байна. Улаанбаатар хотод гар, хөл, амны өвчлөл 10000 хүн амд 6.7 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 3.8-аар буурсан байна. Баянзүрх, Сүхбаатар дүүрэгт Улаанбаатар хотын дунджаас өндөр байна.

Нийт өвчлөлийн 9.3 хувь нь Баянгол, 39.9 хувь нь Баянзүрх, 15.4 хувь нь Сонгинохайрхан, 10.3 хувь нь Сүхбаатар, 9.8 хувь нь Чингэлтэй, 11.1 хувь нь Хан-Уул, 1.1 хувь нь Налайх, 0.4 хувь нь Багануур дүүрэгт тус тус бүртгэгдсэн байна. Нийслэлийн хэмжээнд бүртгэгдсэн гар, хөл, амны өвчний халдварын эх уурхай нь 8.7 хувь нь өвчтөнөөс, 91.2 хувь нь тогтоогдоогүй байна.

Вируст гепатит

Улсын хэмжээнд вируст гепатит өвчний 353 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 1.1 байна. Улаанбаатар хотод вируст гепатитийн 184 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10000 хүн амд 1.3 байна. Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 51 тохиолдлоор буюу 10000 хүн амд 0.8-аар буурсан байна. Нийт тохиолдлын 4.3 хувийг вируст гепатит А, 45.1 хувийг вируст гепатит В, 45.5 хувийг вируст гепатит С, 5.1 хувийг бусад вируст гепатит тус тус эзэлж байна.

Гэдэсний халдварт өвчний зарим тохиолдол, 10000 хүн амд, 2011-2020 он

Гэдэсний халдварт өвчин, бодит тоо, 10000 хүн амд, 2019-2020 он

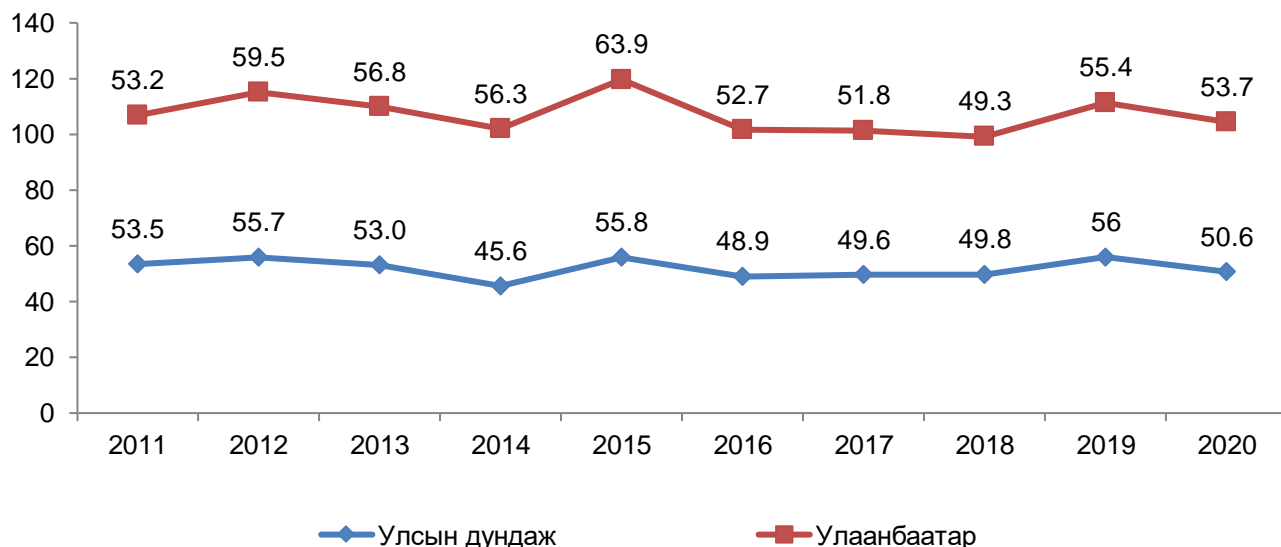
Халдварт өвчин /ӨОУА-10/	2019		2020		Өсөлт /бууралт/	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Балнад	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Сальмонеллэз	272	1.9	160	1.1	-112	-0.8
Цусан суулга	4611	32.2	1979	13.6	-2632	-18.6
Хүнсний гаралтай бактерт хордлого	681	4.8	117	0.8	-564	-4.0
Цочмог А хепатит	13	0.1	8	0.1	-5	0.0
Гар-хөл-амны өвчин	1508	10.5	977	6.7	-531	-3.8

5.3. БЭЛГИЙН ЗАМААР ДАМЖИХ ХАЛДВАР

Улсын хэмжээнд зонхилон тохиолдох бэлгийн замаар дамжих халдварын 16157 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 50.6 байна. Нийслэлд зонхилон тохиолдох бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчний 7759 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 53.2 байна. Нийт тохиолдлын 28.7 хувь нь заг хүйтэн, 23.5 хувь нь трихомониаз, 47.8 хувийг нь тэмбүүгийн өвчлөл тус тус эзэлж байна.

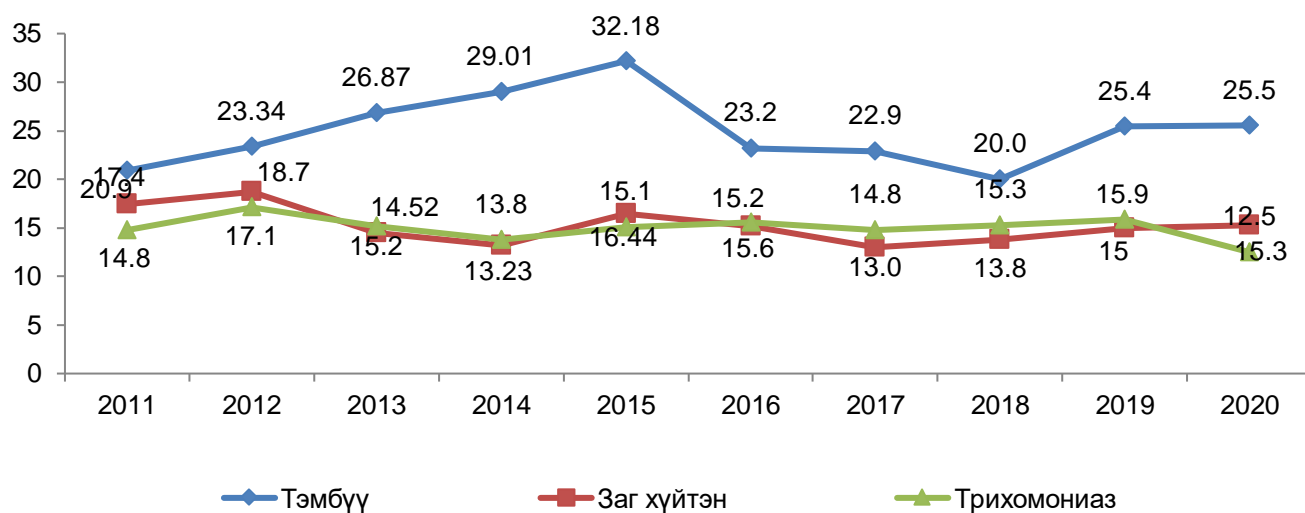
Монгол улсад ХДХВ/ДОХ-ын халдварын анхны тохиолдол 1992 онд бүртгэгдсэнээс хойш 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар ХДХВ/ДОХ-ын нийт 311 тохиолдол бүртгэгдэж, үүнээс 25 тохиолдол нь 2020 онд шинээр бүртгэгдсэн байна. Нийт тохиолдлын 253 нь (81.3%) эрэгтэйчүүд, 57 нь (18.3%) эмэгтэйчүүд, 1 тохиолдол (0.3%) хүйс тодорхойгүй хүн байна.

Зонхилон тохиолдох бэлгийн замын халдварт өвчин, 10000 хүн амд, 2011-2020 он

Зонхилон тохиолдох бэлгийн замын халдварт өвчин 10000 хүн амд харьцуулахад улсын дунджаас 3.1-аар өндөр байна.

Зонхилон тохиолдох бэлгийн замын халдварт өвчин, 10000 хүн амд, 2011-2020 он

2020 онд тэмбүү өвчний 3708 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 25.5 байна. Тэмбүүгээр өвчлөгчдийн 0.7 хувь нь 0-9 насны хүүхэд, 9.6 хувь нь 10-19 насныхан, 72.3 хувь нь 20-39 насны, 17.2 хувийг 40-өөс дээш насны хүмүүс эзэлж байна. Нийгмийн байдлаар авч үзэхэд 31.1 хувь нь ажилгүй, 45.2 хувь нь ажил эрхэлдэг, 10.2 хувь нь оюутан байна.

Төрөлхийн тэмбүү

Улсын хэмжээнд төрөлхийн тэмбүүгийн 37 өвчлөл бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 29 тохиолдлоор буурсан байна. Улаанбаатар хотод нийт 20 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

Тогтмол хаягаар нь авч үзэхэд: Баянзүрх-5, Сонгинохайрхан-5, Чингэлтэй-2, Сүхбаатар-1, хөдөө орон нутгийн харьяалалтай 7 тохиолдол тус тус бүртгэгдсэн байна.

Заг хүйтэн өвчний 2228 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10000 хүн амд 15.3 байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 10000 хүн ам тутамд 0.3-оор нэмэгдсэн байна. Нийгмийн байдлын хувьд 23.3 хувь нь ажил эрхэлдэггүй, 47.1 хувь нь ажил эрхэлдэг, 16.0 хувь нь оюутан байна.

Трихомониазын халдварын 1823 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 12.5 байна. Өмнөх онтой харьцуулахад өвчлөл 10000 хүн ам тутамд 3.4-аар буурсан байна.

Трихомониазын халдварын дийлэнх хувийг 20-39 насныхан эзэлж байгаа ба нийгмийн байдлаар нь авч үзэхэд ажил эрхэлдэг хүмүүс 40.8 хувийг, ажил эрхэлдэггүй хүмүүс 25.7 хувийг, оюутнууд 12.0 хувийг эзэлж байна.

Халдварт өвчний шалтгаант нас баралтын мэдээлэл

2020 онд нийслэлд халдварт өвчний шалтгаант нас баралтын нийт 76 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Шалтгаанаар авч үзэхэд: сүрьеэ /59/, төрөлх тэмбүү /8/, нярайн бактерт үжил /3/, вируст гепатит /1/, менингококкт халдвар /1/, ХДХВ/ДОХ /3/, бактерийн гаралтай бусад хоолны хордлого /1/ тохиолдол тус тус бүртгэгдсэн байна.

БҮЛЭГ VI. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ

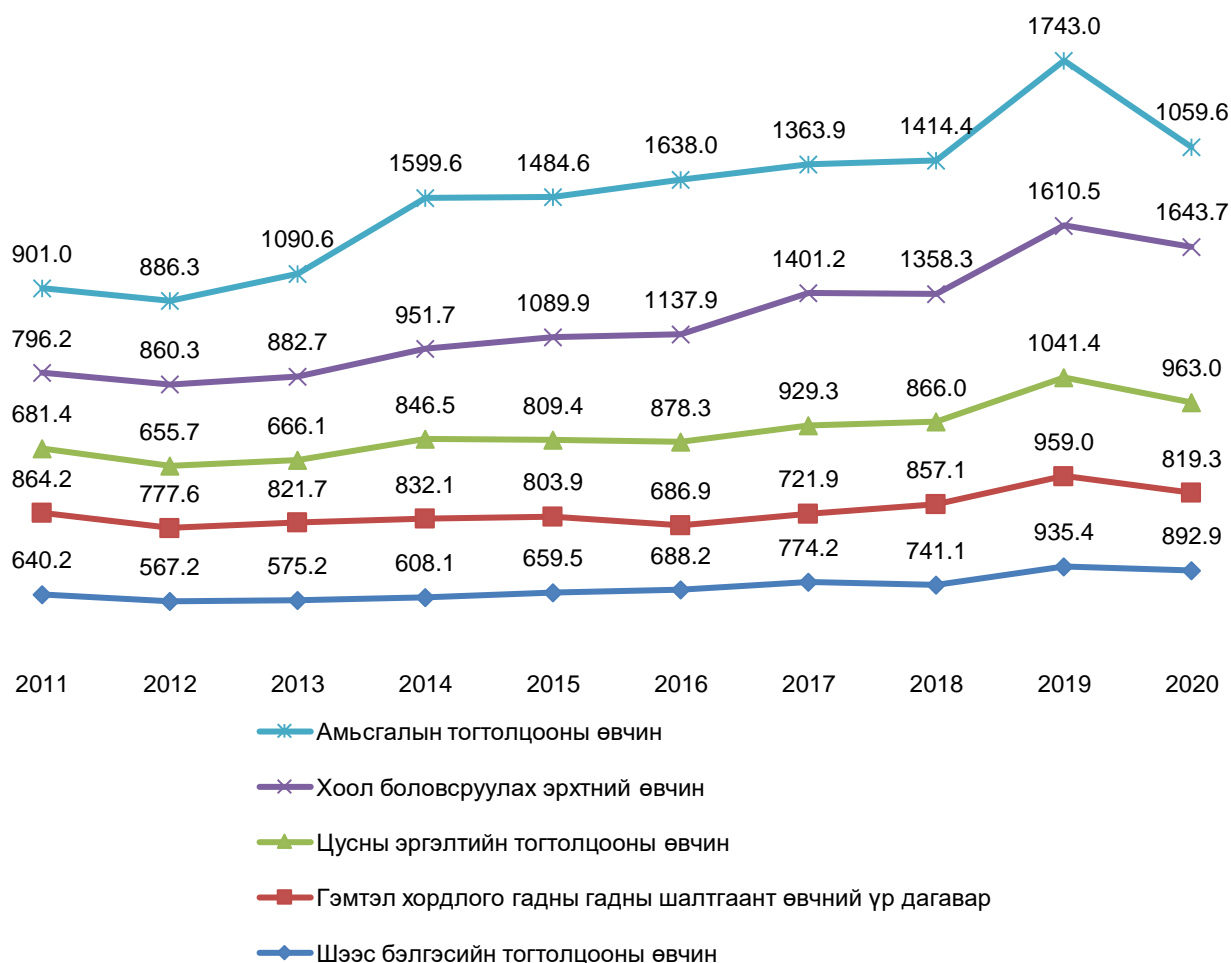
6.1. ХҮН АМЫН НИЙТ ӨВЧЛӨЛ

Албан ёсны статистик мэдээгээр улсын хэмжээнд нийт өвчлөлийн 3313937 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 10275.3 байна. Улаанбаатар хотод хүн амын өвчлөлийн 1396947 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 9412.5 байна.

Хүн амын нийт өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10000 хүн амд, 2020 он

Өвчний бүлэг	Улс	Улаанбаатар
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	1414.2	1059.6
Хоол шингээх эрхтний өвчин	1832.8	1643.7
Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	1267.8	963.0
Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	1084.8	892.9
Бэртэл хордлого, гаднын шалтгаант өвчин	503.4	819.3

Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10000 хүн амд, 2011-2020 он

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл сүүлийн жилүүдэд тогтмол тэргүүлэх шалтгаан болсоор байгаа ба өмнөх оноос 10000 хүн амд 683.4-өөр буурсан, 5 жилийн дундаж үзүүлэлтээс 469.2-оор бага байна. Нийт өвчлөгсдийн 53.4 хувь нь эмэгтэйчүүд, 46.6 хувь нь эрэгтэйчүүд эзэлж, өвчлөлийн 31.0 хувийг 0-5 хүртэлх насны хүүхдүүд эзэлж байгаа нь өмнөх оноос 12.1-ээр буурсан байна.

Амьсгалын тогтолцооны өвчний тэргүүлэх шалтгаан:

- Амьсгалын замын цочмог өвчин 58300 тохиолдол буюу 37.1 хувь /10000 хүн амд 392.8/
- Уушгины хатгалгаа 19196 тохиолдол буюу 12.2 хувь /10000 хүн амд 129.3/

Хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчин 10000 хүн амд 1643.7 байгаа нь өмнөх оноос 33.2-оор нэмэгдсэн байна.

Хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчний тэргүүлэх шалтгаан:

- Ходоод, дээд гэдэсний өвчин 35407 тохиолдол буюу 14.5 хувь /10000 хүн амд 238.5/
- Элэгний өвчин 29787 тохиолдол буюу 12.2 хувь /10000 хүн амд 200.8/

Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин 2001 оноос хойш байнга нэмэгдэж байгаа ба нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсоор байна. 2019 онтой харьцуулахад 10000 хүн амд ногдох цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчлөл 78.4-өөр буурсан үзүүлэлттэй байна.

Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчний тэргүүлэх шалтгаан:

- Цусны даралт ихсэх өвчин 58148 тохиолдол буюу 40.7 хувь /10000 хүн амд 391.8/
- Зүрхний ишемийн өвчин 29787 тохиолдол буюу 20.8 хувь /10000 хүн амд 200.7/

Цусны даралт ихсэх өвчин нийт халдварт бус өвчлөлийн 5.7 хувийг эзэлж, 10000 хүн амд 391.8 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 87.4-өөр нэмэгдсэн байна. Хүйсийн хувьд 65.9 хувь нь эмэгтэй, 34.1 хувь нь эрэгтэйчүүд эзэлж байна.

Насны бүлгээр нь авч үзэхэд 45-64 насанд хамгийн элбэг буюу 23716 тохиолдол бүртгэгдэж /56.5 хувь/ тухайн насны 10000 хүн амд 865.1 байна. Өмнөх оноос 47.0-оор буурсан. Цусны даралт ихсэх өвчний шинэ тохиолдол 11773 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 1705-аар нэмэгдсэн байна.

Чихрийн шижин өвчин 12685 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт халдварт бус өвчний дотор 1.2 хувийг эзэлж, 10000 хүн амд 85.5 байгаа нь өмнөх оноос 2.6-аар нэмэгдсэн байна. Хүйсийн хувьд эрэгтэйчүүдэд 10000 хүн амд 84.2, эмэгтэйчүүдэд 86.7 байна. Насны бүлгээр авч үзэхэд 45-64 насныханд 7974 тохиолдол /62.8 хувь/ бүртгэгдсэн нь тухайн насны 10000 хүн амд 290.9 болж өмнөх оноос 4.4-өөр нэмэгдсэн байна. Чихрийн шижин өвчний шинэ тохиолдол 2615 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 442-оор нэмэгдсэн байна.

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний өвчин 10000 хүн амд 892.9 байгаа нь өмнөх оноос 42.5-аар буурсан, сүүлийн 5 жилийн дунджаас 86.5-аар нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний тэргүүлэх шалтгаан:

- Суваг завсрын эдийн архаг нефрит 38900 тохиолдол буюу 29.4 хувь /10000 хүн амд 262.1/
- Суваг завсрын эдийн цочмог нефрит 3791 тохиолдол буюу 2.8 хувь /10000 хүн амд 25.5/
- Үтрээ ба оодойн үрэвсэлт өвчин 12656 тохиолдол буюу 9.5 хувь /10000 хүн амд 85.3/
- Умайн үрэвсэлт өвчин 3526 тохиолдол буюу 2.7 хувь /10000 хүн амд 23.8/

Осол гэмтлийн өвчлөл нийт өвчлөлийн 8.7 хувийг эзэлж, 10000 хүн амд 819.3 байна. Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад осол гэмтлийн өвчлөл 10000 хүн амд 139.7-оор буурсан, сүүлийн 5 жилийн дунджаас 10.5-аар нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Осол гэмтлийн өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан:

- Толгойн гэмтэл 24844 тохиолдол буюу 20.4 хувь /10000 хүн амд 167.4/
- Тохой ба шууны гэмтэл 16778 тохиолдол буюу 13.8 хувь /10000 хүн амд 113.0/
- Бугуй сарвууны гэмтэл 15304 тохиолдол буюу 12.5 хувь /10000 хүн амд 103.1/
- Өвдөг ба шилбэний гэмтэл 13039 тохиолдол буюу 10.7 хувь /10000 хүн амд 87.8/

Өвчлөгсдийн 57.6 хувийг эрэгтэйчүүд, 42.4 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна. Түлэгдэлтийн 53.2 хувийг 5 хүртэлх насны хүүхэд эзэлж байна.

Хүн амын өвчлөл нийт өвчлөл, өвчний ангиллаар, дүүргээр 2020 он

№	Дүүрэг		Халдварт ба шимэгчт зарим өвчин	Хавдар	Цус, цус бүгээх эрхтний өвчин	Дотоод шүүрэл тэжээлийн ба бодисын солилцооны өвчнүүд	Сэтгэцийн ба аягийн эмгэг	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Нүд ба түүний дайврын өвчнүүд	Чих ба хөхөнцрийн өвчин	Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин
1	Баянгол	Бодит тоо	3093	6003	1124	8204	2453	20270	11186	5696	26946	27239
		10000 хүн амд	135.4	262.8	49.2	359.2	107.4	887.5	489.8	249.4	1179.8	1192.6
2	Баянзүрх	Бодит тоо	6613	7759	1335	10997	4442	23782	20812	9749	34405	41985
		10000 хүн амд	181.4	212.8	36.6	301.6	121.8	652.3	570.8	267.4	943.6	1151.5
3	Сонгинохайрхан	Бодит тоо	5653	5753	1101	7861	2617	15942	12221	8198	24574	21550
		10000 хүн амд	169.8	172.8	33.1	236.1	78.6	478.8	367.1	246.2	738.1	647.2
4	Сүхбаатар	Бодит тоо	2175	3861	887	6955	2166	16245	9400	5384	22788	26952
		10000 хүн амд	150.0	266.3	61.2	479.6	149.4	1120.3	648.2	371.3	1571.5	1858.7
5	Хан-Уул	Бодит тоо	2587	3173	623	5399	1959	8391	5972	2028	12711	15982
		10000 хүн амд	135.7	166.5	32.7	283.3	102.8	440.3	313.3	106.4	666.9	838.6
6	Чингэлтэй	Бодит тоо	2661	3042	618	4136	1621	7249	5935	2924	12179	13883
		10000 хүн амд	176.0	201.2	40.9	273.6	107.2	479.5	392.6	193.4	805.6	918.4
7	Налайх	Бодит тоо	736	960	291	986	323	3425	2991	1438	6102	6264
		10000 хүн амд	192.7	251.3	76.2	258.1	84.5	896.5	782.9	376.4	1597.3	1639.7
8	Багануур	Бодит тоо	448	775	122	613	230	2001	1001	687	2802	2981
		10000 хүн амд	155.0	268.1	42.2	212.1	79.6	692.2	346.3	237.7	969.3	1031.2
9	Багахангай	Бодит тоо	47	65	5	151	36	204	101	86	418	413
		10000 хүн амд	109.0	150.7	11.6	350.1	83.5	473.0	234.2	199.4	969.2	957.6
Бүгд		Бодит тоо	24013	31391	6106	45302	15847	97509	69619	36190	142925	157249
		10000 хүн амд	161.8	211.5	41.1	305.2	106.8	657.0	469.1	243.8	963.0	1059.5

Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, дүүргээр, 2020 он

Дүүрэг		Хоол шингээх эрхтний өвчин	Арьс ба халимны өвчин	Яс булчингийн тогтолцооны холбох нэхдэсний өвчнүүд	Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	Жирэмслэх, төрөх, төрсний дараах үе	Төрөх тойрны (перинатал) үед үүсэх зарим оёг	Төрөлхийн гажиг хэв гажил, өнгөт цогцын гажуудал	Хаа ч ангилаагүй хам шинж, тэмдэг эмнэлзүйн ба шинжилгэний гажуу үзүүлэлтүүд	Бэртэл, хордлого ба бусад зарим гадны шалтгааны үр дагавар	Бүгд	
1	Баянгол	Бодит тоо	46441	20158	13151	22316	8856	1925	1657	1868	20362	248948
		10000 хүн амд	2033.3	882.6	575.8	977.1	387.7	84.3	72.5	81.8	891.5	10899.7
2	Баянзүрх	Бодит тоо	63643	27672	21789	32611	13606	2514	1848	1775	26383	353720
		10000 хүн амд	1745.5	759.0	597.6	894.4	373.2	69.0	50.7	48.7	723.6	9701.4
3	Сонгинохайрхан	Бодит тоо	40084	19316	12503	23395	11825	3151	1800	1562	27712	246818
		10000 хүн амд	1203.9	580.1	375.5	702.7	355.2	94.6	54.1	46.9	832.3	7413.0
4	Сүхбаатар	Бодит тоо	37929	15839	15294	20923	4781	1270	706	1491	15872	210918
		10000 хүн амд	2615.7	1092.3	1054.7	1442.9	329.7	87.6	48.7	102.8	1094.6	14545.4
5	Хан-Уул	Бодит тоо	21172	10796	6042	13884	8667	1625	842	685	13986	136524
		10000 хүн амд	1110.9	566.5	317.0	728.5	454.7	85.3	44.2	35.9	733.8	7163.3
6	Чингэлтэй	Бодит тоо	20517	10760	6331	11297	6436	744	775	701	13108	124917
		10000 хүн амд	1357.2	711.8	418.8	747.3	425.7	49.2	51.3	46.4	867.1	8263.3
7	Налайх	Бодит тоо	10050	3273	2269	4942	1314	348	345	133	1872	48062
		10000 хүн амд	2630.7	856.8	593.9	1293.6	344.0	91.1	90.3	34.8	490.0	12580.9
8	Багануур	Бодит тоо	3756	1639	1031	2723	1126	235	125	76	1151	23522
		10000 хүн амд	1299.3	567.0	356.6	942.0	389.5	81.3	43.2	26.3	398.2	8136.8
9	Багахангай	Бодит тоо	352	159	238	427	134	10	15	6	175	3042
		10000 хүн амд	816.1	368.7	551.8	990.0	310.7	23.2	34.8	13.9	405.8	7053.1
Бүгд		Бодит тоо	243944	109612	78648	132518	56745	11822	8113	8297	120621	1396471
		10000 хүн амд	1643.7	738.6	529.9	892.9	382.3	79.7	54.7	55.9	812.7	9409.3

Хүн амын нийт өвчлөл, хүйсээр, 2020 он

Өвчний бүлэг ОУА-10	Бүгд		Эмэгтэй		Эрэгтэй	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Халдварт ба шимэгчт зарим өвчин	24029	161.9	12055	157.4	11974	166.7
Хавдар	30842	207.8	20628	269.3	10214	142.2
Цус, цус бүтээх эрхтний өвчин	6106	41.1	4138	54.0	1968	27.4
Дотоод шүүрэл тэжээлийн ба бодисын солилцооны өвчнүүд	45304	305.3	31545	411.9	13759	191.6
Сэтгэцийн ба аягийн эмгэг	15850	106.8	7369	96.2	8481	118.1
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	97513	657.0	63359	827.2	34154	475.5
Нүд ба түүний дайврын өвчнүүд	69620	469.1	41824	546.1	27796	387.0
Чих ба хөхөнцрийн өвчин	36190	243.8	20852	272.3	15338	213.6
Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	142927	963.0	86817	1133.5	56110	781.2
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	157259	1059.6	84007	1096.8	73252	1019.9
Хоол шингээх эрхтний өвчин	243952	1643.7	148409	1937.7	95543	1330.2
Арьс ба халимны өвчин	109614	738.6	63473	828.7	46141	642.4
Яс булчингийн тогтолцооны холбох нэхдэсний өвчнүүд	78649	529.9	55269	721.6	23380	325.5
Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	132513	892.9	97026	1266.8	35487	494.1
Жирэмслэх, төрөх, төрсний дараах үе	56745	382.3	56745	740.9	0	0.0
Төрөх тойрны (перинатал) үед үүсэх зарим оёг	11824	79.7	5380	70.2	6444	89.7
Төрөлхийн гажиг хэв гажил, өнгөт цогцын гажуудал	8113	54.7	4359	56.9	3754	52.3
Хаа ч ангилаагүй хам шинж, тэмдэг эмнэлзүйн ба лабораторийн шинжилгээний гажуу үзүүлэлтүүд	8297	55.9	4330	56.5	3967	55.2
Бэртэл, хордлого ба бусад зарим гадны шалтгааны үр дагавар	121600	819.3	50531	659.8	71069	989.5
НИЙТ ДҮН	1396947	9412.5	858116	11203.9	538831	7502.1

6.2. ХҮҮХЭД, ӨСВӨР ҮЕИЙНХНИЙ ӨВЧЛӨЛ

Улаанбаатар хотод 0-19 насны хүүхдийн нийт 331983 өвчлөл амбулаторт бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 90556-ээр буурсан байна. Нийт өвчлөлөөс УБ хотын харьяаллын хүүхдийн өвчлөлийн 290446 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт бүртгэгдсэн өвчлөлийн 87.5 хувийг эзэлж байна.

Хүүхдийн өвчлөлийн насны бүтцийг авч үзэхэд: 0-1 хүртэлх насанд 17.0 (49377), 1-4 насанд 24.7 (71875), 5-9 насанд 25.9 (75352), 10-14 насанд 18.3 (53098), 15-19 насанд 14.1 (40744) хувийг тус тус эзэлж байна.

0-1 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаанд амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 18.8, мэдрэлийн тогтолцооны өвчин 12.3, төрөх тойрны (перинаталь) үед үүсэх зарим оёг 16.7, арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин 11.4, хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчлөл 9.9 хувийг тус тус эзэлж байна.

1-4 насны хүүхдийн өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаанд амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 27.2, бэртэл хордлого, гаднын шалтгаант өвчлөл 20.0, арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин 16.2, хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчлөл 13.4, чих ба хөхөнцрийн өвчлөл 4.0 хувийг тус тус эзэлж тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

5-9 насны хүүхдийн өвчлөл дотор хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 28.9, амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 17.2, бэртэл хордлого, гадны шалтгаант өвчлөл 14.1, арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин 12.9, нүд ба түүний дайврын өвчин 5.8 хувиар тэргүүлэх шалтгаанд орж байна.

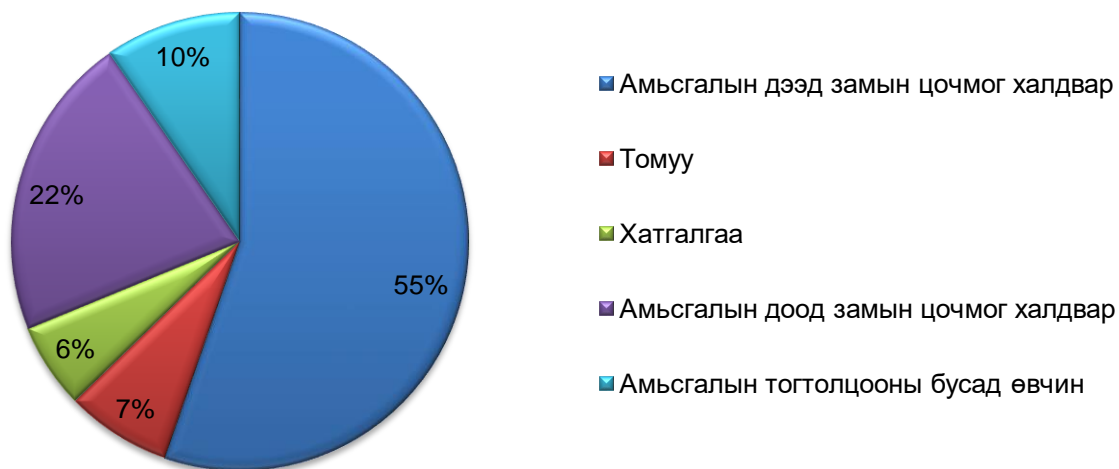
10-14 насны хүүхдийн өвчлөл дотор хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 26.9, амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 14.7, бэртэл хордлого, гаднын шалтгаант өвчлөл 16.1, арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин 16.0, нүд ба түүний дайврын өвчин 5.8 хувиар тэргүүлэх шалтгаанд орж байна.

15-19 насны хүүхдийн өвчлөл дотор бэртэл хордлого, гадны шалтгаант өвчлөл 16.8, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 26.5, арьс ба арьсан доорхи эслэгийн өвчин 18.6, амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 12.5, шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчлөл 6.0 хувиар тэргүүлэх шалтгаанд орж байна.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, тухайн насны 1000 хүүхдэд, 2018-2020 он

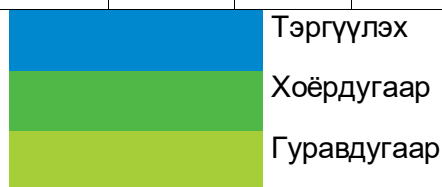
Шалтгаан	Улаанбаатар		
	2018	2019	2020
Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин	303.0	300.7	160.5
Арьс ба халимны өвчин	112.3	111.5	96.0
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	92.5	91.8	80.8
Осол гэмтлийн шалтгаант өвчин	84.0	83.4	90.2
Чих ба хөхөнцрийн өвчин	54.1	53.7	37.7
Нүд ба түүний дайврын өвчин	49.2	48.9	40.8

Тав хүртэлх насны хүүхдийн амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн шалтгаан, хувиар

Хүүхэд, өсвөр насны өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, тухайн насны 1000 хүүхдэд, 2018-2020 он

Шалтгаан	5-9 нас			10-14 нас			15-19 нас		
	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2017	2018	2020
Хоол шингээх боловсруулах тогтолцооны өвчин	132.8	149	100.2	96.2	114.8	90.6	75.6	102.5	115.6
Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин	103.7	149.3	63.8	80.4	108.3	53.7	55.9	76.9	51.7
Бэртэл хордлого, гаднын шалтгаант өвчин	65.3	71.5	63.0	89.7	99.8	73.3	90.9	106.1	100.7
Арьс ба халимны өвчин	58.4	60.2	22.1	61.7	66.1	25.9	70.2	80.8	32.4
Чих ба хөхөнцрийн өвчин	23	24.5	13.7	16.7	18	11	10.7	12.9	8.8
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	9.3	11	5.5	11.9	15.2	8.1	14.1	21.1	20.7
Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	23.3	25.4	8.1	19.6	21.1	9.6	21.3	31.5	28.8
Нүд ба түүний дайврын өвчин	29.4	30.9	9.7	27.7	29.5	10.2	14.3	21.4	12.4

6.3. ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ

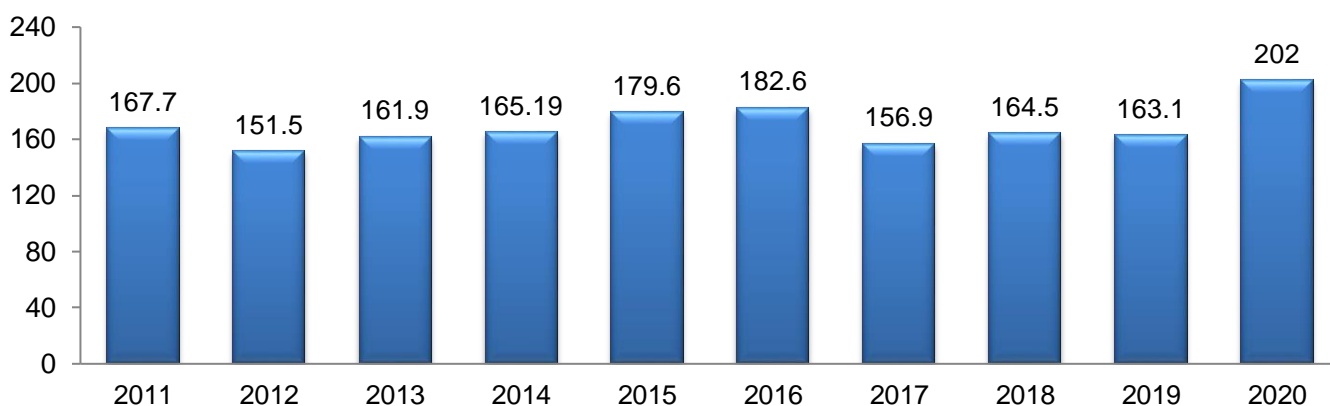
Улаанбаатар хотод 2943 тохиолдол бүртгэгдсэн ба 100000 хүн амд харьцуулахад 202.0 байгаа нь өмнөх оноос 38.9-өөр, сүүлийн 5 жилийн дунджаас 43.8-аар тус тус нэмэгдсэн байна.

Хорт хавдрын өвчлөлийн дотор элэгний өмөн, ходоодны өмөн, уушгины өмөн, хөхний өмөн, умайн хүзүүний өмөн, тэргүүлэх шалтгаан болж байна. НЭМГ-ын харьяа дүүргийн эрүүл мэндийн төвүүдэд шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын өвчлөл 895 буюу 10000 хүн амд 6.0 байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 17 тохиолдол нэмэгдсэн байна.

Шинээр хяналтад орсон өвчтөний 25.9 хувь нь I, II үе шатанд оношлогдсон ба өмнөх оноос 1.9 хувиар нэмэгдсэн байна. 74.1 хувь нь хожуу оношлогдсон байгаа нь өмнөх оноос 1.8 хувиар буурсан байна. 5-аас дээш жил амьдарч буй өвчтөний эзлэх хувь 42.8 байгаа нь өмнөх оноос 5.2 хувиар ихэссэн байна.

Хорт хавдрын улмаас хяналтад байгаа хүн амын 17.9 хувь нь уг өвчнөөр нас барсан бөгөөд өмнөх онтой харьцуулахад 1.8 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын өвчлөл, 100 000 хүн амд, 2010-2019он

Зонхилон тохиолдох хорт хавдар, хувиар, 2011-2020он Common cancers, by percentage, 2011-2020

Өвчний ангилал /ICD-10/	Он									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Элэг	36.6	27.0	23.8	20.0	36.1	36.3	34.3	33.0	29.5	23.4
Ходоод	14.4	32.9	12.9	14.0	14.6	15.9	15.3	15.7	17.4	18.1
Уушги	9.9	16.0	14.9	13.1	5.7	5.9	7.3	8.0	7.4	10.7
Умайн хвзvv	5.2	16.5	12.7	14.0	10.2	8.4	7.0	6.8	6.6	7.1
Улаан хоолой	7.5	12.2	4.9	7.6	5.5	3.9	4.5	5.0	4.6	6.9
Хөх	-	-	5.3	5.2	7.2	6.3	7.4	7.6	7.6	5.8

Улаанбаатарт шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын өвчлөл, өвчний ангиллаар, дүүргээр 2020 он

№	Дүүрэг	Нүдний	Бамбайн	Толгой хүзүүн эрхтэний бусад	Улаан хоолой	Ходоод	Нарийн гэдэс	Бүдүүн гэдэс	Шулуун гэдэс	Хошног, хошногын сувгийн	Элэг	Цөс, элэгний гаднах цэсний суваг	Нойрхой	Хоол боловсруулах эрхтний бусад	Хамрын хөндийн	Төвөнх	Уушги	Амьсгал ба цээжний хөндийн	Яс	Үе ба үеийн мөгөөрсний бусад	
1	Баянгол	Бодит тоо	0	4	7	7	74	0	18	5		119	4	21	1	0	2	24	1	0	2
		10 000 хүн амд	0.00	0.18	0.31	0.31	3.24	0.00	0.79	0.22	0.00	5.21	0.18	0.92	0.04	0.00	0.09	1.05	0.04	0.00	0.09
2	Баянзүрх	Бодит тоо	1	10	8	24	89	5	16	1		169	4	20	0	0	0	34	1	2	4
		10 000 хүн амд	0.03	0.27	0.22	0.66	2.44	0.14	0.44	0.03	0.00	4.64	0.11	0.55	0.00	0.00	0.00	0.93	0.03	0.05	0.11
3	Багануур	Бодит тоо	0	0	2	0	7	0	1	1		24	0	0	0	0	0	5	0	0	2
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.69	0.00	2.42	0.00	0.35	0.35	0.00	8.30	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.73	0.00	0.00	0.69
4	Чингэлтэй	Бодит тоо	2	7	8	13	79	0	18	7		151	1	13	0	0	1	34	1	0	0
		10 000 хүн амд	0.13	0.46	0.53	0.86	5.23	0.00	1.19	0.46	0.00	9.99	0.07	0.86	0.00	0.00	0.07	2.25	0.07	0.00	0.00
5	Сүхбаатар	Бодит тоо	1	4	4	9	34	1	12	1		71	3	10	4	0	2	20	2	0	0
		10 000 хүн амд	0.07	0.28	0.28	0.62	2.34	0.07	0.83	0.07	0.00	4.90	0.21	0.69	0.28	0.00	0.14	1.38	0.14	0.00	0.00
6	Сонгинохайрхан	Бодит тоо	0	6	13	23	128	2	18	8	1	247	4	25	0	1	5	52	4	6	3
		10 000 хүн амд	0	0.18	0.39	0.691	3.844	0.06	0.541	0.24	0.03	7.418	0.12	0.751	0	0.03	0.15	1.562	0.12	0.18	0.09
7	Хан-Уул	Бодит тоо	1	7	4	11	56	3	13	4	1	113	4	14	0	2	3	15	1	1	3
		10 000 хүн амд	0.05	0.37	0.21	0.58	2.94	0.16	0.68	0.21	0.05	5.93	0.21	0.73	0.00	0.10	0.16	0.79	0.05	0.05	0.16
8	Налайх	Бодит тоо	0	1	1	3	8	0	2	0		25	1	7	0	0	0	7	0	0	1
		10 000 хүн амд	0.00	0.26	0.26	0.79	2.09	0.00	0.52	0.00	0.00	6.54	0.26	1.83	0.00	0.00	0.00	1.83	0.00	0.00	0.26
9	Багахангай	Бодит тоо	0	0	0	0	0	0	1	0		5	0	0	0	0	0	0	1	0	0
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00
Бүгд		Бодит тоо	5	39	47	90	475	11	99	27	2	924	21	110	5	3	13	191	11	9	15
		10 000 хүн амд	0.03	0.26	0.32	0.61	3.20	0.07	0.67	0.18	0.01	6.23	0.14	0.74	0.03	0.02	0.09	1.29	0.07	0.06	0.10

Source: National cancer center

№	Дүүрэг	100																	
		Мезотелиома	Капошийн саркома	Захын мэдрэл ба автомат мэдрэлийн	Хэвлийн гялтан ба гялтангийн арын зайн	Холбох эдийн, арьсан доорхи, бусад зөөлөн	Арьсны меланома	Арьсны бусад	Хөх	Үтрээний	Умайн хүзүү	Умайн	Өндгөвчний	Үр дамжуулах хоолойн	Шодой	Түрүү булчирхай	Эр бэлэг эрхтэний бусад	Бөөр	
1	Баянгол	Бодит тоо	0	1	1	0	3	0	1	23	0	35	4	9	0	1	3	2	10
		10 000 хүн амд	0.00	0.04	0.04	0.00	0.13	0.00	0.04	1.01	0.00	1.53	0.18	0.39	0.00	0.04	0.13	0.09	0.44
2	Баянзүрх	Бодит тоо	0	1	0	1	3	3	1	32	1	37	8	10	0	0	6	2	16
		10 000 хүн амд	0.00	0.03	0.00	0.03	0.08	0.08	0.03	0.88	0.03	1.01	0.22	0.27	0.00	0.00	0.16	0.05	0.44
3	Багануур	Бодит тоо	0	0	0	1	1	0	1	5	0	3	0	1	0	0	0	1	1
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.00	0.35	0.35	0.00	0.35	1.73	0.00	1.04	0.00	0.35	0.00	0.00	0.00	0.35	0.35
4	Чингэлтэй	Бодит тоо	0	1	1	0	5	0	2	14	2	50	7	13	1	2	2	0	6
		10 000 хүн амд	0.00	0.07	0.07	0.00	0.33	0.00	0.13	0.93	0.13	3.31	0.46	0.86	0.07	0.13	0.13	0.00	0.40
5	Сүхбаатар	Бодит тоо	1	0	0	0	0	0	1	10	0	11	4	6	0	0	1	0	4
		10 000 хүн амд	0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.07	0.69	0.00	0.76	0.28	0.41	0.00	0.00	0.07	0.00	0.28
6	Сонгинохайрхан	Бодит тоо	0	0	0	3	8	0	3	28	4	61	10	16	0	1	6	2	16
		10 000 хүн амд	0	0	0	0.09	0.24	0	0.09	0.841	0.12	1.832	0.3	0.481	0	0.03	0.18	0.06	0.481
7	Хан-Уул	Бодит тоо	0	0	2	0	2	1	2	26	1	50	2	10	2	0	3	0	14
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.10	0.00	0.10	0.05	0.10	1.36	0.05	2.62	0.10	0.52	0.10	0.00	0.16	0.00	0.73
8	Налайх	Бодит тоо	0	0	0	0	0	0	0	2	0	6	1	1	0	0	0	0	3
		10 000 хүн амд	0	0	0	0	0	0	0	0.524	0	1.571	0.262	0.262	0	0	0	0	0.785
9	Багахангай	Бодит тоо	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.32	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Дүн		Бодит тоо	1	3	4	5	22	4	11	140	8	254	36	66	3	4	21	7	70
		10 000 хүн амд	0.01	0.02	0.03	0.03	0.15	0.03	0.07	0.94	0.05	1.71	0.24	0.44	0.02	0.03	0.14	0.05	0.47

Улаанбаатарт шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын өвчлөл, өвчний ангиллаар, дүүргээр 2020 он

Дүүрэг		Бөөрний тэвшинцэр, шээвч	Давсаг	Бөөрний дээд булчирхайн	Бусад дотоод шүүрлийн булчирхай ба тэдгээрт хамаарах	Бусад ба тодорхойгүй байршилтай хавдрууд	Анхдагч байрлал тодорхойгүй хавдар	Тунгалгийн зангилаанд байршсан хавдар	Амьсгалын ба хоол боловсруулах эрхтний хоёрдогч	Бусад тодорхой байрлалын хоёрдогч хортой хавдрууд	Тархины	Нугас, гавлын мэдрэлийн	Ходжканы лимфома	Ходжканы бус лимфома	Лейкеми	Лимфолейкеми	Бусад лейкеми	Бүгд	
1	Баянгол	Бодит тоо	0	3	0	0	2	0	0	2	0	3	0	1	0	6	4	1	404
		10 000 хүн амд	0.00	0.13	0.00	0.00	0.09	0.00	0.00	0.09	0.00	0.13	0.00	0.04	0.00	0.26	0.18	0.04	17.69
2	Баянзүрх	Бодит тоо	0	3	1	2	2	0	2	0	0	9	3	3	10	7	3	0	554
		10 000 хүн амд	0.00	0.08	0.03	0.05	0.05	0.00	0.05	0.00	0.00	0.25	0.08	0.08	0.27	0.19	0.08	0.00	15.19
3	Багануур	Бодит тоо	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	2		0	62
		10 000 хүн амд	0.00	0.35	0.00	0.00	0.00	0.00	0.35	0.00	0.00	0.35	0.00	0.00	0.35	0.69	0.00	0.00	21.45
4	Чингэлтэй	Бодит тоо	0	3	1	1	2	0	1	0	1	6	5	0	2	3	1	0	467
		10 000 хүн амд	0.00	0.20	0.07	0.07	0.13	0.00	0.07	0.00	0.07	0.40	0.33	0.00	0.13	0.20	0.07	0.00	30.89
5	Сүхбаатар	Бодит тоо	0	2	1	0	0	0	0	1	0	3	2	1	2	2	1	0	231
		10 000 хүн амд	0.00	0.14	0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.07	0.00	0.21	0.14	0.07	0.14	0.14	0.07	0.00	15.93
6	Сонгинохайрхан	Бодит тоо	2	3	1	0	3	0	4	1	0	12	7	1	5	7	2	0	752
		10 000 хүн амд	0.06	0.09	0.03	0.00	0.09	0.00	0.12	0.03	0.00	0.36	0.21	0.03	0.15	0.21	0.06	0.00	22.59
7	Хан-Уул	Бодит тоо	0	1	2	1	1	0	0	1	0	5	1	1	3	1	3	0	391
		10 000 хүн амд	0.00	0.05	0.10	0.05	0.05	0.00	0.00	0.05	0.00	0.26	0.05	0.05	0.16	0.05	0.16	0.00	20.52
8	Налайх	Бодит тоо	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	74
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.26	0.00	0.00	0.00	0.00	0.52	0.00	0.00	0.00	0.26	0.26	0.00	19.37
9	Багахангай	Бодит тоо	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18.55
Дүн		Бодит тоо	2	16	6	4	11	0	8	5	1	41	18	7	23	29	15	1	2943
		10 000 хүн амд	0.01	0.11	0.04	0.03	0.07	0.00	0.05	0.03	0.01	0.28	0.12	0.05	0.15	0.20	0.10	0.01	19.83

Source: National cancer center

6.4. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧНИЙ ЭРТ ИЛРҮҮЛЭГ

Улсын хэмжээнд артерийн гипертензи өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгт 900571 хүн хамрагдаж, хамрагдвал зохих хүн амын 44.1 хувийг эзэлж байна. Хамрагдалтыг өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 287104 хүнээр нэмэгдсэн байна. Үр дүнгийн үзүүлэлтээр онош батлагдсан 1.5 хувь байна.

Улаанбаатар хотод артерийн гипертензи өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгт 533982 хүн хамрагдаж, хамрагдвал зохих хүн амын 56.6 хувийг хамруулсан ба 1.1 хувьд нь артерийн гипертензи оношлогдсон байна.

Улсын хэмжээнд чихрийн шижин өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгт 835823 хүн хамрагдсан нь хамрагдвал зохих хүн амын 40.9 хувийг эзэлж байна. Үр дүнгийн үзүүлэлтээр 0.2 хувьд нь чихрийн шижин өвчин оношлогдсон байна.

Улаанбаатар хотод чихрийн шижин өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгт 483753 хүн хамрагдсан нь хамрагдвал зохих хүн амын 51.3 хувийг эзэлж байна. Үр дүнгийн үзүүлэлтээр 0.2 хувьд нь чихрийн шижин өвчин оношлогдсон байна.

Улсын хэмжээнд элэгний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт 216 975 (26.5%) хүн хамрагдсанаас 96 тохиолдолд хавдар оношлогдсон байна. Улаанбаатар хотод элэгний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт 61738 (20.0%) хүн хамрагдсанаас 28 тохиолдолд хавдар оношлогдсон байна.

Эрт илрүүлэг үзлэгийн хамрагдалтын хувь, 2020 он

Дүүрэг	Артерийн гипертензи эрт илрүүлэг үзлэг		Чихрийн шижин хэв шинж-2 өвчний эрт илрүүлэг	
	Хамрагдсан хувь	Онош батлагдсан хувь	Хамрагдсан хувь	Онош батлагдсан хувь
Баянгол	68.2	0.3	67.6	0.03
Баянзүрх	36.5	1.3	33.3	0.4
Сонгинохайрхан	65.1	1.7	53.3	0.5
Сүхбаатар	68.0	1.2	68.4	0.2
Хан-уул	64.7	0.2	56.4	0.02
Чингэлтэй	41.1	0.4	34.9	0.01
Налайх	76.7	1.1	75.0	0.03
Багануур	49.1	0.6	50.2	0.0
Багахангай	67.7	0.0	67.7	0.0
Хонхор	87.8	1.5	86.8	0.08
Жаргалант	64.9	17.7	17.8	2.1
Туул	98.9	0.5	93.5	0.9
Улаанбаатар	56.6	1.1	51.3	0.2
Улсын дүн	44.1	1.5	40.9	0.2

Эх сурвалж: Хавдар судлалын үдэсний төв

Умайн хүзүү, хөхний өмөнгийн эрт илрүүлгийн үзлэг

Улсын хэмжээнд умайн хүзүүний өмөнгийн эрт илрүүлэгт зорилтот насны нийт эмэгтэйчүүдээс 91001 эмэгтэй буюу 43.4 хувь нь эрт илрүүлгийн үзлэгт хамрагдсан байна.

Хамрагдсан үйлчлүүлэгчдийн 2023 (2.2 хувь) нь пап сорил эерэг буюу умайн хүзүүний эсийн түвшинд өөрчлөлттэй гарсан. Умайн хүзүүний хорт хавдрын 72 тохиолдол шинээр бүртгэгдсэн байгаа ба үүнээс 73.5 хувь эрт үедээ оношлогдсон байна.

Умайн хүзүүний өмөнгийн эрт илрүүлгийн үзлэгт энэ онд Улаанбаатарт зорилтот болон зорилтот бус насны нийт 32937 эмэгтэй хамрагдсан ба зорилтот насны 30013 (30.6%) хамрагджээ. Нийт хамрагдагсдын 412 (1.3 хувь) нь пап сорил эерэг буюу умайн хүзүүний эсийн түвшинд өөрчлөлттэй, 97 нь хавдрын урьдал эмгэгтэй гарсан. Умайн хүзүүний өмөнгийн 13 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

Хөхний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт улсын дүнгээр 516125 эмэгтэй, улаанбаатар хотод 214419 эмэгтэй хамрагдсан байна. 87 эмэгтэй хөхний эмнэл зүйн үзлэгээр эерэг буюу хөхөндөө бэрсүү, үүсгэвэртэй байсан. Хөхний хорт хавдрын өндөр эрсдэлт бүлгийн 30 эмэгтэй бүртгэгдсэн. Хөхний хорт хавдрын 6 шинэ тохиолдол илрүүлэг үзлэгээр илэрсэн байна.

Эрт илрүүлэг үзлэгийн хамрагдалтын хувь, 2020 он

Дүүрэг	Умайн хүзүүний хорт хавдарын эрт илрүүлэг үзлэг		Хөхний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэг
	Зорилтот насны бүлэг	Илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан хувь	Хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн тоо
Баянгол	3061	28.4	28598
Баянзүрх	7451	26.7	79085
Сонгинохайрхан	6209	25.7	9084
Сүхбаатар	3846	65.7	8501
Хан-уул	3077	30.5	34981
Чингэлтэй	4224	37	40446
Налайх	782	14.3	8395
Багануур	1324	69.9	4933
Багахангай	39	7.3	396
Улаанбаатар	30013	30.6	214419
Улсын дүн	91001	43.4	516125

Элэг бүтэн Монгол хөтөлбөр

“Элэг бүтэн Монгол” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд 2020 онд хепатитийн В, С вирусийн эрт илрүүлэгт 15-аас дээш насны 694052 хүн хамрагдахаас 85779 буюу 12.4 хувь нь хамрагдсан байна. Үүнээс 7178 хүн буюу 8.4 хувь нь С, 5366 хүн буюу 6.3 хувь нь В вирус эерэг гарсан байна.

Элэг бүтэн монгол хөтөлбөрийн илрүүлэг шинжилгээ, 2017-2020 он

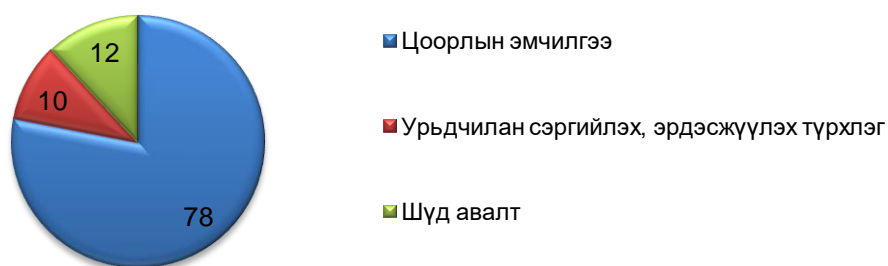
Дүүрэг	Хүн ам/ 70%/	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	Нийт илрүүлэг	Хэрэгжилт хувиар
Баянгол	108742	15725	20467	18046	13052	67290	61.9
Баянзүрх	165579	15621	47476	20391	15117	98605	59.6
Багануур	14478	3147	3658	1636	2645	11086	76.6
Сүхбаатар	71050	13812	14031	12056	12911	52810	74.3
Чингэлтэй	76892.9	15434	16408	10712	9550	52104	67.8
Сонгинохайрхан	153565	17241	34602	22366	22497	96706	63
Хан-Уул	83696.2	12878	8348	9992	6908	38126	45.6
Налайх	17945.2	3729	6552	2204	2616	15101	84.2
Багахангай	2104.2	417	449	451	483	1800	85.5
Бүгд	694052	98004	151991	97854	85779	433628	62.5

“Эрүүл шүд-Эрүүл хүүхэд” үндэсний хөтөлбөр

“Эрүүл шүд- Эрүүл хүүхэд” үндэсний хөтөлбөр 2019 оны 04 дүгээр сараас хэрэгжиж эхэлсэн ба 2020 оны 12 сарын 30-ны өдрийн байдлаар улсын хэмжээнд 2-12 насны 153450 хүүхэд, үүнээс нийслэлд хувийн хэвшлийн байгууллагаар 79693 (51.9%) хүүхэд оношлогоо, эмчилгээнд хамрагдсан байна.

Хийгдсэн эмчилгээний дийлэнх хувийг цоорлын болон цоорол зогсоох түрхлэгийн эмчилгээ эзэлж байна.

Эмчилгээний төрөл, хувиар 2019-2020 он

6.5. СЭТГЭЦИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

2020 оны байдлаар нийслэлд сэтгэцийн эмгэгийн 15850 өвчлөл бүртгэгдсэн ба 10000 хүн амд 106.8 байна.

Сэтгэцийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан 10000 хүн амд харьцуулснаар

- Сэтгэц идэвхт эм, бодисын шалтгаант сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэгүүд 31.1
- Стрессстэй холбоотой, неврозын эмгэгүүд 23.6
- Сэтгэцийн органик ба шинж тэмдгийн эмгэг 16.3
- Шизофрени, шизофренийн хэв шинжит ба дэмийрэх эмгэгүүд 12.5

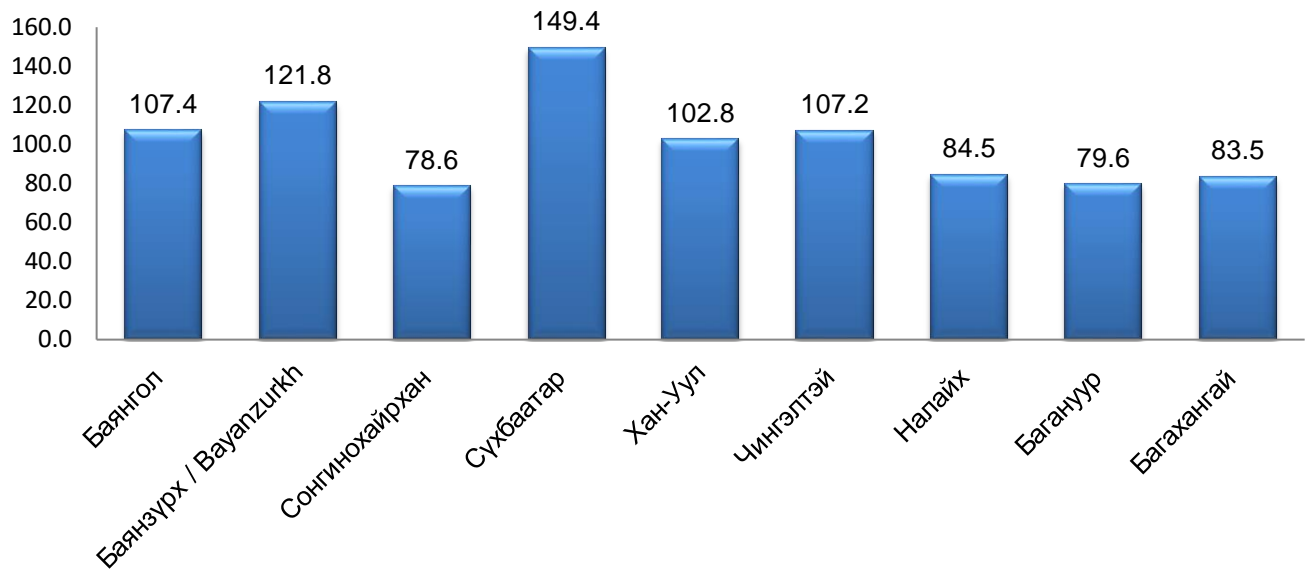
- Оюуны хомсдол 6.5

Сэтгэц идэвхт эм, бодисын шалтгаант сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэгүүдийн 97.7 хувийг архины шалтгаант сэтгэцийн болон зан үйлийн эмгэгүүд, 0.4 хувийг тамхины шалтгаант сэтгэцийн болон зан үйлийн эмгэгүүд, 0.4 хувийг олон төрлийн сэтгэц нөлөөт ба донтолт үүсгэх бодисыг хослуулан хэрэглэсний улмаас үүсэх сэтгэцийн болон зан үйлийн эмгэгүүд эзэлж байна.

Сэтгэцийн органик ба шинж тэмдгийн эмгэгүүдийн дотор сэтгэл тогтворгүйтэх сульдлын) эмгэг 43.9 хувь, тархины өвчин, гэмтлийн улмаас үүссэн сэтгэцийн эмгэг 30.2 хувь, сэтгэл санааны цочирдлын эмгэг 10.4 хувийг тус тус эзэлж байна.

Оюуны хөнгөн хомсдол 53.3 хувь, хүндэвтэр 39.7 хувь, хүнд хомсдол 6.3 хувийг тус тус эзэлж байна.

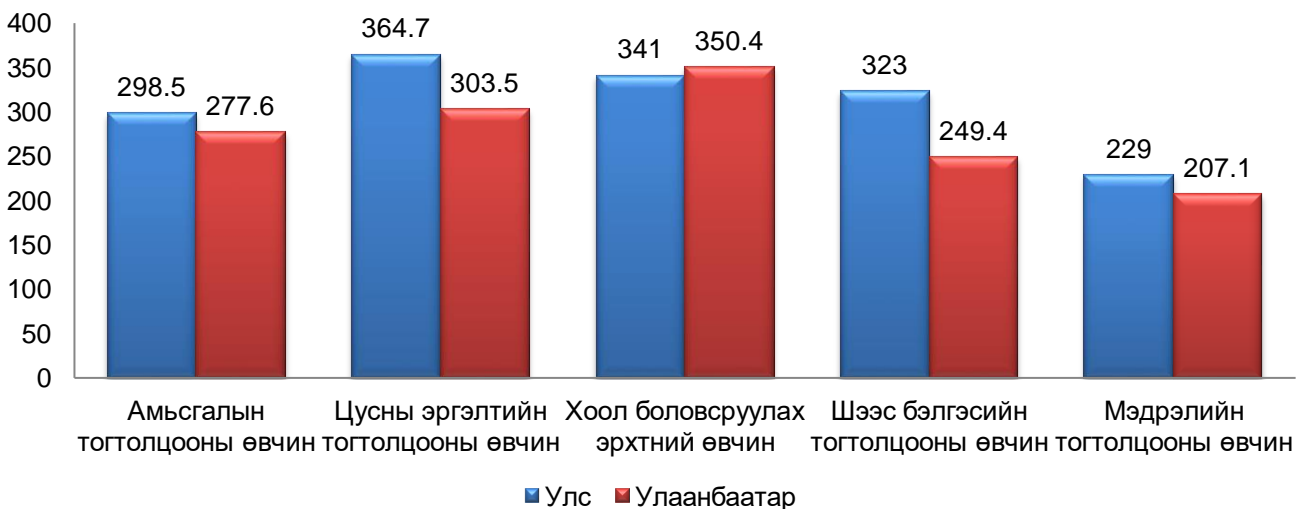
Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг, дүүргээр, 10000 хүн амд, 2020 он

6.6. ХЭВТЭН ЭМЧЛҮҮЛЭГСДИЙН ӨВЧЛӨЛ

Улсын хэмжээнд хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн 836277 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 2593.0, Улаанбаатар хотод 350742 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 2363.3 байна.

Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10000 хүн амд, 2020 он

Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, 10000 хүн амд, УБ, 2016-2020 он
Leading causes of inpatient morbidity, per 10000 population, Ulaanbaatar, 2016-2020

Тэргүүлэх шалтгаан /Leading causes	2016	2017	2018	2019	2020
<i>Амьсгалын тогтолцооны өвчин /Diseases of the respiratory system</i>	479.9	459.0	490.9	504.5	277.6
<i>Зүрх судасны тогтолцооны өвчин /Diseases of the circulatory system</i>	356.3	354.3	368.5	376.1	303.5
<i>Хоол шингээх эрхтний өвчин /Diseases of the digestive system</i>	354.6	347.8	364.6	363.3	350.4
<i>Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин /Diseases of the genito-urinary system</i>	265.8	262.6	265.2	265.7	249.4
<i>Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин /Diseases of the nervous system</i>	188.9	194.8	199.3	206.9	207.1

Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан болж буй амьсгалын тогтолцооны өвчлөлөөр эмчлүүлэгсдийн 48.4 хувь нь тав хүртэлх насны хүүхдүүд байна. Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгааны дотор зонхилж буй өвчнүүдийг авч үзвэл:

- Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний дотор элэгний эмгэг 22.6 хувь
- Зүрх судасны өвчний дотор цусны даралт ихсэх өвчин 36.0 хувь
- Амьсгалын тогтолцооны өвчний дотор уушгины хатгалгааны улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 36.4 хувь
- Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний дотор бөөрний сувганцрын үрэвсэлт өвчин 42.3 хувь
- Мэдрэлийн тогтолцооны өвчний дотор мэдрэлийн ёзоор ба сүлжээний эмгэг 44.5 хувийг тус тус эзэлж байна.

Хүн амын нийт өвчлөл, хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөл 2020 он

Өвчний ангилал	Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөл				Амбулаторийн өвчлөл			
	Улс		Улаанбаатар		Улс		Улаанбаатар	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Халдварт өвчин	13493	41.8	5286	35.6	36744	113.9	18743	126.3
Хавдар	27894	86.5	12383	83.4	37568	116.5	18459	124.4
Цус, цус бүтээх эрхтний өвчин	3453	10.7	1363	9.2	11050	34.3	4743	32.0
Дотоод шүүрэл бодисын солилцооны өвчин	15149	47.0	7331	49.4	68604	212.7	37973	255.9
Сэтгэцийн ба аягийн эмгэг	14621	45.3	7130	48.0	19404	60.2	8720	58.8
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	73854	229.0	30733	207.1	170201	527.7	66780	450.0
Нүд ба түүний дайрын өвчин	8970	27.8	4228	28.5	148469	460.3	65392	440.6
Чих ба хөхөнцрийн өвчин	4994	15.5	1752	11.8	81252	251.9	34438	232.0
Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	117615	364.7	45048	303.5	291261	903.1	97879	659.5
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	96261	298.5	41204	277.6	359843	1115.7	116055	782.0
Хоол шингээх эрхтний өвчин	109966	341.0	52009	350.4	481155	1491.9	191943	1293.3
Арьс ба халимны өвчин	24400	75.7	10050	67.7	192945	598.3	99564	670.9
Яс булчингийн тогтолцооны өвчин	55528	172.2	21212	142.9	131717	408.4	57437	387.0
Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	104163	323.0	37009	249.4	245504	761.2	95504	643.5
Жирэмслэх, төрөх, төрсний дараах үе	120606	374.0	55673	375.1	2737	8.5	1072	7.2
Перинатальүед үүсэх зарим эмгэг	7122	22.1	3584	24.1	12133	37.6	8240	55.5
Төрөлхийн гажиг	3451	10.7	1518	10.2	12548	38.9	6595	44.4
Хаа ч ангилаагүй хам шинж, тэмдэг	509	1.6	311	2.1	11620	36	7986	53.8
Осол гэмтлийн өвчин	31310	2.4	12918	87.0	161690	501.3	108682	732.3
НИЙТ ДҮН	836277	2593.0	350742	2363.3	2477660	7682.3	1046205	7049.2

БҮЛЭГ VII. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ

7.1. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

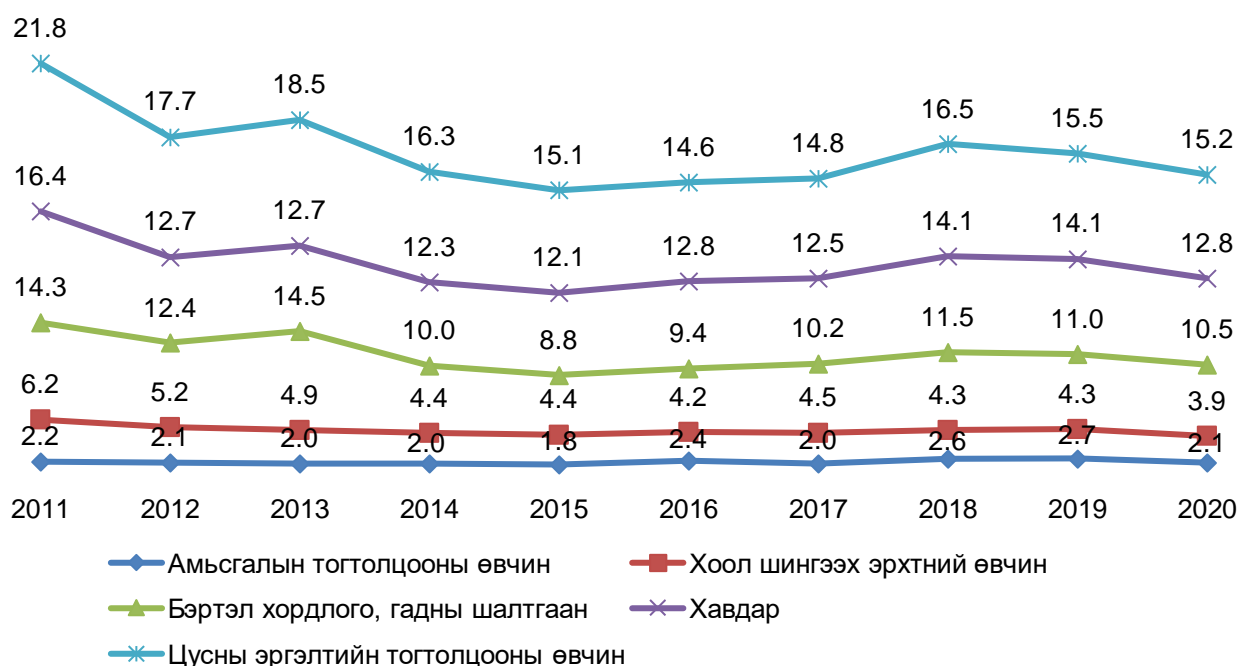
Улсын хэмжээнд 2020 онд нас баралтын 15922 тохиолдол бүртгэгдэж өнгөрсөн оны мөн үеэс 1283 тохиолдлоор буюу 7.4 хувиар буурсан байна.

Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, 10000 хүн амд, 2020 он

Өвчний ангилал	Улс		Улаанбаатар	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	5221	16.2	2256	15.2
Хавдар	4132	12.8	1890	12.8
Осол гэмтэл, гаднын шалтгаан	2736	8.5	1555	10.5
Хоол шингээх эрхтний өвчин	1076	3.3	581	3.9
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	594	1.8	317	2.1

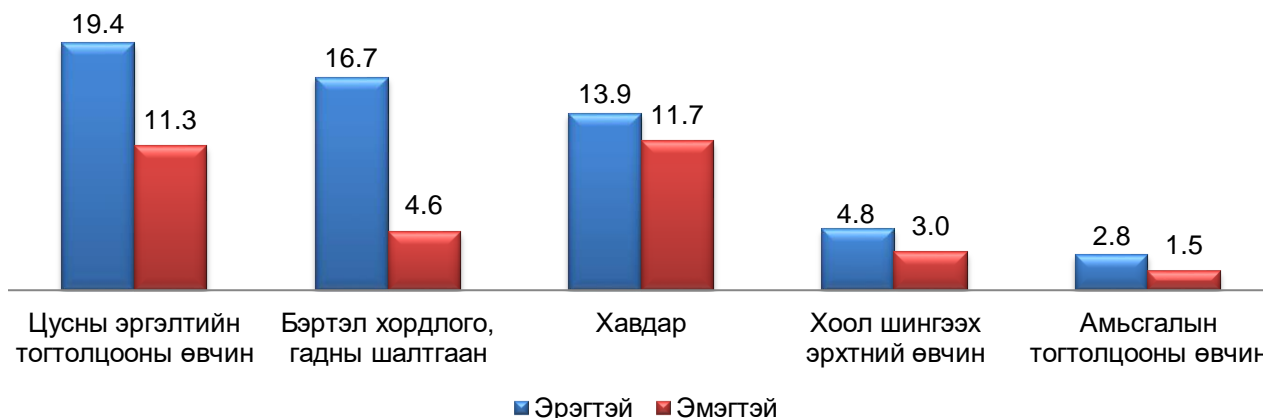
Улаанбаатар хотод нас баралтын 7795 тохиолдол бүртгэгдсэн ба өнгөрсөн оны мөн үеэс 416 тохиолдлоор буюу 5.1 хувиар буурсан байна. Нас барсан хүний 61.4 хувь нь эрэгтэй, 38.6 хувь нь эмэгтэй байна. Нийт нас баралтын 51.7 хувь нь ЭМЯ-ны харьяа улсын болон хувийн хэвшлийн эмнэлэгт, 48.3 хувь нь НЭМГ-т мэдээ өгдөг улсын болон хувийн хэвшлийн эмнэлэгт бүртгэгдсэн байна. Нас баралтын түвшин 1000 хүнд 5.3 байна.

Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, 10000 хүн амд, Улаанбаатар, 2011-2020 он

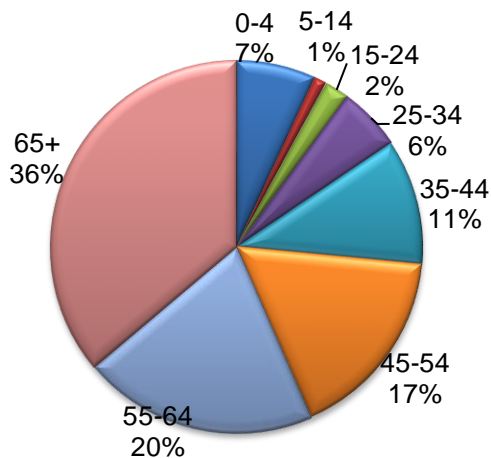

Нас барсан хүний 80.1 хувь нь өвчний улмаас, 19.9 хувь нь осол гэмтлийн улмаас нас барсан байна. Улаанбаатар хотод эмнэлгийн нас баралтын 3008 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 162 тохиолдлоор буурсан байна. Улаанбаатар хотын харьяалалтай иргэдийн нас баралтын 31.6 хувийг эмнэлгийн нас баралт эзэлж байгаа нь сүүлийн 5 жилийн дундажаас 0.1 хувиар бага байна.

Хүн амын нас баралт, 10000 хүн амд, шалтгаан, хүйсээр, 2020 он

Хүн амын нас баралт, насны ангиллаар, хувиар, 2020 он

Цусны эргэлтийн тогтолцооны нас баралт

Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсон хэвээр байна. 2020 онд цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчлөлийн шалтгаант нас баралт 10000 хүн амд өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.3-аар буурч, нийт нас баралтын 28.9 хувийг эзэлж байна. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчлөлийн нас баралтад тархинд цус харвалт, тархины архаг цус хомсролт өвчин, зүрхний цочмог шигдээс, даралт ихсэх өвчний шалтгаант нас баралт дийлэнх хувийг эзэлж байна.

7.2. ХОРТ ХАВДРЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Хорт хавдрын шалтгаант нас баралт хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсоор байгаа ба 2020 оны байдлаар нийт нас баралтын 24.3 хувийг эзэлж байна. Үүнд элэгний өмөн, ходоодны өмөн, уушгины өмөн, улаан хоолойн өмөн, умайн хүзүүний өмөн сүүлийн жилүүдэд тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

№	Дүүрэг	Нүдний	Бамбайн	Толгой хүзүүний бусад	Улаан хоолой	Ходоод	Нарийн гэдэс	Будуун гэдэс	Шулуун гэдэс	Хошног, хошногын сувгийн	Элэг	Цес, элэгний гаднах цэсний	Нойр булчирхай	Хоол боловсруулах эрхтний бусад	Хамрын хөндийн	Төвөнх	Уушги	Амьсгал ба цээжний хөндийн эрхтний бусад	Яс	
																				Бодит тоо
1	Баянгол	Бодит тоо	0	0	3	4	25	0	5	2	0	71	3	11	0	0	1	17	1	0
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.13	0.18	1.09	0.00	0.22	0.09	0.00	3.11	0.13	0.48	0.00	0.00	0.04	0.74	0.04	0.00
2	Баянзүрх	Бодит тоо	0	1	6	16	56	3	14	3	0	131	5	16	0	0	2	32	2	1
		10 000 хүн амд	0.00	0.03	0.16	0.44	1.54	0.08	0.38	0.08	0.00	3.59	0.14	0.44	0.00	0.00	0.05	0.88	0.05	0.03
3	Багануур	Бодит тоо	0	0	1	0	5	0	0	0	0	18	0	0	0	0	0	5	0	0
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.35	0.00	1.73	0.00	0.00	0.00	0.00	6.23	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.73	0.00	0.00
4	Чингэлтэй	Бодит тоо	1	2	1	11	38	0	4	4	0	84	1	4	0	1	2	16	0	0
		10 000 хүн амд	0.07	0.13	0.07	0.73	2.51	0.00	0.26	0.26	0.00	5.56	0.07	0.26	0.00	0.07	0.13	1.06	0.00	0.00
5	Сүхбаатар	Бодит тоо	0	0	1	8	23	0	8	1	0	60	1	8	3	0	3	16	1	0
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.07	0.55	1.59	0.00	0.55	0.07	0.00	4.14	0.07	0.55	0.21	0.00	0.21	1.10	0.07	0.00
6	Сонгинохайрхан	Бодит тоо	0	0	4	17	71	2	10	2	1	153	4	20	1	0	2	38	2	0
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.12	0.51	2.13	0.06	0.30	0.06	0.03	4.60	0.12	0.60	0.03	0.00	0.06	1.14	0.06	0.00
7	Хан-Уул	Бодит тоо	0	1	2	9	25	1	4	5	1	67	2	8	0	0	2	12	1	0
		10 000 хүн амд	0.00	0.05	0.10	0.47	1.31	0.05	0.21	0.26	0.05	3.52	0.10	0.42	0.00	0.00	0.10	0.63	0.05	0.00
8	Налайх	Бодит тоо	1	1	1	3	10	0	0	0	0	21	1	6	0	0	0	4	0	0
		10 000 хүн амд	0.26	0.26	0.26	0.79	2.62	0.00	0.00	0.00	0.00	5.50	0.26	1.57	0.00	0.00	0.00	1.05	0.00	0.00
9	Багахангай	Бодит тоо	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	1	1
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	9.27	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.32	2.32
	Бүгд	Бодит тоо	2	5	19	68	253	6	45	17	2	609	17	73	4	1	12	140	8	2
		10 000 хүн амд	0.01	0.03	0.13	0.46	1.70	0.04	0.30	0.11	0.01	4.10	0.11	0.49	0.03	0.01	0.08	0.94	0.05	0.01

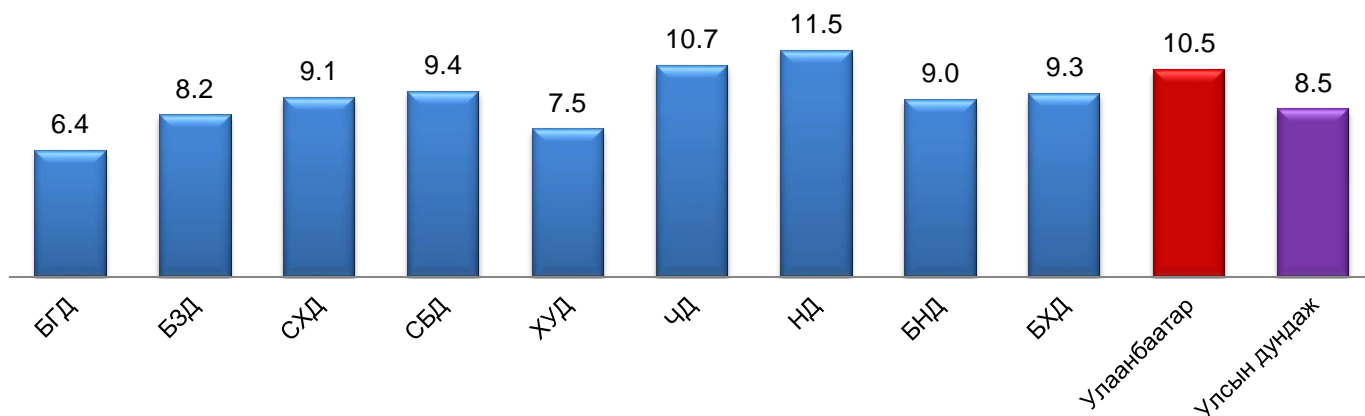
Дүүрэг		Үе ба үеий мөгөөрсний бусад	Мезотелиома	Капошийн саркома	Захын мэдрэл ба автомат мэдрэлийн	Хэвлийн гялтан ба гялтангийн арын зайн	Холбох эдийн,арьсан доорхи, бусад зөөлөн	Арьсны меланома	Арьсны бусад	Хөх	Үтрээний	Умайн хүзүү	Умайн	Өндгөвчний	Ур дамжуулах хоолойн	Шодой	Түрүү булчирхай	Эр бэлэг эрхтэний бусад	Бөөр	
1	Баянгол	Бодит тоо	2	0	0	1	0	2	0	1	9	0	7	0	3	0	0	2	1	2
		10 000 хүн амд	0.09	0.00	0.00	0.04	0.00	0.09	0.00	0.04	0.39	0.00	0.31	0.00	0.13	0.00	0.00	0.09	0.04	0.09
2	Баянзүрх	Бодит тоо	3	1	0	0	2	0	2	4	7	0	19	1	6	0	0	4	1	7
		10 000 хүн амд	0.08	0.03	0.00	0.00	0.05	0.00	0.05	0.11	0.19	0.00	0.52	0.03	0.16	0.00	0.00	0.11	0.03	0.19
3	Багануур	Бодит тоо	2	0	0	0	2	0	0	1	1	1	1	0	2	0	0	0	0	0
		10 000 хүн амд	0.69	0.00	0.00	0.00	0.69	0.00	0.00	0.35	0.35	0.35	0.35	0.00	0.69	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4	Чингэлтэй	Бодит тоо	0	0	1	0	1	2	0	2	5	0	6	2	2	0	1	1	0	1
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.07	0.00	0.07	0.13	0.00	0.13	0.33	0.00	0.40	0.13	0.13	0.00	0.07	0.07	0.00	0.07
5	Сүхбаатар	Бодит тоо	1	1	0	0	0	0	0	2	4	0	4	1	4	0	0	1	0	2
		10 000 хүн амд	0.07	0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.14	0.28	0.00	0.28	0.07	0.28	0.00	0.00	0.07	0.00	0.14
6	Сонгинохайрхан	Бодит тоо	2	0	0	0	2	2	2	0	7	2	13	0	6	1	0	5	1	3
		10 000 хүн амд	0.06	0.00	0.00	0.00	0.06	0.06	0.06	0.00	0.21	0.06	0.39	0.00	0.18	0.03	0.00	0.15	0.03	0.09
7	Хан-Уул	Бодит тоо	0	0	0	0	1	1	0	1	4	0	4	0	5	0	0	1	1	5
		10 000 хүн амд	0	0.00	0.00	0.00	0.05	0.05	0.00	0.05	0.21	0.00	0.21	0.00	0.26	0.00	0.00	0.05	0.05	0.26
8	Налайх	Бодит тоо	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	1	0	0	0	0	2
		10 000 хүн амд	0.26	0	0	0	0	0	0	0	0.262	0	0.524	0	0.262	0	0	0	0	0.524
9	Багахангай	Бодит тоо	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		10 000 хүн амд	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Дүн		Бодит тоо	11	2	1	1	8	7	4	11	38	3	56	4	29	1	1	14	4	22
		10 000 хүн амд	0.07	0.01	0.01	0.01	0.05	0.05	0.03	0.07	0.26	0.02	0.38	0.03	0.20	0.01	0.01	0.09	0.03	0.15

Дүүрэг		Бөөрний тэвшинцэр, шээвч	Давсаг	Бөөрний дээд булчирхайн	Бусад дотоод шүүрлийн булчирхай ба тэдгээрт хамаарах	Бусад ба тодорхойгүй байршилтай хавдрууд	Анхдагч байрлал тодорхойгүй хавдар	Тунгалгийн зангилаанд байршсан хавдар	Амьсгалын ба хоол боловсруулах эрхтний	Бусад тодорхой байрлалын хоёрдогч	Тархины	Нугас, гавлын мэдрэлийн	Ходжкины лимфома	Ходжкины бус лимфома	Лейкеми	Лимфолейкеми	Бусад лейкеми	Бүгд	
1	Баянгол	Бодит тоо	0	1	0	0	2	0	0	3	0	2	0	1	2	5	1	1	191
		10 000 хүн амд	0.00	0.04	0.00	0.00	0.09	0.00	0.00	0.13	0.00	0.09	0.00	0.04	0.09	0.22	0.04	0.04	8.36
2	Баянзүрх	Бодит тоо	1	3	0	1	2	0	2	0	1	8	0	1	3	5	0	0	372
		10 000 хүн амд	0.03	0.08	0.00	0.03	0.05	0.00	0.05	0.00	0.03	0.22	0.00	0.03	0.08	0.14	0.00	0.00	10.20
3	Багануур	Бодит тоо	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	45
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.35	0.00	0.35	0.00	0.00	0.35	0.00	0.00	0.35	0.35	0.35	0.00	15.57
4	Чингэлтэй	Бодит тоо	0	1	0	1	1	0	0	0	0	4	1	0	1	1	1	0	204
		10 000 хүн амд	0.00	0.07	0.00	0.07	0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.26	0.07	0.00	0.07	0.07	0.07	0.00	13.49
5	Сүхбаатар	Бодит тоо	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0	161
		10 000 хүн амд	0.00	0.07	0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.07	0.00	0.07	0.00	0.07	0.07	0.07	0.07	0.00	11.10
6	Сонгинохайрхан	Бодит тоо	1	2	0	1	1	0	3	2	0	7	2	0	6	7	3	1	409
		10 000 хүн амд	0.03	0.06	0	0.03	0.03	0	0.09	0.06	0	0.21	0.06	0	0.18	0.21	0.09	0.03	12.28
7	Хан-Уул	Бодит тоо	0	1	1	0	0	0	0	0	0	4	0	0	2	1	3	0	175
		10 000 хүн амд	0.00	0.05	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.21	0.00	0.00	0.10	0.05	0.16	0.00	9.18
8	Налайх	Бодит тоо	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	1	0	1	0	60
		10 000 хүн амд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.52	0.00	0.26	0.26	0.00	0.26	0.00	15.71
9	Багахангай	Бодит тоо	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
		10 000 хүн амд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13.91
Дүн		Бодит тоо	2	9	2	3	7	0	6	6	1	29	3	4	17	21	11	2	1623
		10 000 хүн амд	0.01	0.06	0.01	0.02	0.05	0.00	0.04	0.04	0.01	0.20	0.02	0.03	0.11	0.14	0.07	0.01	10.94

7.3. ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Осол гэмтлийн шалтгаант нас баралт сүүлийн жилүүдэд Улаанбаатар хотод нэмэгдэж, нийт нас баралтын тэргүүлэх шалтгаанд орсоор байна. 2020 онд гадны шалтгаант нас баралтын 1554 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт нас баралтын 19.9 хувийг эзэлж, өмнөх оноос 0.3 хувиар сүүлийн 5 жилийн дундажаас 0.7 хувиар нэмэгдсэн байна.

Осол гэмтлийн нас баралт, 10000 хүн амд, дүүргээр, 2020 он

Осол гэмтлийн гадны шалтгаант нас баралтын дийлэнх хувийг зам тээврийн осол, амиа хорлох, бусад осол эзэлж байна. Бусад осол дотор архины хордлого сүүлийн жилүүдэд нэмэгдсээр байгаа ба 2020 оны байдлаар бусад ослын шалтгаант нас баралтын 52.4 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх оноос 1.2-оор буурсан, хөлдөлт ба осгож нас барсан хүмүүс осол гэмтлийн нас баралтын 10.8 хувь байгаа нь өмнөх оноос 2.1-ээр буурсан байна.

Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралтын 104 тохиолдол буюу 6.7 хувийг 0-18 насны хүүхдийн нас баралт эзэлж байна. Хүүхдийн осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралтын 4 тохиолдол буюу 3.8 хувь нь түлэгдэлт байна.

Улаанбаатар хотод амиа хорлож нас барсан 209 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 1.4 байгаа нь улсын дундажтай ижил түвшинд байна. Нийт амиа хорлолтын 82.8 хувь нь эрэгтэйчүүд, 17.2 хувь нь эмэгтэйчүүд, 8,1 хувь нь өсвөр насны хүүхдүүд байна.

Зам тээврийн ослоор нас барсан 149 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 1.0 байгаа нь өмнөх оноос 0.3-аар буурч, улсын дундажаас 0.5-аар бага байна.

Улаанбаатар хотод амиа хорлож нас барсан 209 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 1.4 байгаа нь улсын дундажтай ижил түвшинд байна. Нийт амиа хорлолтын 82.8 хувь нь эрэгтэйчүүд, 17.2 хувь нь эмэгтэйчүүд, 8,1 хувь нь өсвөр насны хүүхдүүд байна.

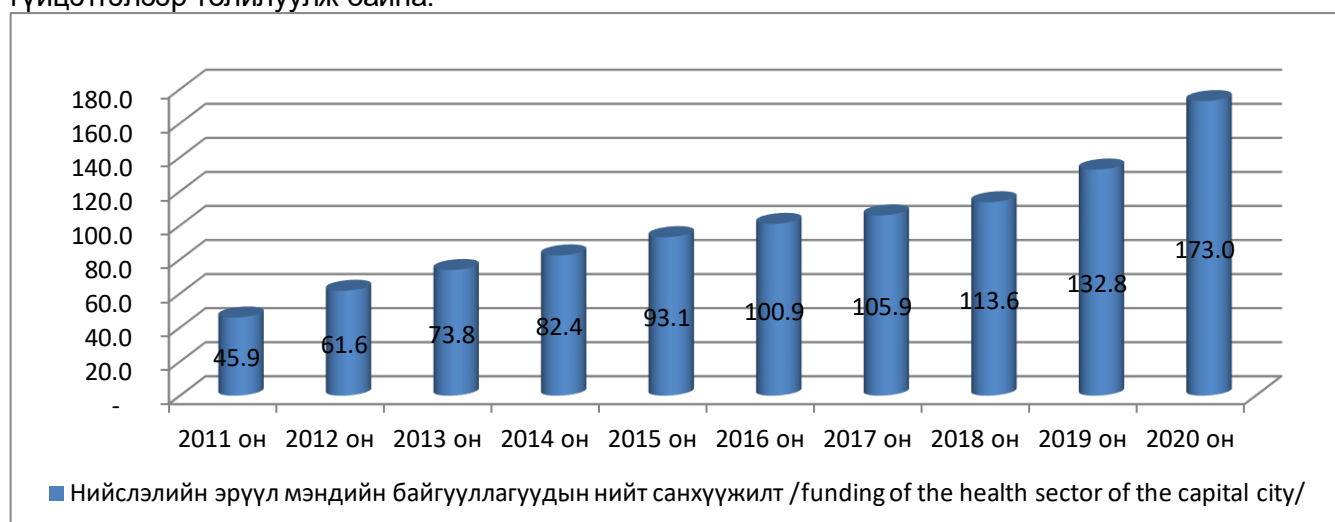
Зам тээврийн ослоор нас барсан 149 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 1.0 байгаа нь өмнөх оноос 0.3-аар буурч, улсын дунджаас 0.5-аар бага байна.

Хүн амын нас баралтын хэлбэр, 2015, 2020 он

Хэлбэр		2015			2020		
		Эр	Эм	Бүгд	Эр	Эм	Бүгд
Өвчлөл	Тоо	3331	2686	6017	3586	2654	6240
	Хувь	75.4	90.7	81.5	74.9	88.2	80.1
Амиа хорлосон	Тоо	182	36	218	173	36	209
	Хувь	4.1	1.2	3.0	3.6	1.2	2.7
Бусдад хорлогдсон	Тоо	137	35	172	112	29	141
	Хувь	3.1	1.2	2.3	2.3	1.0	1.8
Үйлдвэрийн осол	Тоо	31	4	35	12	2	14
	Хувь	0.7	0.1	0.5	0.3	0.1	0.2
Зам тээврийн осол	Тоо	150	46	196	111	38	149
	Хувь	3.4	1.6	2.7	2.3	1.3	1.9
Бусад осол	Тоо	528	143	671	701	232	933
	Хувь	11.9	4.8	9.1	14.6	7.7	12.0
Тодорхой бус шалтгаан	Тоо	61	13	74	92	17	109
	Хувь	1.4	0.4	1.0	1.9	0.6	1.4

БҮЛЭГ VIII. НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

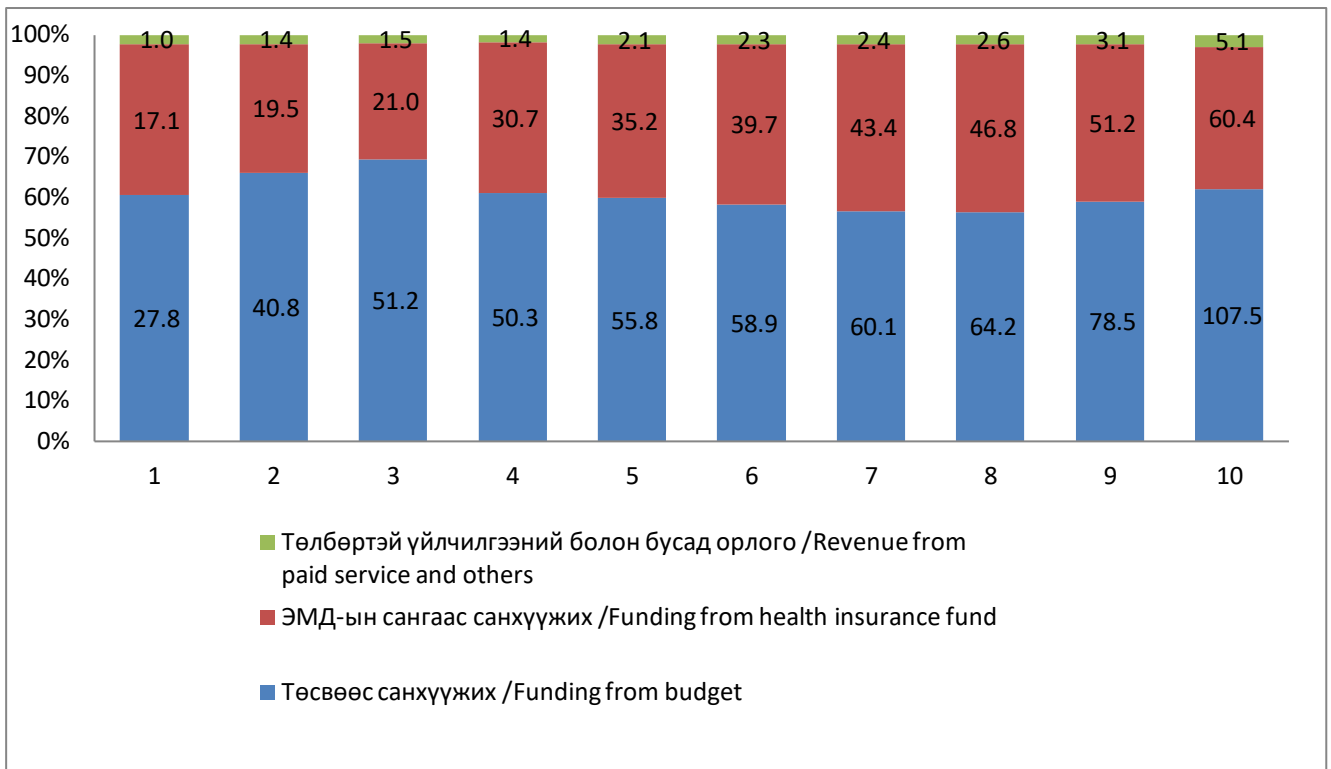
Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын 2011- 2020 оны санхүүжилтийн үзүүлэлтийг төсвийн гүйцэтгэлээр толилуулж байна.

2020 оны нийт төсөв 173.0 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оноос 40.2 тэр бум төгрөгөөр буюу 30.27 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

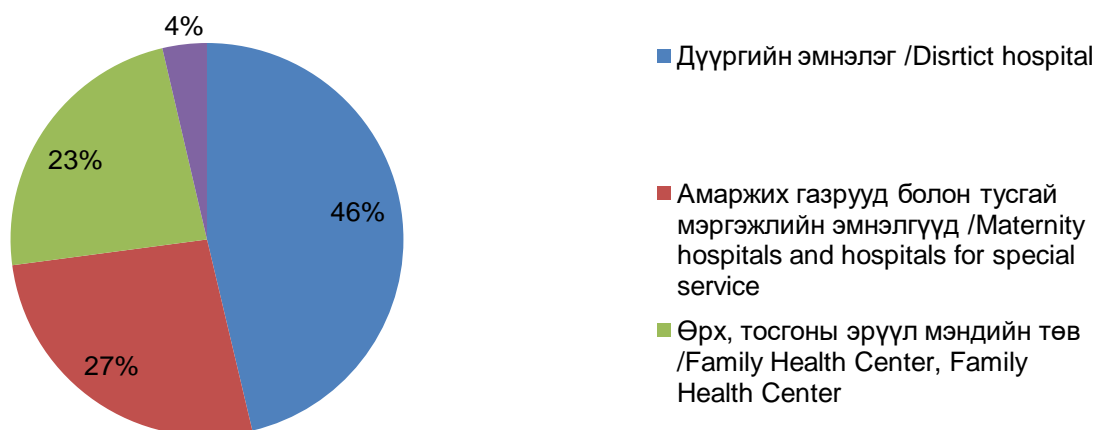
Нийт санхүүжилтийн 62.14 хувь буюу 107.5 тэрбум төгрөгийг улсын төсвөөс, 34.9 хувь буюу 60.4 тэрбум төгрөгийг эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 2.9 хувь буюу 5.1 тэр бум төгрөгийг төлбөрт үйлчилгээний орлогоос тус тус бүрдсэн байна.

Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилтийн эх үүсвэр, 2011-2020 он

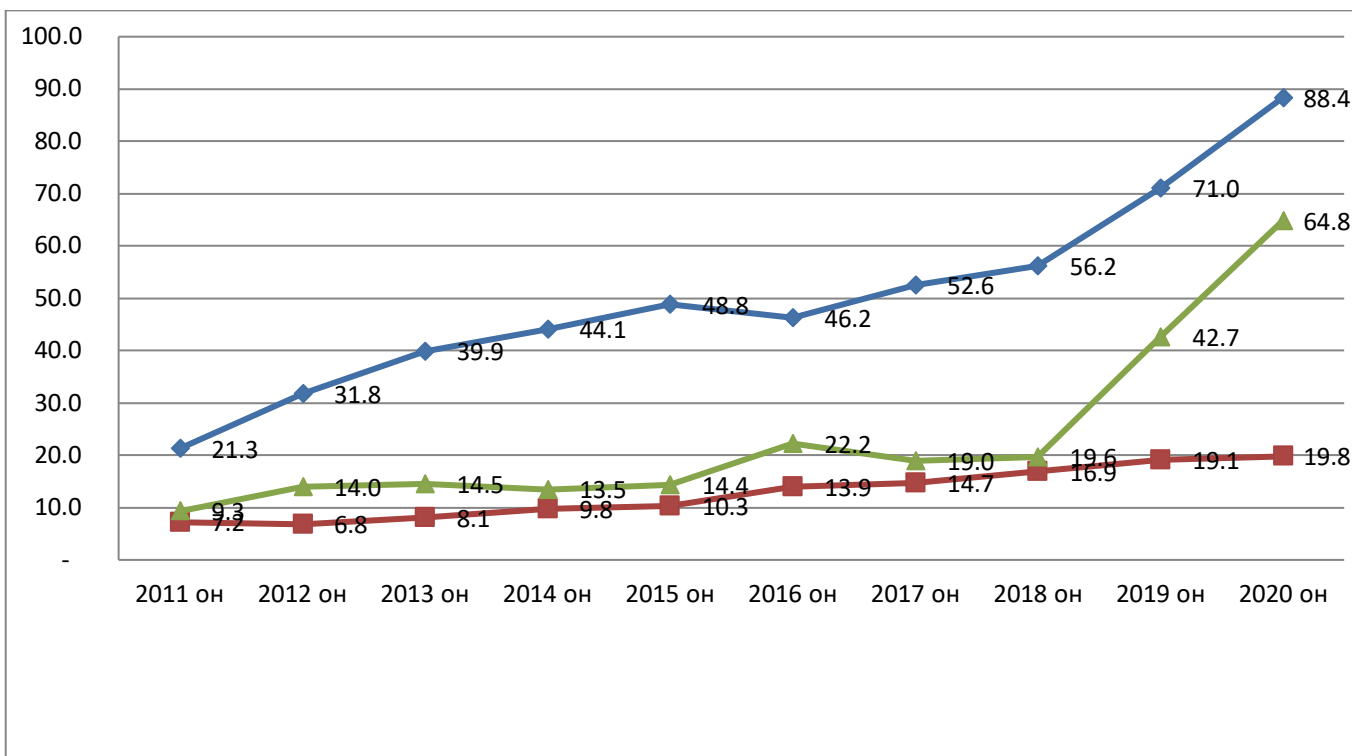
Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын 2020 оны зардлыг багцын ангиллаар авч үзвэл нийт санхүүжилтийн 46.3 хувийг дүүргийн эмнэлэг, 26.6 хувийг амаржих газар болон тусгай мэргэжлийн эмнэлгүүд эзэлж, 23.4 хувийг анхан шатны тусламж үйлчилгээ, 3,7 хувийг бусад байгууллагад зарцуулсан байна.

Нийслэлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудын санхүүжилтийн бүтэц, багцаар, 2020 он

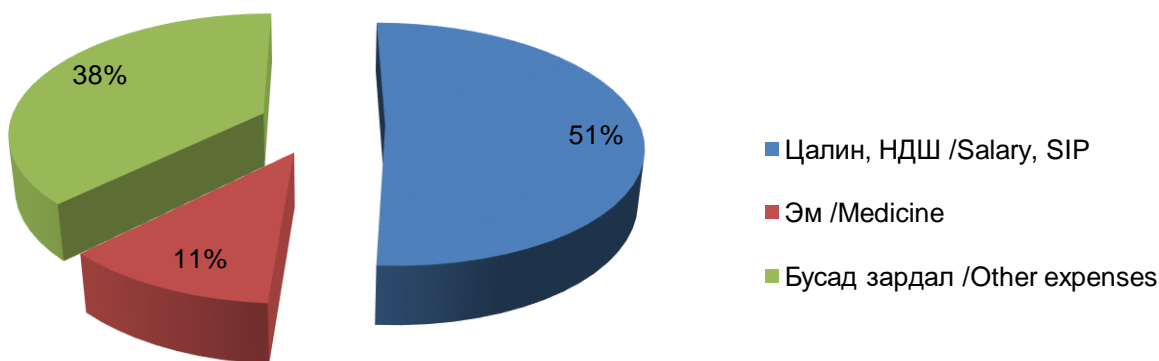

Зардлын зүйлээр авч үзвэл 2020 оны нийт зардлын 88.4 тэрбум төгрөг буюу 51.1 хувийг цалин, нийгмийн даатгалын шимтгэлд, 19.8 тэрбум төгрөг буюу 11.4 хувийг эмийн зардалд, 64.8 тэрбум төгрөг буюу 37.5 хувийг бусад зардалд зарцуулсан байна.

Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт, зардлын зүйлээр, тэрбум төгрөгөөр, 2011-2020 он

Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт зардлын зүйлээр, хувиар, 2020 он

НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН САНХҮҮЖИЛТ, 2011-2020 он

Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт, мян.₮										
Үзүүлэлт	2011 он	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он
Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр	45,796,701	61,608,634	73,872,161	82,354,950	93,152,682	100,940,084	105,929,624	113,651,421	132,732,722	172,998,174
Төсвөөс санхүүжих	27,703,618	40,756,339	51,249,345	50,256,602	55,868,617	58,985,489	60,103,730	64,200,161	78,462,068	107,509,359
ЭМД-ын сангаас санхүүжих	17,091,145	19,492,522	21,045,436	30,710,835	35,437,986	39,622,628	43,392,522	46,824,709	51,180,781	60,418,154
Төлбөртэй үйлчилгээний болон бусад орлого	1,001,938	1,359,773	1,577,380	1,387,512	1,846,079	2,331,968	2,433,371	2,626,550	3,089,873	5,070,660
Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт зардлын зүйлээр, мян.₮										
Зардлын зүйл ангиар	2011 он	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он
Цалин, НДШ	21,258,635	31,779,670	39,874,576	44,100,921	48,777,303	46,234,621	52,564,218	56,224,741	70,993,138	88,369,768
Эм	7,164,071	6,781,973	8,111,066	9,771,807	10,299,931	13,919,974	14,665,488	16,919,905	19,054,829	19,782,229
Бусад зардал	9,273,681	14,037,128	14,512,942	13,532,658	14,417,665	22,192,133	19,040,362	19,656,018	42,684,754	64,846,177
Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт байгууллагын бүтцээр, мян.₮										
Байгууллагынбагц	2011 он	2012 он	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он
Дүүргийн эмнэлэг	24,242,422	34,723,651	35,603,178	38,411,180	42,866,977	48,628,445	51,297,346	55,706,357	67,422,255	80,080,032
Амаржих газрууд болон тусгай мэргэжлийн эмнэлгүүд	7,879,595	11,429,272	14,687,552	23,780,221	26,426,222	28,163,371	29,761,127	31,712,621	37,501,261	46,044,574
Өрх, тосгоны эрүүл мэндийн төв	8,281,984	10,351,655	12,886,930	14,949,563	17,918,064	18,593,357	19,659,556	20,850,757	23,448,642	40,552,417
Бусад байгууллага	5,574,370	4,964,374	4,964,048	5,213,986	5,941,419	5,554,912	5,211,595	5,381,686	4,360,564	6,321,151

**2020 онд эрүүл мэндийн салбарт хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн барилга байгууламж,
их засвар, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт**

№	Байгууллагын нэр	Улсын төсөв	Нийслэлийн төсөв Орон нутгийн төсөв
1	Ахмад настан, хүүхдийн эмнэлгийн барилга /Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг/	2,000,000,000	
2	Дүүргийн Эрүүл мэндийн төвийн амбулаторинй барилгын өргөтгөл /Улаанбаатар Чингэлтэй дүүрэг/13 дугаар хороо /	4,000,000,000	
3	Нийслэлийн ахмадын эмнэлэг, дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн 3 дугаар амбулаторийн өргөтгөл, 150-200 ор / Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	5,600,000,000	
4	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн барилга / Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	97,200,000	
5	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн барилга / Улаанбаатар, Хан-Уул дүүрэг 12 дугаар хороо/	600,000,000	
6	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн өргөтгөлийн барилга / Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг, 16 дугаар хороо/	800,000,000	
7	Сэргээн засах төвийн барилга, 36 ор / Улаанбаатар, Хан- Уул дүүрэг, 10 дугаар хороо	2,000,000,000	
8	Эмнэлгийн барилга , 50 ор / Улаанбаатар, Баянзүрх дүүрэг, 21 дүгээр хороо/	2,000,000,000	
9	Эрүүл мэндийн төвийн барилгын өргөтгөл / Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг/	2,750,000,500	
10	Эрүүл мэндийн төвийн өргөтгөлийн барилга/Улаанбаатар, Багануур дүүрэг/	1,000,000,000	
11	Эрүүл мэндийн төвийн салбар амбулаторийн барилга / Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	1,000,000,000	
12	Туул тосгоны эмнэлгийн барилга / ХУД, 13 дугаар хороо/		735,700,000
13	Жишиг өрхийн эмнэлгийн барилга / ЧД, 1,2,3 дугаар хорооны дунд үйлчлэх/		200,000,000
14	Нийслэлийн Эх хүүхдийн эмнэлэг	38,724,600,000	
15	Сонгинохайрхан Дүүргийн Жишиг Нэгдсэн эмнэлэг	Азийн Хөгжлийн Банк	22,550,000,000

№	Байгууллагын нэр	Улсын төсөв	Нийслэлийн төсөв Орон нутгийн төсөв
1	Баянзүрх дүүргийн Эрүүл мэндийн төвийн салбар амбулаторийн барилгын их засвар /БЗД 7 дугаар хороо/		50,000,000
2	Баянгол дүүргийн Эрүүл мэнийн төвийн Хүүхдийн эмнэлгийн засвар /БГД 17 дугаар хороо/		30,000,000
3	Налайх дүүргийн Эрүүл мэндийн төвийн амбулаторийн гадна засвар /НД2 дугаар хороо/		40,000,000
4	Налайх дүүргийн Эрүүл мэндийн төвийн мэс заслын тасгийн засвар /НД 2 дугаар хороо/		54,000,000

5	Энэрэл эмнэлгийн барилгын их засвар /БЗД 22 дугаар хороо/		50,000,000
6	Хан-Уул дүүргийн Нэгдсэн эмнэлгийн мэс заслын вакуум өрөөний засвар /ХУД 4 дүгээр хороо		276,000,000
7	Шэжиддүг өрхийн эрүүл мэндийн төвийн барилгын засвар / Улаанбаатар , Чингэлтэй дүүрэг 12 дугаар хороо	40,000,000	
8	Сонгионохайрхан дүүргийн Жишиг нэгдсэн эмнэлгийн барилгын гадна ариутгах татуургын өргөтгөл шинэчлэлтийн ажил		300,000,000
9	Нийслэлийн харьяа эрүүл мэндийн байгууллагуудын эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зориулалтын автомашин / 40 ш автомашин/		4,800,000,000

№	Байгууллагын нэр	Улсын төсөв	Нийслэлийн төсөв Орон нутгийн төсөв
1	Нийслэлий харьяа эрүүл мэндийн байгууллагуудын эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл		1,000,000,000
2	Өрхийн эрүүл мэндийн тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар, Сүхбаатар 13, 14 дүгээр хороо/	50,000,000	
3	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар Сүхбаатар дүүрэг 15 17 дугаар хороо/	100,000,000	
4	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг 15, 16 ,17 , 18, 19, 20 дугаар хороо	200,000,000	
5	Эрүүл мэндийн төвийн өргөтгөлийн тоног төхөөрөмж Сонгионохайрхан дүүрэг	3,000,000,000	
6	Яаралтай түргэн тусламжийн атомашин /Улаанбаатар Сүхбаатар дүүрэг 14 дүгээр хороо/	20,000,000	
7	Баянзүрх дүүргийн 4, 5, 14 дүгээр хороонуудын Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмжүүд	100,000,000	
8	Багануур дүүргийн өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж /Багануур дүүрэг 3дугаар хороо/	250,000,000	
9	Дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн томогафийн аппарат / Улаанбаатар, Багануур дүүрэг/	1,500,000,000	
10	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж / Улаанбаатар , Баянгол дүүрэг, 11,15,16,17,18,19 дүгээр хороо /	300,000,000	
11	Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд тоног төхөөрөмж /БГД, 1, 2, 3, 4, 20 дугаар хороо/		30,000,000
12	Ахмадын өрөөний чийрэгжүүлэлтийн тоног, төхөөрөмж /БГД, 8 дугаар хороо/		14,230,000
13	Ахмадын өрөөний чийрэгжүүлэлтийн тоног төхөөрөмж /БГД, 22 дугаар хороо/		14,230,000
14	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж /БЗД, 9, 17, 24 дүгээр хороо		48,990,000

15	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног, төхөөрөмж /БЗД, 16, 19 дүгээр хороо		15,620,000
16	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж /СХД, 8 дугаар хороо		6,050,000
17	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн автомашин /СХД, 9 дүгээр хороо		14,950,000
18	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж /СХД, 9 дүгээр хороо		8,250,000
19	Ахмад настан, хүүхэд залуучууд, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан нийтийн биеийн тамир, амралт, соёл үйлчилгээний төвийн тоног төхөөрөмж /СХД, 25 дугаар хороо/		50,000,000
20	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж /СХД, 25 дугаар хороо		8,250,000
21	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж /СХД, 42 дугаар хороо		9,875,000
22	Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн авто машин /ХУД, 11, 17 дугаар хороо		40,000,000
23	Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн компьютер, тоног төхөөрөмж /ХУД, 11, 17 дугаар хороо		10,890,000
24	Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн компьютер, тоног төхөөрөмж /ХУД, 12, 14, 16 дугаар хороо		25,107,390
25	"Энх-Амгалан Өлзийт" өрхийн эрүүл мэндийн төвийн автомашин /ХУД, 14 дүгээр хороо		18,400,000

9.3. Халдварт бус өвчлөл

Үзүүлэлт	Улс	УБ	Хүйс				Тогтмол хаягаар							
			Эр	Эм	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД	
Нийт халдварт бус өвчлөл	Бодит тоо	3263700	1231815	488787	743028	188781	264822	173899	169719	88042	87597	37711	13570	1997
	10000 хүн амд	10119.5	8308.3	6811.5	9712.3	8154.1	7202.5	5180.1	11735.8	4493.6	5793.3	9747.0	4624.8	4474.6
ЗССӨ	Бодит тоо	408875	122741	46250	76491	19850	24129	15904	17639	6719	7598	4298	1471	271
	10000 хүн амд	1267.8	827.9	644.5	999.8	857.4	656.3	473.8	1219.7	342.9	502.5	1110.9	501.3	607.2
АЗӨ	Бодит тоо	456104	136022	61183	74839	20178	31852	14318	21236	10756	10449	5077	1908	280
	10000 хүн амд	1414.2	917.4	852.6	978.2	871.6	866.3	426.5	1468.4	549.0	691.1	1312.2	650.3	627.4
Хавдар	Бодит тоо	27615	10691	3998	6693	1474	1459	1139	678	546	605	142	179	26
	10000 хүн амд	86.6	72.1	55.7	87.5	63.7	39.7	33.9	46.9	27.9	40.0	36.7	61.0	58.3
Осол,гэмтэл гадны шалтгаант өвчлөл	Бодит тоо	145497	129359	76032	53327	18413	23542	25939	14470	12358	11614	1454	741	150
	10000 хүн амд	441.3	872.5	1059.5	697.0	795.3	640.3	772.7	1000.6	630.7	768.1	375.8	252.5	336.1

9.4. Нас баралт

Үзүүлэлт	Улс	УБ	Хүйс				Тогтмол хаягаар							
			Эр	Эм	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД	
Нийт нас баралт	15922*	7795	4787	3008	957	1489	1637	723	756	794	263	153	28	
Амиа хорлосон/	451	209	173	36	12	36	41	20	10	28	12	2	0	
Зам тээврийн осол	487	149	111	38	11	13	25	12	19	8	3	6	0	

9.5. Өсвөр насны охидын төрөлт

Үзүүлэлт	Улс	УБ	Тогтмол хаягаар									
			БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД	
Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин	Бодит тоо	3936	1393	81	232	303	66	98	159	49	18	3
	Өсвөр насны 1000 эмэгтэйд	27.8*	13.1	5.1	8.9	12.5	6.4	7.2	14.7	15.9	8.1	9.9

*15-19 насанд тооцсон үзүүлэлт

9.6. Жирэмснээс сэргийлэх аргын хэрэглээ

ЖСА-ийн Орчин үеийн хэрэглээ	УБ	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД	Тосгоны ЭМТ	ТЗТЭ
		34387	43174	56789	24295	31154	8595	3362	3194	913	1818	2361
Эм, бэлдмэл	46853	7114	11959	11677	4871	7812	1500	417	433	418	332	320
Тариа	12343	1159	211	4528	1298	1937	1776	407	685	121	188	33
Суулгац	6499	1055	506	1769	332	828	941	363	520	103	35	47
Бэлгэвч	80582	12944	26767	13749	10215	11925	2000	391	980	106	194	1311
Ерөндөг	32515	5681	2330	12878	2375	4379	2368	1207	566	145	156	430
Стерилизаци	3433	1652	68	811	409	215	10	115	10	5	35	32
Бусад	27817	4782	1333	11307	4795	4058	0	462	0	15	877	188

9.7. Товлолын дархлаажуулалтын хамралт /0-2 нас /, Immunization

Дархлаажуулалт	УБ	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД	Өргөө амаржих газар	Хүрээ амаржих газар	Амгалан амаржих газар	Таны төлөө бид
В вирус хепатитын эсрэг сэргийлэх тарилгын төрөх тун	99.7	100	100	100	100	100	100	98.1	97.6	100	100	100	100	100
СХТ + Геп В +ХиВ-ийн эсрэг сэргийлэх тарилга III тун	94.7	90.3	92.6	94.3	95.9	93.5	93.9	93.6	98.0	100	-	-	-	-
Халдварт саагийн эсрэг сэргийлэх тарилга III тун	94.7	90.3	92.6	94.3	95.9	93.5	93.9	93.6	98.0	100	-	-	-	-
Улаанбурхан, гахайн хавдар, улаануудын эсрэг сэргийлэх тарилга I тун	92.5	90.2	84.2	95.4	89.0	89.1	94.1	93.6	94.0	100	-	-	-	-
А вирус хепатитын эсрэг сэргийлэх тарилга II тун	90.9	89.9	83.0	95.7	91.2	74.7	90.8	96.4	96.3	100	-	-	-	-
Пневмококкийн эсрэг сэргийлэх тарилга III тун	93.0	91.3	86.8	95.9	89.3	88.1	94.0	96.8	94.7	100	-	-	-	-

9.8. Хүний нөөц

Үзүүлэлт	Улс	УБ	НЭМГ-ын харьяа ЭМБ	Байршилаар								
				ХХЭМБ	ДЭМТ	ӨЭМТ	НЭ	АГ	Тосгон	НЭМГ-ын харьяа бусад эмнэлгүүд	НЭМГ-т мэдээ ирүүлдэг бусад эмнэлгүүд	
Нийт ажиллагсад	Бодит тоо	5650	31667	21289	10391	2523	2028	945	932	127	693	2026
	10000 х/а	175.2	213.6	143.6	70.1	17.7	13.7	5.5	6.4	0.9	4.7	13.7
Эмч	Бодит тоо	1243	7762	5429	2819	731	730	214	205	30	243	440
	10000 х/а	38.5	52.4	36.6	19.0	4.9	4.9	1.1	1.4	0.2	1.6	3.0
Сувилагч, эх баригч	Бодит тоо	1419	7379	4085	1320	728	676	332	369	29	90	569
	10000 х/а	44.0	49.8	27.5	8.9	4.9	4.6	1.9	2.5	0.2	0.6	3.8
Шүдний эмч	Бодит тоо	1548	1234	1154	1044	52	0	2	0	3	22	20
	10000 х/а	4.8	8.3	7.8	7.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
Эм зүйч	Бодит тоо	2639	1831	1646	1544	23	0	18	10	1	4	22
	10000 х/а	8.2	12.3	11.1	10.6	0.2	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1

9.9. Эмнэлгийн орны тоо

Тайлан	Эмнэлгийн тасгаар																				Бүгд	
	Дотор	Мэс засал	Төрөх	Эмэгтэй-чүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арьс харшил	Сурьёе	Мэдрэл	Сэтгэц	Гэмтэл	Нефролог	Уролог	Эрчимт эмчилгээ	Нүд	Чих, хамар хоолой	Эрүү нүүр	Хавдар	Уламжлалт эмчилгээ	Хөнгөвчлөх эмчилгээ		Бусад
БГДЭМТ	88	19			200				55					8					20	10		400
БЗДЭМТ					26																	26
СХДЭМТ	156								45					3								208
ХУДЭМТ	60								26					2								90
ЧДЭМТ	100	25			80				28					7					8	4		252
НДЭМТ	70	23	8	12	44	5	2	6	15					2					6	10	24	227
БНДЭМТ	45	36	15	10	52	10			36					2						8		214
Багахангай	11				6	3															2	22
Дүүргийн ЭМТ	530	103	23	22	408	18	2	6	205	0	0	0	0	24	0	0	0	0	34	38	26	1439
БЗДНЭ	193	20			210	20								10							5	458
СХДНЭ	35				125									5								165
СБДНЭ	120	25			125				55					15				3			10	360
ХУДНЭ	71	21			80				15		4			10							4	205
Дүүргийн НЭ	419	66	0	0	540	20	0	0	70	0	4	0	0	40	0	0	0	3	0	19	7	1188
Өргөө амаржих газар			230	100	23									10								363
Хүрээ амаржих газар			70		10									5								85
Амгалан амаржих газар			150	30	10									10								200
Амаржих дүн	0	0	450	130	43	0	0	0	0	0	0	0	0	25	0	0	0	0	0	0	0	648
Жаргалант	12		1		2																	15
Туул ТЭМТ	10				5																	15
Гачуурт ТЭМТ	12				5																	17
Хонхор ТЭМТ	6				7																	15
Тосгон нийт	40	0	1	0	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	62
Энэрэл	60	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	74
Наркологи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	50
НЭМГ дүн	1049	173	474	152	1010	38	2	6	275	0	4	0	0	94	0	0	0	3	34	57	90	3461